Cu pluta PE BALTICA

ANDRZEJ URBAŃCZYK

Colecția ★ În jurul lumii ★

Lui Czesław Breit
Jerzy Fischbach
Stanisław Kostka – echipajul plutei Nord

Autorul.

ÎNCEPUTUL

Schiperul bărbos. La ţărmul mării. Primul raid. Vânturile. Curenţii. Valurile. Echipajul. Se va scufunda oare lemnul? Despărţirea. Profesorul Kazimierz Demel. Redactorii. Eric de Bisschop.

Bătrânul schiper bărbos gesticula viu cu mâinile. Pe faţa lui, acoperită de o reţea deasă de zbârcituri, scânteiau doi ochi tineri, cenușii.

— Nu! Renunţaţi la acest proiect. E o nebunie, curată nebunie! Nu uitaţi că am avut prilejul să cunosc marea până în străfundurile ei. Ce știi dum neata despre mare? Acele câteva raiduri pe un iaht? spuse el izbucnind în râs. Ai trecut măcar printr-o furtună adevărată? Știi domneata ce înseamnă să rătăcești într-o șalupă deschisă, pe oceanul înfuriat?

Am încercat să mă apăr, dar schiperul nu lua în seamă cuvintele mele. Era considerat un oracol în meseria lui, pe care de altfel o cunoștea la perfecţie și nu suporta să fie contrazis. Lăsându-se furat de amintiri, începu să povestească despre peregrinările sale. Îl ascultam cu mare atenţie.

Zece ani pe puntea unei baleniere, patru ani în Liga Străină, sub cerul încins al Africii. Gheţurile nesfârșite din preajma Polului Sud, pe care-l cunoscuse cu ocazia unei expediţii franceze. Viaţă printre foci și pinguini. Foamete, scorbut și nopţi polare nesfârșite. Furtunile pe Atlantic și ciclonii mărilor sudice.

— O plută! O plută… Dacă cel puţin v-aţi aven tura pe ocean, unde valul lung, plat v-ar ridica în sus, dar pe Baltica? se posomorî el. Pluta nu poate fi prinsă între valurile scurte, abrupte, care vor veni repede de hac cablurilor de legătură. Afară de asta, nu uita vânturile. Alizeele bat pe ocean săptămâni întregi, fără să-și schimbe direcţia, dar aici?

Privește! spuse el, arătând cu mâna spre fumul ce se ridica din coșul fabricii de afumat peștele. Acum o oră bătea dinspre miazăzi, acum bate dinspre mare.

Ce-ai să te faci cu pluta dumitale, când vântul o să vă împingă înapoi? Că doar o plută nu poate fi dirijată.

Știam că nu voi reuși să-l conving niciodată.

Pescărușii zburau deasupra apei scoţând ţipete, iar bărcile mici, cu motoarele duduind, ieșeau la pescuit.

— Dincolo de toate astea, îţi dai dumneata seama la ce risc te expui! Dacă unul dintre voi vă cădea peste bord, s-a mântuit cu el! De altfel mă îndoiesc că pluta va ţine piept primei furtuni, care o va pre face în mici fărâme. Dacă n-o să vă mături valurile, în caz că pluta va rezista, trebuie să-nfruntaţi apa rece, rece ca gheaţa, dușmanul vostru cel mai mare.

Când intenţionaţi să plecaţi? mă-ntrebă el.

I-am răspuns că anul viitor în august. A dat din cap.

— Trebuie să terminaţi raidul înainte de începu tul lui septembrie; mai târziu înseamnă să vă căutaţi moartea.

Când ne-am luat rămas bun, începuse să se-ntunece. Bătrânul marinar a surâs, întinzându-mi o palmă aspră, în care s-ar fi putut ascunde cu uşurinţă o minge de tenis.

— Aș fi foarte fericit să aveţi noroc. Aș vrea ca această expediţie nebunească să reușească.

Nu eram prea vesel, când m-am întors acasă pe poteca nisipoasă, șerpuind printre dune. Chiar dacă cuvintele bătrânului schiper ar fi avut darul de a mă convinge, era prea târziu. Ziarele și anunţaseră, cu titluri mari, că mă pregătesc, împreună cu doi tovarăşi, să traversez Marea Baltică cu pluta.

Ideea se născuse cu două, luni în urmă, pe un colţ al litoralului baltic, colţ sălbatic și nisipos, rar că-l cât de picior omenesc.

Valurile furioase loveau cu zgomot ţărmul, iar deasupra orizontului care se pierdea în zare se aprindeau încet primele stele. Înserarea crescândă era luminată ritmic de razele îndepărtate ale farului maritim. M-am oprit pe malul nisipos, ascultând cu luare-aminte ecourile misterioase ce veneau dinspre mare. Vântul rece legăna pinii pitici ai păduricii de pe ţărm. Freamătul fluxului, ţipetele pescărușilor, dunele de nisip — toate erau la fel ca și în alte seri. Și totuși, în acea seară, în aparenţă prin nimic diferită de altele, am avut un simţământ aparte, ne obișnuit.

În acea zi m-am hotărât să plec.

Nu știam nici când, nici cu cine anume.

Știam numai că voi pleca.

Îmi dădeam foarte bine seama că organizarea unei expediţii cu pluta reprezenta o problemă deosebit de grea. Cu atât mai mult cu cât raidul meu se baza pe cu totul alte principii, decât ale oricărei alte expediţii cu pluta de până atunci.

Eram convins că este posibilă construirea unei plute care să nu fie dependentă de direcţia vântului și pe care să poţi călătorii, fără ajutorul curenţilor marini. Dacă voi izbuti să dau viaţă principiilor mele, voi demonstra că există posibilitatea de a naviga cu pluta în orice direcţie, independent de condiţiile oceanografice.

Obţinerea mijloacelor financiare reprezenta o problemă însemnată. Fără să mai vorbim de materialul necesar, de alegerea membrilor expediţiei, de aprovizionare, de formalităţi legate de plecare și alte greutăţi. Știam că va trebui să trec multe obstacole, să fac multe sacrificii și să renunţ la multe pentru realizarea acestor planuri.

Un raid cu o plută de proporţii mici, prin imensitatea apelor, în largul cărora omul trebuie să lupte direct cu natura, trăind în condiţii primitive, însemna o mare aventură, dar cu o nebănuită forţă de atracţie, mai puternică decât orice obstacol.

Baltica este vestită, printre marinari, prin valurile ei reci, periculoase și obositoare, prin vânturile reci, violente. Curenţii neregulaţi, care-și schimbă des direcţia, îngreunează și mai mult navigaţia. Apa rece chiar vara, furtunile dese — toate acestea reprezentau condiţii nu tocmai încurajatoare.

Când am stins lumina și m-am întins în pat, în mica mea odăiţă, prin fereastra deschisă, se auzea murmurul îndepărtat al mării. Am încercat să adorm, dar n-am reușit. În faţa ochilor mi se prin dau ca pe o peliculă de film, imaginile mării și ale valurilor spumegânde, purtând pe coama lor pluta.

În cele din urmă am renunţat la somn și am scos din dulap o hartă mare maritimă — dăruită de căpitanul iahtului pe care-mi făcusem ucenicia. Cu toate că se udase de câteva ori, se menţinea încă bine.

Litoralul nostru este îndeosebi expus. Acţiunii vânturilor dinspre nord și nord-vest, așa cum indicau și săgeţile roșii. Navigaţia cu o plută pe Baltica, în direcţia nordică, părea o încercare sortită eșecului.

Desigur vânturile sunt supuse și ele anumitor schimbări, în anumite luni. De aceea am și proiectat plecarea la începutul lui august.

Am calculat că operaţia de construire a plutei va dura cam trei luni. Încă din prima clipă s-au ivit o mulţime de probleme: din ce esenţă lemnoasă va trebui construită pluta? cât de mare să fie? din câte persoane ar trebui format echipajul și care să fie componenţa lui?

A doua zi de cum s-a crăpat de ziuă, eram pe arm. Soarele nu apăruse încă la orizont, dar razele ui matinale coloraseră feeric întregul litoral. Valurile se rostogoleau liniștit, adia un vânt potolit dinspre apus. Pe nisipul ud zăceau algele aduse de fur tuna de ieri. Hotărârea era luată.

Trebuia să trec la acţiune. Am luat un pumn de nisip și l-am aruncat în sus. Căzând, s-a așezat formând. O dungă lungă. Dintr-o ladă sfărâmată, adusă de valuri de pe cine știe ce cuter, am desprins b așchie și am însemnat astfel, cu o săgeată, direcţia vântului. Apoi am trasat pe nisip malul mării și am indicat nordul. În felul acesta a apărut o schiţă care cuprindea ideea întregii expediţii. Vântul purta de-a lungul malului sfărâmături de lemn și împroșca picuri de spumă de pe coama valurilor. M-am așezat comod lângă schiţă și am început să proiectez.

Eram sigur că folosind vântul de apus se poate naviga de-a lungul litoralului, înaintând încet spre largul mării, deoarece chiar pluta cea mai primitivă prezintă anumite posibilităţi de manevrare. Pentru a dovedi justeţea acestor consideraţii teoretice, am început să caut material pentru construirea primu' lui model. Am găsit câteva scânduri și resturile unei plase de pescari. Tabla unei cutii de conserve mi-a servit de cuţit. După o oră pluta era gata. Lipsea doar pânza. Și fiindcă n-aveam nimic potrivit la îndemână, am rupt o fâșie din cămașa mea în pătrăţele.

Afundându-mă în apă până la brâu, am trecut de valurile ridicate și cu inima bătând am lansat opera mea pe apă. Primul val a săltat-o în sus; prinsă în vârtejul înspumat, pluta a răzbit cu greu deasupra, apoi a început coborârea, pânza a început să se zbată și pluta-model s-a așezat lateral spre undă. Lovitura a fost puternică, ambarcaţiunea — a scufundat, dar înainte de a se răsturna a fost din nou săltată în sus. Această istorie s-a repetat de câteva ori, dar vântul a purtat încet mica plută spre larg. Valurile line și lungi o legănau delicat, fără s-o deterioreze, pânza umflată de vânt împingea înainte modelul.

Apoi a început lupta. Vântul împingea pluta spre răsărit, iar cârma scoasă în

afară încerca cu orice preţ s-o îndrepte spre nord; până la urmă pluta a luat direcţia rezultantei.

Nici n-aș fi visat un debut mai bun. Am început să chibzuiesc cum aș putea face și mai independentă pluta de direcţia vântului. Dificultatea consta în reducerea la maximum a derivei. Am trecut în revistă întregul meu bagaj de cunoștinţe cu privire la derivă. Mi-am amintit cât se plâng împotriva ei cârmacii de iahturi în timpul regatelor! Câte nu s-au scris pe această temă, ce tragedii a provocat! întreaga problemă se reducea la următorul fapt: pluta trebuia astfel construită încât să poată înainta ușor, iar la o deplasare laterală să întâmpine o rezistenţă cât mai mare.

Acest lucru putea să-l rezolve numai derivorul.

Soarele se înălţase de-a binelea, se încălzise. Micuţa mea plută-model se depărta de mai, numai pata colorată a pânzei strălucea în soare. Când m-am îi clicat de pe nisip, umbra capului meu indica miazănoapte. Era la amiază. Și fiindcă proiectarea raidului maritim nu-mi redusese, din păcate, pofta de mâncare, m-am decis să mă întorc, suflecându-mi cu atenţie cât mai sus pantalonii.

Acum petreceam zile întregi pe plajă; odaia mea se transformase într-un atelier de tâmplărie, unde-mi construiam diversele machete. Numai astfel mi-am dat seama că nici cel mai bine amplasat derivor nu rezolva total problema de a face independentă pluta faţă de curenţi și de vânturi. Atunci mi-a venit ideea de a modifica velatura. Predecesorii mei folosiseră sistemul tradiţional de pânze, alcătuit dintre pânză mare, dreptunghiulară, prinsă de verga transversală.

Pânzele acestea sunt foarte bune pentru navigaţia cu vânt. De aceea alegerea lor se dovedise corespunzătoare. Dar, în cazul meu, având de-a face cu vânturi nefavorabile, trebuia să utilizez pânzele triunghiulare, așa-numitele bermudiene. Aceasta facilitează chiar folosirea vânturilor contrare. Exista un singur neajuns: necesitatea construirii unor catarge foarte înalte. Pentru o plută însă, acest lucru nu reprezenta un impediment, deoarece, dată fiind marea ei stabilitate, pericolul de răsturnare este exclus.

Construcţia machetei în care îmi pusesem mari speranţe, a durat două zile. Când, în fine, am lansat macheta pe apă, la micul dig al pescarilor, aceasta, împinsă de vântul puternic, s-a răsucit pe loc, iar apoi, legănându-se pe unda lungă, s-a îndreptat spre larg. Am privit-o o clipă cu satisfacţie, cât de perseverent se îndepărtează de mai. Totuși îmi părea rău s-o pierd așa. Cu toate că era frig și nimeni nu face cea baie, m-am dezbrăcat repede și am sărit în apă.

Valurile puternice îmi încetineau mișcările. Deși înotam cu greutate, am ajuns din urmă pluta care înainta cu repeziciune.

Eram chiar în preajma ei, când am observat lângă mine un înotător. Ceea ce am văzut. Întrecea toate închipuirile mele despre înot. De fapt nici n-aș putea spune că înota. Cu mișcări puternice de braţe vâra apa sub el, înaintând ca o barcă cu motor. Macheta mea era mare și cu siguranţă n-aș fi putut să mă descurc singur pentru a o readuce la mal. Cu forţele comune am adus-o în sfârșit lângă dig, unde se și strânsese o mare mulţime de oameni. I-am mulţumit și deoarece era o seară rece și amândoi eram îngheţaţi, l-am invitat pe înotătorul necunoscut la un ceai.

Așa l-am cunoscut pe Andrei Trepka, literat cu vază și totodată astronom-amator.

În timp ce ne odihneam în fotolii, cu ceștile în mână, am aflat că oaspetele meu cunoaşte foarte bine istoria tuturor expediţiilor cu pluta, fiind un admirator aprins al acestora. A fost primul om căruia i-am încredinţat planurile mele. Proiectul i s-a pă rut întru totul realizabil. Mi-a prezentat câteva proiecte interesante și mi-a promis că va interveni pe lângă câteva întreprinderi de utilaj maritim, ca să-l primească spre verificare.

Din discuţii mi-am dat seama că interlocutorul meu putea aborda o gamă inepuizabilă de subiecte.

Vorbea cu aceeași ușurinţă despre razele cosmice sau despre aprovizionarea plutei cu echipament de salvare. Discuţia noastră s-a prelungit până noaptea, târziu. Rezultatele au fost fructuoase: Andrei Trepka s-a hotărât să participe la expediţia, noastră, în consecinţă și la pregătirile pentru raid — bineînţeles, în măsura posibilităţilor. Mi-a propus totodată ca în timpul călătoriei să efectueze unele cercetări, pe care ar fi dispuse să ni le încredinţeze anumite instituţii științifice. În felul acesta puteam obţine și sprijinul lor, ceea ce ar fi fost de mare folos în organizarea expediţiei.

Eu l-am încredinţat pe musafirul meu că-i voi rezerva un loc pe plută.

Ne-am despărţit ca buni și vechi prieteni.

Am început să mă gândesc la Completarea echipajului.

Cuceritorul Polului Sud, Roald Amundsen, spunea: „Nu sunt atât de înspăimântătoare nopţile polare cât certurile polare”. Această afirmaţie cuprinde un mare adevăr. Câte expediţii n-au eșuat din prin cina alegerii nepotrivite a oamenilor! Chiar foamea, frigul și alte greutăţi nu sunt atât de periculoase ca un echipaj prost ales.

La început înclinam către un echipaj de cinci persoane, dar până la urmă m-am decis la trei; acest lucru a permis reducerea dimensiunilor plutei, ceea ce era mai pe măsura posibilităţilor noastre finan clare. În componenţa echipajului trebuia, neapărat, să intre, în afară de navigator, un radiotelegrafist și un medic.

Aceste idei îmi stăruiau în minte, în timp ce tre’ ce-am în revistă șirul lung al oamenilor pe care-i cunoscusem în împrejurările cele mai diverse: colegi de la clubul sportiv, cunoscuţi din timpul studiilor, navigatori, alpiniști, pescari; nu omisesem nici pe reprezentanţii Societăţii Astronomice.

Pe Jerzy Fischbach îl cunoscusem în iarna anului 1954, într-o i cabană mică din munţii Tatra. Două zile bătuse un vânt năprasnic, termometrul scăzuse sub — 20°C. Viscolul ne transformase în prizonieri; așteptam zadarnic refacerea vremii. Din cele câteva persoane care poposiseră la cabană se distingea un bărbat blond, înalt, bine legat, care deveni curând centrul atenţiei tuturor. Glumele sale înveseliră tot timpul turiștii, risipind atmosfera neplăcută a aşteptării inactive.

Era într-o continuă mișcare; îl ajută-pe bucătar în treburile culinare, se ocupa de turistul care îşi scrântise piciorul câteva zile mai înainte, sau aprindea magneziu ca să ne fotografieze. Seara, când cântam în mica săliţă, ticsită de schiuri, toporașe și rucsacuri, glasul lui puternic domina. După ce ne-am cunoscut mai îndeaproape,

am aflat că are douăzeci și patru de ani și că este medic. După informaţiile cunoscuţilor, era încă de pe atunci un încercat alpinist, căci avea la activul lui câteva ascensiuni în Tatra, dar totodată și un pasionat navigator.

Pe Stanislaw Kostka îl cunoșteam mai mult din auzite, cu toate că construisem împreună aparate de radio și tot împreună luasem startul în cursele cicliste. Kostka îşi petrecea timpul liber pe aeroport: planoarele deveniseră pasiunea lui. Începuse prin a se arunca cu parașuta, apoi urmaşe cursurile de pla norism. De atunci, „era ca și pierdut" pentru cercul nostru, după cum se spunea între noi. În zadar îl invitam să meargă în excursii, în zadar încercam să-l atragem în cele mai tentante excapade. Din când în când, aflam câte ceva despre performanţele lui. Din fericire reușise să îmbine pasiunea pentru zbor cu învăţătura și tocmai terminase secţia teleco municaţii la Politehnica din Gdansk. Speram ca funcţia de radiotelegrafist pe plută să-i placă.

Le-am trimis lui Fischbach și lui Kostka scrisori, în care îi informam pe scurt despre raidul meu și despre scopul lui. După câteva zile am și primit răspunsurile lor: plini de entuziasm, îşi exprimau dorinţa de a participa. Fischbach a venit personal, pentru a pune la punct câteva amănunte.

În prima zi n-am făcut altceva decât să răspund la noianul lui de întrebări. Întreaga expediţie i-a plăcut imens.

Ne-am împărţit munca. Fischbach — ca medic al expediţiei — are să se ocupe de completarea farmaciei și de întocmirea listei cu alimente necesare.

Kostka va răspunde de problemele radiocomunicaţiei, deoarece pluta trebuie să fie într-o continuă legătură cu uscatul. Numai astfel vom putea trans mite informaţiile și rezultatele observaţiilor. Eu, ca organizator, aveam sarcina să mă ocup de construcţia în amănunt, a plutei, de obţinerea materialului de construcţie, de alegerea locului pentru construi rea plutei. În afară de asta trebuia să supraveghez organizarea întregii expediţii. În timpul discuţiilor ne-am hotărât să nu cerem ajutor financiar din afară; voiam să realizăm. Totul cu propriile noastre forţe.

Viitorul ne-a arătat că hotărârea noastră a fost justă. Când — proiectul a început să ia forme reale, m-am decis să-l prezint tatălui meu, care, fiind tehnolog în lemn, putea să ne dea multe indicaţii valoroase în privinţa alegerii materialului pentru plută…

Până atunci lemnul nu intra în preocupările mele.

De aceea tata s-a mirat foarte mult, când am început să-i cer date privitoare la greutatea specifică, la puterea de absorbţie și la rezistenţa lemnului. De-abia după ce i-am mărturisit motivele și i-am prezentat întregul proiect, tata a dat din cap.

— După cum văd, tot marea — e aceea care te atrage! Tata mi-a promis să mă ajute, în problemele referitoare la materialul de construcţie și mi-a dat câteva cărţi groase despre proprietăţile lemnului.

Totul părea că se aranjează de la sine. Deocamdată nu întâmpinasem nicio greutate.

Angrenajul mașinii noastre începu încet, încet să meargă. Acum îmi consacram tot timpul acestui proiect. Camera mea, ticsită de hărţi și planuri, arăta că un stat

major în timpul unei ofensive. Am făcut primele schiţe, încă nereușite, pentru cabina, care să adăpostească și să ocrotească echipajul și echipamentul de contactul direct cu marea. Am în tocmit și o listă provizorie a echipamentului de primă necesitate. Îmi dădeam seama că nu voi putea obţine toate lucrurile de care aveam nevoie, așa că m-am decis să mă limitez la cele indispensabile.

Ultimele zile de vară erau pe sfârșite. Băile mele zilnice în mare deveneau din ce în ce mai puţin plăcute; eram conștient, însă, că ele reprezentau doar o introducere delicată la raidul în largul mării cu pluta. Și atunci m-am gândit că ne va fi de mare folos să facem baie în mare toată iarna.

Până la urmă a trebuit să mă despart de mare:

În patru zile trebuia să-mi preiau postul în învăţământ. Trebuia să mă afund luni întregi într-un laborator, unde coloanele de rectificare aveau să însoţească proiectele mele.

În ultima zi, pe înserat, m-am dus pe malul mării *ca să* organizez marele raid al tuturor machetelor mele. El a fost totodată și un minunat prilej pentru verificarea calităţilor velaturii bermudiene. După ce-am lansat plutele pe apă, m-am suit în vârful unei dune înalte de nisip, ca să pot urmări mai bine regata flotei mele în miniatură.

La început, toate plutele-machetă înaintau laolaltă; încet, însă, plutele cu pânze triunghiulare începură să se distanţeze. Ele mergeau mult mai iute cu vântul decât celelalte. Soarele începuse să apună, când ultima dispăru din faţa ochilor mei.

M-am îndreptat către casă, însoţit de strigătul pescărușilor care se întorceau din larg. În port scânteiau lumini multicolore, iar harnicele cutere plecau la pescuitul nocturn.

Am început să împachetez hărţile, ghidul Pilotul maritim și câteva exemplare din *Tehnologia lemnu lui.* Într-un colţ al geamantanului am vârât cămașa în pătrăţele, cârpită, a cărei margine rătăcea probabil undeva în largul mării.

În timp ce coboram a doua zi din trenul electric în Gdansk, l-am zărit de departe în mijlocul mulţimii, pe Kostka, care îmi făcea de zor semne cu mâna. După o clipă, ne strângeam mâinile. Cu toate că nu ne văzusem de câteva luni, conversaţia se învârtea numai în jurul proiectului nostru. Kostka avea o grămadă de idei, pe care mi le-a. Prezentat haotic pe drum. De-abia când am ajuns în biroul lui, am putut sta de vorbă în tihnă. Ca electrician, Kostka intenţiona să electrifice întreaga plută; într-un răsuflet mi-a înșirat o listă întreagă de diferite instalaţii, fără de care raidul nostru n-ar mai fi avut — după părerea lui — nicio forţă de atracţie. La început l-am ascultat cu interes. Dar după ce l-am întrebat câte kilograme vor cântări aceste instalaţii — și aflând o cifră astronomică — a trebuit să-i mai frânez puţin elanul. Kostka reușise să trezească interesul piloţilor de la clubul lui pentru expediţia noastră; aceștia îi promiseseră că ne vor vizita în timpul primelor zile de navigaţie. M-am bucurat, deoarece vizitele aeriene ar fi constituit o diverstate în decursul călătoriei noastre.

Înainte — de a lua ultima hotărâre, m-am gândit să discut întreg proiectul expediţiei cu cunoscutul oceanograf, profesorul Kazimierz Demel. Lucrările acestui

profesor sunt apreciate în întreaga lume, de aceea părerea lui era pentru noi deosebit de preţioasă. Când m-am oprit la ora fixată pentru audienţă, în faţa ușilor cabinetului său, mă simţeam ca înainte de a mă arunca cu parașuta. Pe profesor nu-l cunoșteam, așa că nu știam cum voi fi primit.

Închipuiţi-vă un om ocupat cu lucrări ştiinţifice, căruia i se povestește deodată despre proiectul unei expediţii pe mare, cu o plută primitivă. Cred că recunoaşte oricine că reacţia nu poate fi de loc prevăzută. Am deschis ușa, și după grămezi de hărţi l-am zărit pe profesor. Faţa lui serioasă, liniștită, mi-a dat curaj și m-am simţit ceva mai în largul meu. După o clipă, mă și instalasem în faţa biroului său. Nu degeaba mă pregătisem câteva ore mai înainte; am început să-i expun argumentele mele. Deoarece profesorul specificase de la început că nu poate să-mi consacre mai mult de o jumătate de oră, am schiţat în câteva cuvinte proiectul nostru și i-am adresat întrebarea dacă, după părerea lui, expediţia ar avea șanse de reușită.

— Tinere, a răspuns el, nu există lucruri imposibile. În cazul dumitale, nimic nu este sigur. Dacă, în realitate, pluta voastră va naviga, așa cum dumneata îţi închipui, totul va depinde de echipaj. Dar obstacolul cel mai mare îl reprezintă condiţiile grele, în care se va desfășura expediţia voastră. Veţi avea de furcă, nu glumă, cu apa rece și vânturile aspre.

Profesorul a subliniat că e nevoie de o atenţie deosebită în privinţa alegerii cu grijă a hranei și îmbrăcăminţii. Era evident că proiectul îl interesa, deoarece jumătate de oră prevăzută trecuse de mult.

În cele din urmă a scos dintr-un dulap cu geamuri un atlas imens, cu harta vânturilor pe lunile respective. Din păcate, vânturile nu ne erau prea favorabile.

În a doua parte a discuţiei am primit multe sfaturi și informaţii foarte utile.

Profesorul a apreciat planul nostru și mi-a promis să ne facă accesibile biblioteca institutului și hărţile, lucru foarte important pentru noi. În încheiere, profesorul a rugat pe asistenţi să-mi arate institutul.

Mi-am luat rămas bun de la profesor și am coborât cu asistenţii în sala cu exponatele împărăţiei lui Neptun. În acvariile amplasate în pereţi înotau cei mai feluriţi pești. Acvariile cu pești din mările sudice erau prevăzute cu instalaţii speciale de încă! zire. Pe mesele lungi se înșirau felurite prepa rate de laborator cu pești baltici. În afară de acestea, mai exista o colecţie separată cu diferite stele de mare, corali, crabi — din zona ecuatorială. Din laboratoarele strălucind de curăţenie, am trecut însă lile în care se afla echipamentul pregătit de institut pentru expediţia în Marea Roșie. Ce nu se găsea acolo?! Începând de la îmbrăcăminte și echipament pescăresc, până la aparatele de scafandru, reprezentând ultimele cuceriri ale tehnicii și care permit scafandrului să rămână câteva ore sub apă: măști, labe, plase pentru pescuit, aparate fotografice – totul aștepta momentul încărcării pe vapor. Deoarece membrii expediţiei; în Marea Roșie făceau exerciţii de scufundare într-un bazin închis, m-am decis, profitând de instalaţie, să-mi încep pregătirea în această direcţie. După cum s-a dovedit mai târziu, acest lucru mi-a fost de mare folos.

Când am ieșit de la institut pe cheiul de ciment al portului, eram încă sub impresia discuţiei cu profesorul. M-am așezat pe o băncuţă la marginea mării și iram recapitulat în minte întreaga discuţie. Expediţia noastră începea să capete baze din ce în ce mai puternice. Numai ploaia de toamnă a izbutit să mă gonească spre autobuz.

Până acum doar persoanele apropiate erau la curent cu pregătirea expediţiei. Era momentul să popularizăm neapărat raidul nostru.

A doua zi m-am îndreptat către redacţia unuia din ziarele litoralului. La nişte birouri mici lucrau redactorii, aroma cafelei se amesteca cu mirosul vopselii de tipar, iar de după ușa deschisă se auzea ţăcănitul turbat al câtorva mașini de scris. Unul tria fotografii, altul nota în grabă informaţiile, numeroasele aparate telefonice zbârnâiau necontenit. Am prezentat în câteva cuvinte întreaga expediţie și am depus și un articol. Planurile noastre au trezit interes; era pentru prima dată când povesteam în faţa unui public mai numeros despre proiectul nostru. Pe redactori îi interesa în primul rând partea emotivă a viitoarei călătorii. De aceea și discuţia noastră s-a desfășurat în acest spirit. În încheiere am făcut o poză cu toţii, iar redacţia a obţinut promisiunea că-i voi informa asupra mersului pregătirilor. În timp ce coboram treptele largi, mi-am amintit cuvintele marelui Cezar: „Alea jacta est” — zarurile au fost aruncate.

A doua zi de dimineaţă, cumpărând ziarul, am observat tipărit cu litere mari titlul: *Cu pluta pe Baltica.* Redacţia completase articolul meu cu numeroase amănunte din discuţia noastră, astfel că acesta luase nişte proporţii respectuoase.

Zilele treceau într-o muncă încordată. Trebuia să intercalez între ocupaţiile zilnice și pregătirile pentru expediţie. Deci de-abia seara ajungeam să desfăşurăm planurile, deasupra cărora pierdeam ore întregi. Jerzy era în legătură cu Kostka, iar cu mine comunica prin scrisori, informându-mă asupra pregătirilor lui.

Într-o zi am aflat pe neașteptate că cercetătorul francez Eric de Bisschop traversează cu pluta, împreună cu patru tovarăși, Oceanul Pacific. Din cele câteva cuvinte pe care le citisem, rezulta că ei intenţionează să traverseze oceanul în direcţia opusă echipajului renumitei plute *Kon-Tiki.* Expediţia pregătită de noi se baza pe principii identice! Din păcate, presa nu dădea informaţii mai precise cu privire la expediţia lui de Bisschop.

De-abia după multe căutări am găsit într-un periodic american de specialitate un amplu articol despre Bisschop și pluta lui. Însuși căpitanul plutei era prezentat ca un om neobișnuit: în cei șaizeci. Și șapte de ani de viaţă cunoscuse aproape toate mările pământului. Marinar, preot, crescător de lalele, șef de poliţie, comandant, negustor și chiar pilot al unui avion de vânătoare, în anul 1917. După pierderea vasului, cu care navigase în Polinezia, și-a construit pe malul stâncos al arhipelagului havaian cel mai original catamaran polinezian. Cu această ambarca ţiune a pornit, împreună cu soţia lui — o prinţesă havaiană — spre Cannes! în timpul celui de-al doilea război mondial, la vârsta de cincizeci de ani.

Bisschop a început să studieze călătoriile locuitorilor preistorici din Oceanul Pacific. Rezultatul acestor studii a fost ipoteza lui îndrăzneaţă asupra posibilităţii

menţinerii unui contact permanent, între ţărmul Americii de Sud și insulele Oceanului Pacific, cu ajutorul plutelor. Consecinţa acestei ipoteze era for mulată în afirmaţia că plutele, folosite de veacuri de populaţia locală, sunt apte atât pentru navigaţia împotriva vânturilor, cât și împotriva curenţilor. Ipoteza aceasta, însă, este prea îndrăzneaţă și nu se bucură de sprijinul oamenilor de ştiinţă.

Principalul adversar al acestei ipoteze este cunoscutul conducător al plutei *Kon-Tiki,* Thor Heyerdahl, care susţine că incașii primitivi, folosindu-se de vânturile și curenţii favorabili, au plecat pe plute din lemn de balsa, din America de Sud spre insulele Polineziei, unde s-au așezat pentru totdeauna, neavând posibilitatea de a se întoarce.

Totuși Bisschop a continuat să susţină cu îndărătni de că navigatorii Pacificului puteau foarte bine să călătorească în ambele direcţii, lemnul de bambus, care crește în insulă, pretându-se la fel de bine pentru construcţia plutelor ca și lemnul de balsa. Bis schop a hotărât să-și rişte viaţa, ca de altfel mulţi alţi cercetători, pentru a dovedi justeţea teoriei sale.

El a primit sprijinul organelor franceze, care i-au acordat subvenţii pentru organizarea expediţiei.

După ce și-a ales echipajul, au plecat cu toţii în Tahiti unde au început construirea plutei. Cu ajutorul localnicilor au terminat, după multă muncă, pluta de bambus. Velatura acestei plute era formată din două pânze triunghiulare împletite; în afară de aceasta, pluta poseda și mai mulţi derivori mari.

Nu va mira pe nimeni, citeam în articol, că Bisschop intenţionează să ia pe plută câteva animale, printre care chiar și purcei semisălbatici.

Am adus imediat la cunoștinţa tovarășilor mei cele aflate, trimiţându-le fotocopia articolului. Doar ex pediţia noastră se baza cam pe aceleași principii!

Se impunea să luăm neapărat contact cu de Bisschop.

M-am hotărât să-i trimit o telegramă, în care să-i urez succes. Eram convins că e. Est francez îndrăzneţ va reuși să străbată cu pluta traseul stabilit.

Aveam îndoieli doar în ce privește suprafaţa pânzelor prevăzute pentru plută. Mi se părea prea mică, și mă temeam că aceasta avea să se reflecte nefavorabil asupra vitezei plutei. În schimb era greu să-mi închipui un material de construcţie mai /bun decât bambusul. Celulele mari, cuprinzând aer, închise ermetic, făceau posibilă încărcarea pe plută a unor mari cantităţi de echipament. La un timp am aflat că pluta a fost lansată pe apă.

PRIMELE GREUTĂŢI

Cinci sute de pagini despre lemn. În pădure. Buștenii uriași. Transportul. Constructorii. Pe șantier. Consfătuirea. Policlorura de vinil.

Se apropia data fixată de noi pentru start. Cu toate că întârziaserăm cu pregătirile, speram că multe din probleme aveau să se rezolve acum mai repede. Când studiam proiectul expediţiei ţinând seama de perspectiva doar a câtorva luni, îmi dădeam seama ce muncă imensă n. E așteaptă, la ce sarcină uriașă ne-am an gajat. Aproape nimeni n-a vrut să accepte ideea posibilităţii de cârmire a plutei. Toţi erau de acord că plutirea în derivă cu vântul și curentul este absolut posibilă, dar traversarea unei mări atât de furtunoasă ca Baltica era considerată ca o imposibilitate totală.

Am discutat cu câţiva specialiști în problemele maritime, dar aceștia nu mi-au dat nicio speranţă; lipsa unor vânturi regulate și a unui curent con stant condamna, după părerea lor, de la început la eșec expediţia noastră. Afară de aceasta, se mai punea și. Problema dacă echipajul va rezista pe o ambarcaţiune deschisă, sau va fi măturat de valurile furtunilor? Aceste argumente cădeau greu ca plumbul și reveneau aproape în toate discuţiile.

Tatăl meu îmi dădea sfaturi și făcea câteodată observaţii foarte preţioase. Unii binevoitori nu ţineau însă seama de caracterul expediţiei noastre; dacă am fi luat cu noi tot ceea ce propuneau ei și fără de care, după părerea lor, expediţia n-ar fi avut șanse de reușită, ar fi trebuit să închiriem probabil un vapor, care cufundat adânc în apă, sub povara greutăţii încărcăturii —, ar fi trebuit să ne însoţească cu „obiectele indispensabile

Eram într-o permanentă legătură cu presa, care ne cerea mereu informaţii senzaţionale. În zadar le explicam că acum suntem ocupaţi până peste cap cu pregătirile. Chiar și Agenţia Poloneză de Presă se interesa de expediţia noastră, telefonându-ne din când în când, cu rugămintea de a le comunica noutăţile. Glumeam, spunând că se impune necesitatea organizării „sectorului propagandei pentru problemele expediţiei". Articolele inserate în presă he ușurau de altfel sarcinile, deoarece, în timpul alergăturilor pentru echipament sau pentru rezolvarea formalităţilor, nu mai trebuia să explicăm toată povestea de la început.

Materialele din presă erau însoţite de nenumărate scrisori, din aproape toate părţile ţării, cuprinzând sfaturi, avertismente și propuneri. Și deși specificasem în toate articolele că echipă este completată, am primit zeci de scrisori, în care diferiţi amatori solicitau participarea la expediţie. Aproape fiecare scrisoare cuprindea întrebări, la care uneori era greu să găsești un răspuns: Cine finanţează întreaga expediţie? Cum va fi construită pluta? Câte zile va dura expediţia? Câtă apă luăm cu noi? Când pornim? Cu toate că răspunsul la un număr însemnat de scrisori ne

da mare bătaie de cap, ne bucura faptul că expediţia noastră trezise atâta interes.

Se apropia iarna, când am început să ne ocupăm de problema lemnului. Prima greutate o reprezenta chiar alegerea acestuia. Din păcate, n-aveam la dispoziţie nici lemn de bambus, nici lemn de balsa, ideale pentru construcţia unei plute. Trebuia să căutăm materialul corespunzător printre esenţele lemnoase din ţară. Ce condiţii anume trebuia să îndeplinească materialul cel mai indicat pentru construirea plutei? înainte de toate, să fie ușor, să nu absoarbă apă, să prezinte o rezistenţă suficientă la încovoiere și să fie ușor prelucrabil. Bușteniі trebuia să fie cilindrici, să nu fie curbaţi sau să prezinte noduri care să iasă în evidenţă. Pe lângă toate acestea, trebuia aleasă o specie de arbore, al cărui diametru să depășească 60 de centimetri. Deci nu a fost de loc o sarcină ușoară, când am deschis la prima pagină manualul: *Lemnul și prelucrarea lui.*

După ce am parcurs vreo cinci sute de pagini obositoare, cuprinzând diferite studii privitoare la tehnologia lemnului, am ajuns la concluzia că sân gurul copac nimerit, dintre speciile existente în ţară, este molidul. La o uscare ideală, un metru cub de molid cântărește 420 kg. Un neajuns al molidului constă în prelucrarea sa dificilă, deoarece are no duri foarte dure, care pot concura — după cum ne-am convins mai târziu — cu fierul. Toamna era în toi, când am luat hotărârea definitivă. Rămăsese doar problema găsirii exemplarelor corespunzătoare.

Și fiindcă ne-am propus să realizăm toate lucrările de pregătire singuri, nu ne rămânea altă soluţie decât să pornim în căutarea arborilor. Ţinând seama de faptul că transportul, și mai ales costul acestuia, nu ne era indiferent, ne-am decis să începem cu terenurile cele mai apropiate. Spre sud de baza noastră, Leba, se întid păduri imense. Întâlneşti aici toate speciile care cresc în ţară. Dar vom găsi oare, printre acești arbori, un molid de treizeci de metri înălţime? Ne dădeam seama ce greutăţi ne așteaptă.

Kostka și cu mine am reușit să obţinem un concediu de câteva zile și am plecat spre Leba.

După câteva zile de căutare, am dat peste un pâlc de molizi puternici. Păreau niște fraţi, așa cum stă te-au unul lângă altul, umplând cu vuietul coroanelor lor dominante întreaga pădure.

Am început tratativele cu administraţia pădurilor, și apoi a venit și rândul tăierii arborilor.

Pânza de oţel a ferăstraielor mecanice se împlânta cu uruit puternic în bușteniі bătrâni de sute de ani. Uriașii falnici se prăvăleau cu vaiete. To poarele bine ascuţite i-au curăţat repede de crengi.

A început transportul. Două tractoare cu șenile, du duind din plin, începuseră să care bușteniі doborâţi.

Cedau cablurile de oţel, se înecau motoarele, se rupeau lanţurile groase, iar uruitul motorului răspândea groază printre locuitorii pădurii. Încet, încet, omul a învins. Șase bușteni uriași au fost depuși pe locul unde trebuiau să se usuce până în primăvară.

Se impunea să stabilim cât mai repede dimensiunile definitive ale plutei, pentru

ca bușteniі să poată fi prelucraţi și tăiaţi înainte de căderea zăpezii.

Iar m-am înfundat în planuri și grafice. Lungi mea plutei trebuia să atingă 10 m. Această dimensiune era dictată, în primul rând, de lungimea valului de pe Baltica. Dacă pluta ar fi fost prea lungă, alunecând de pe un val, ar fi intrat cu botul în următorul. Lăţimea plutei am fixat-o la 4,5 metri, în funcţie de două condiţii: pe de o parte, cu cât era mai îngustă cu atât rezistenţa pe care o opunea era mai mică, pe de altă parte, însă, o lăţime mai mare ar fi ferit-o de răsturnare pe vreme de furtun/ă. Am calculat de asemenea suprafaţa pânzelor, dimensiunea cârmei și a derivorilor. Am avut mult de furcă, fiindcă formulele hidrodinamice pentru plute n-au fost încă elaborate. A trebuit să deduc singur toate calculele. În fine am terminat cu rigla logaritmică și compasurile! Proiectul era gata. Mai rămânea să-l prezint specialiștilor, ca să-şi dea avizul definitiv.

Profitând de amabilitatea unuia dintre cei mai remarcabili constructori navali ai noştri, inginerul Ştefan Czarnecki, am plecat la Biroul Central Naval din Gdansk, unde urma să fie discutat proiectul. Constructorii au fost foarte binevoitori faţă de expediţia noastră și au cercetat desenele și graficele cu unân teres vădit. Cu toate că lucrau numai cu fier și oţel, din care construiau chiar vapoare cu un tonaj de „zece mii tone”, mi-au dat informaţii foarte preţioase. Au considerat reușit modelul prezentat de mine, afirmând că este exclusă scufundarea sau distrugerea lui. Nu mi-au spus însă nimic în legătură cu posibilităţile de navigaţie a plutei; nu erau navigatori.

— Este foarte posibil, spuneau ei, ca pluta să poată într-adevăr naviga, așa cum rezultă din calculele dumitale, dar este tot atât de posibil ca aceste cal cule să se dovedească greșite în practică.

Lucrul cel mai important era însă faptul că pluta era considerată suficient de rezistentă pentru a face faţă acestei expediţii, pentru a suporta echipajul și echipamentul. Restul rămânea în seama noastră.

La Biroul Central Naval l-am cunoscut pe inginerul Kaluzny, unul din oamenii care ne-a ajutat cel mai mult în echiparea expediţiei. Când i-am prezentat proiectul nostru, a manifestat un deosebit interes și o mare cordialitate. Inginerul Kaluzny ne-a propus să experimentăm în timpul expediţiei echipamentul de mase plastice: colacii de salvare din policlorură de vinii și plăcile buretoase.

De la Biroul Central Naval m-am dus la Kostka să-i împărtășesc aceste veşti pline de bucurie. După o scurtă discuţie, ne-am hotărât să dăm o fugă la Leba, casă începem primele operaţiuni de prelu crare a bușteniloг, înainte de a cădea crima zăpadă.

Când am coborât în mica staţie, am și zărit de departe molizii imenși.

A început treaba. Patru dintre bușteniі cei mai lungi trebuiau secţionaţi la o distanţă de 10 metri, iar doi mai subţiri trebuiau așezaţi lateral, pentru a ușura navigaţia plutei. Am pus mâna pe topoare și am început să prelucrăm cu înfrigurare bușteniі. Cu ferăstrăul n-am ieșit, însă, așa de repede la socoteală. Încercaţi numai să tăiaţi un bușteaп de molid de nouăzeci de centimetri grosime! Cu toate că în acea zi de decembrie era destul de rece, după cincisprezece minute ne-am și scos

puloverele. De-abia acum începea munca cu adevărat; ungeam degeaba cu ulei sau gaz, căci nu ne era de niciun folos:

frecarea era atât de puternică, încât cu mare greutate izbuteam să mișcăm ferestrăul. Când ne-am așezat la masa de amiază, mâinile noastre abia puteau să ridice lingura. Efortul a dat însă rezultate; până în amurg „dădusem gata" patru dintre bușteniicei mai groși. Din păcate, ferăstrăul se tocise complet, după o zi de luptă cu nodurile, așa că a trebuit să-l dăm la ascuţit. După ce-am terminat tăierea bușteniilor, am început descojirea și tăierea nodurilor. Întâi am încercat cu topoarele, apoi cu dălţile și chiar cu rindeaua. Când am dat gata întregul nostru arsenal, puteam afirma sus și tare că nicio unealtă din cele pe care le aveam la dispoziţie nu se pretează la tăierea nodurilor de molid. Topoarele și dălţile se știrbiseră de parcă ar fi fost încercate pe niște cuie, iar rindelele se toceau înspăimântător de iute.

Doi oameni în luptă cu niște bușteni colosali constituia o privelișteneobișnuită, care a trezit curiozitatea generală. Multe dintre persoanele care se strânseseră în jur citiseră despre plută în ziare, așa că n-am fost cruţaţi de observaţii și de sfaturi, însă amatori pentru treabă nu s-au ivit.

Iarna se apropia, iar marea furtunoasă izbea cu înverșunare ţărmul. Vuietul valurilor pătrundea până în oraș; cuterele așteptau somnolente în port pescarii — acum fără ocupaţie — dădeau din cap spre noi, spunând:

— Lăsaţi-vă păgubași de pluta asta, pe mare o să daţi ochii cu moartea.

În sfârșit, s-a dat și bătălia cea mare, în care și-au pierdut viaţa patru dălţi și două ferăstraie. Când a fost tăiat și ultimul nod de la ultimul buştean, din văzduh au început să cadă primii fulgi de zăpadă.

Aveam să reluăm la primăvară.

Acum trebuia să ne ocupăm de completarea echipamentului, de aprovizionarea cu alimente și de o mulţime de formalităţi, a căror rezolvare s-a dovedit de o sută de ori mai grea decât tăierea nodurilor de molid.

Eram la începutul anului 1957, anul la care trebuia să aibă loc expediţia noastră pe mare. Primele săptărtiâni ale anului s-au scurs planificând măsură torile ştiinţifice, discutând asupra modului în care trebuia să le efectuăm, pregătind aparatura și iniţiindu-ne asupra modului ei de folosire. Ne-am angajat să luăm probe de apă de mare pe întreg par cursul expediţiei și să cercetăm curenţii maritimi cu ajutorul sticlelor. „Poșta cu sticle cunoscută de veacuri, trebuia supusă în cazul nostru unei anumite modificări. Cercetările constau în aruncarea, pe cât posibil în același loc, a doua sticle. Fiecare sticlă cuprinde o scrisoare cu rugămintea pentru cel care o găsește să anunţe locul, unde a fost pescuită. Urmăream să demonstrăm că două sticle identice, aruncate în același loc și în același timp, trebuie să plutească, contrar oricărei probabilităţi, în direcţii diferite.

În afară de aceasta, Kostka punea la punct o radioaparatură pentru măsurarea semnalelor emise de radiofaruri; spera să depisteze astfel modul de apariţie al așa-ziselor „zone. Ale tăcerii". Eu trebuia să pescuiesc, pentru propriile mele scopuri, planctonul. În ceea ce privește medicul nostru, observaţiile din această expediţie

trebuiau să-i servească drept bază în vederea unei lucrări vaste asupra vieţii naufragiaţilor. Căci, în realitate, trăind pe mica noastră plută, măturată fără întrerupere de valurile reci, nu ne deosebeam prea mult de naufragiaţi.

În primele zile ale lunii ianuarie, am organizat o şedinţă cu întregul echipaj. Cei care nu se cunoscuseră până atunci aveau să se întâlnească şi în acelaşi timp urma să soluţionăm câteva probleme neclare.

În introducere, am prezentat schiţa plutei şi am dat informaţii cu privire la principiile ce au stat la baza construcţiei acesteia. Apoi am dat citire tuturor articolelor referitoare la expediţia noastră. Am discutat până noaptea târziu. A fost una din cele mai plăcute seri. Discuţia era atât de vie, încât am uitat chiar şi de mâncare. În afară de aceasta, mai aveam de făcut câteva vizite, căci voiam să profit de faptul că eram împreună pentru a prezenta echipajul instituţiilor care ne promiseseră sprijinul lor în pregătirea expediţiei. În încheierea consfătuirii noastre am stabilit traseul definitiv al raidului; trebuia să plecăm din portul Leba şi s-a acostăm pe malul sudic al Suediei. Lungimea traseului nostru reprezenta circa 300 — 500 mile marine. După calculele mele aveam să parcurgem această distanţă în decurs de două săptămâni. Deoarece întregul raid trebuia să urmeze direcţia nordică, am propus ca pluta noastră să se numească *Nord.*

Pregătirile pentru expediţie au fost secondate de o corespondenţă vastă, indispensabilă în astfel de cazuri, constând în cereri, petiţii, propuneri şi multe altele asemănătoare. Servieta noastră se umplea zilnic cu copii, iar vrafuri întregi de diverse petiţii circulau de la un birou la altul, solicitând în numele nostru, soluţionarea diferitelor probleme. Din păcate, delegaţii noştri de hârtie nu reuşeau întotdeauna să rezolve singuri toate problemele. Trebuia să ne de plasăm mereu, pentru a-i supraveghea personal.

Cu fiecare zi ce trecea timpul devenea mai scurt; duceam acum o luptă din ce în ce mai înfrigurată, pentru rezolvarea formalităţilor. Am încetat să mai trimitem informaţii presei, pentru a nu irita pe ad versari şi ne-am unit şi mai mult împotriva noilor piedici. Ştiam că de-abia de acum aveau să-nceapă greutăţile cele mari, dar nimic nu ne-ar fi putut de termina să renunţăm la proiectul nostru. Am fi fost în stare să plecăm chiar numai cu o provizie minimă de alimente şi în condiţiile cele mai grele. Am ţinut o legătură neîntreruptă cu Fischbach, care ne scria destul de rar, dar când scria o scrisoare, atunci bătea toate recordurile — căci umplea cel puţin douăsprezece foi. Kostka se ferecase în atelierul său, unde monta toată ziulica numai instalaţii de radio. În cupele libere, îi mai ajutam şi eu; se încingeau atunci discuţii lungi, în timpul cărora v s-au născut multe idei bune.

Primeam regulat scrisori cu tot felul de propuneri.

De pildă, un oarecare constructor ne sfătuia să folosim în timpul expediţiei un motor cu reacţie, construit de el. Îmbinarea plutei preistorice cu motorul modern nu părea o asociaţie prea fericită. Noi voiam să demonstrăm tocmai faptul că pânzele sunt capabile să ne poarte pe celălalt ţărm al mării.

La începutul lui februarie am fost anunţat că sunt aşteptat să recepţionez echipamentul din mase plas tice. Am avut o mulţime de greutăţi până să obţinem

un autocamion, deoarece bugetul nostru era de mult pe sfârșite. Printr-un fericit concurs de împrejurai am reușit să împrumutăm un camion, cu care ne-am îndreptat spre sediul Biroului Central Naval.

Inginerul Kaluzny ne-a condus la magazii, unde lucrurile noastre ne așteptau într-un colţ, gata pregătite. Am fost uimiţi cât de ușor era materialul din care fuseseră executate obiectele destinate expediţiei noastre. Colacii de „salvare, strălucitori de albi, cântăreau numai două sute de grame. Puteai să-i izbești de pământ, să-i comprimi, să-i îndoi, degeaba, reveneau mereu la forma lor inițială. Materialul din care erau confecţionaţi colacii de salvare, fusese produs pentru prima oară în ţară. Eram încântaţi că o să avem ocazia să încercăm proprietăţile acestui material. Pe deasupra, am mai obţinut și treizeci și șase de plăci moi ca buretele, cu care trebuia să tapisăm pardoseala cabinei de pe plută, spre a ne feri, cel puţin în felul acesta, de umezeală. Plăcile s-au dovedit un material ideal în acest scop. Cu încărcarea n-am avut greutăţi: fiind ușor ca spuma, materialul plastic, deși în cantităţi imense, s-a putut transporta imediat cu camionul.

Ne-am luat rămas bun de la inginer și am luat-o la goană spre Lebae Era târziu. Într-o clipă, mica odăiţă a fost umplută până la refuz cu acest echipament; apoi am dat o fugă până la șantierul naval să aruncăm măcar o privire bușteni lor noștri, care abia se mai zăreau de sub zăpadă. Ne-am luat acasă vraful de scrisori, am sărit în camion și, cu viteza maximă, ne-am îndreptat spre Gdansk.

De câte ori aveam o clipă liberă, o foloseam pentru antrenamentul de înot. E greu să descrii senzaţia pe care o încerci, intrând pe vreme de iarnă geroasă în bazinul acoperit și căptușit cu faianţă verde. Când înoţi pe sub apă, cu labe la picioare, având în preajmă alţi înotători, nu-ţi vine să crezi că afară bate un vânt năprasnic și cerne cu zăpadă. Nu este ușor să înoţi sub apă. Până când reușești să te miști cu ușurinţă, înghiţi vârtos din apa saturată cu clor, ori trebuie să-ţi pescuiești de pe fundul bazinului masca pierdută.

Macheta plutei noastre era supusă unor continue îmbunătăţiri și modificări. Nu voiam să ni se reproşeze că „ambarcaţiunea” construită de noi n-ar semăna cu pluta primitivă. Toate părţile plutei trebuiau să fie realizate numai din lemn, pânză și funii.

TOTUL PENTRU UN SINGUR SCOP

Căpitanul Tadeusz Meissner. Studioul de filme documentare. Depozitele Liniilor Oceanice Poloneze. Stingătoarele de incendiu și certificatul de deratizare. Scrisori, scrisori, scrisori. Pesmeţii și pescarii din largul mării. Telefonul nocturn. S.P.L. cheamă. Noi piedici. AL patrulea membru al echipajului. Tăiem scândurile. Dinghea galbenă.

Lucrurile începuseră să se complice, greutăţile se îngrămădeau necontenit. Toate acestea m-au decis să mă prezint oracolului în probleme maritime – căpitanului navigaţiei mari, Tadeusz Meissner. Îmi era teamă că ocupaţiile lui profesionale și obligaţiile de deputat nu-i vor permite să mă primească. Totuși căpitanul m-a primit imediat.

Cu macheta plutei la subsuoară, am intrat într-o curticică care împrejmuia vila mică cu etaj. Dincolo de ușile întredeschise ale garajului se auzea cineva spărgând lemne. După o clipă, în faţa mea apăru un bărbat de vârstă mijlocie, cu o statură impozantă, ţinând un topor în mână. Pe căpitanul Meissner nu-l cunoscusem până atunci decât din fotografiile înse rate în presă totuși l-am recunoscut imediat.

— Pe mine mă căutaţi? m-a întrebat căpitanul.

În scurta pauză, care a precedat răspunsul meu, mi-am zis că dacă un deputat în seim îşi taie singur lemnele, pot fi sigur că totul va merge bine. În biroul în care am fost invitat, i-am prezentat căpitanului pe scurt proiectul nostru și greutăţile pe care le întâmpinam. Interlocutorul meu nu părea de loc surprins. Cu un calm imperturbabil mi-a râs puns că nu vede de ce proiectul ar fi irealizabil.

Mi-a atras numai atenţia asupra necesităţii construirii unei plute solide, prevăzută cu un greement puternic. Dincolo de acestea — după părerea căpitanului — echipajul va fi acela care va decide succesul raidului. Apoi discuţia s-a purtat asupra problemei aprovizionării cu alimente a plutei și a alegerii acelora mai potrivite; această convorbire a avut o influenţă decisivă asupra stabilirii listei definitive a echipamentului. Căpitanul mi-a promis că va interveni ca să putem împrumuta, — echipamentul de la instituţiile maritime, ceea ce a fost de un mare ajutor pentru noi. La capătul discuţiei, gazda a scos dintr-un dulap un sextant, care-l însoţise de-a lungul navigaţiei pe toate apele lumii și pe care mi l-a înmânat, urându-mi succes.

Cum se întâmplă deseori, pe șeful întreprinderii de filme documentare, Wojciech Jankowski, l-am cunoscut cu totul întâmplător; el ni l-a prezentat pe operatorul cronicii cinematografice, Janusz Sowiński, care s-a declarat gata să participe la expediţia noastră, pentru a turna un film asupra călătoriei. Amândoi erau tineri, plin de energie și nespus de inven tivi. Turnarea filmului ne-ar fi adus, în afara popularizării, sprijinul întreprinderii, ceea ce ar fi ușurat soluţionarea multor greutăţi.

Când, în sfârșit, ne-a venit și aprobarea de la Varșovia pentru punerea în aplicare a planurilor noastre, problemele începuseră să se rezolve într-un ritm mai rapid. Mai întâi, conducerea Liniilor Aeriene Poloneze ne ceruse o listă cu echipamentul necesar pentru expediţie. Ne-a trebuit o seară întreagă, ca s-o stabilim definitiv: cuprindea cinci zeci de poziţii! Nu vă pot spune surprinderea noastră, când Direcţia Liniilor Aeriene Poloneze ne-a anunţat că ne va furniza pe dată întregul echipament cerut! Imediat, a doua zi de dimineaţă, ne și înființasem în faţa depozitului, o clădire cu patru etaje, de două sute de metri lungime, cu o mulţime de încăperi. Fiecare din ele era plină până-n tavan de frânghii, baloturi, pânză de cort, colaci de salvare, îmbrăcăminte pentru furtună, lăzi cu rachete, multe ferecături, instrumente de navigaţie. Cărucioare mici, într-o continuă mișcare, goneau de-a lungul coridoarelor nesfârșite, iar patru perechi de ascensoare legau parterul cu etajele de sus. Conţinutul depozitelor era suficient pentru a echipa o flotă întreagă. În cele din urmă am ajuns într-o încăpere mai mică, unde erau înmagazinate toate mărunţișurile dispreţuite de marile vapoare comerciale. Aici s-au deschis pentru noi porţile sesamului. Am încărcat câteva lăzi cu echipament în camionul carl ne aștepta în faţa clădirii. Locuinţa mea din Leba se transformase acum într-un adevărat depozit.

Nu rezolvasem, însă, problema cea mai importantă: încă nu obţinusem aprobarea oficială a Direcţiei Generale Maritime, fără de care nici nu putea fi vorba să ne-avântăm în larg. Cu inima strânsă și cu planurile sub braţ ne-am oprit în faţa unor uși cu o plăcuţă nichelată. Când am luat loc la masa rotundă, nu vedeam în faţa ochilor decât feţele concentrate și serioase ale conducerii Direcţiei Generale Maritime. Stăteam atât de ţeapăn încât tot timpul n-am putut să cuprind cu ochii decât o parte a mesei. După o scurtă introducere, am început să prezint proiectul nostru. Când am terminat, au început să curgă întrebările, obiective și subtile.

Stăteam în faţa unei hărţi mari și explicam încet, cuvânt cu cuvânt, principiile care mă călăuziseră.

Deoarece discuţia se transformase într-un adevărat examen, răspundeam, scotocindu-mi memoria, la întrebările care nu mai. Priveau construcţia și echiparea plutei, ci instrucţiunile maritime și de navigaţie. Atmosfera, la început rigidă, s-a încălzit treptat, datorită atitudinii binevoitoare a directorului Wallas. Răspunsurile mele satisfăcuseră probabil comisia, deoarece discuţia a luat o altă întorsătură: s-a trecut la examinarea mijloacelor de salvare. Iar eu mi-am zis că de vreme ce s-a trecut la acest subiect, înseamnă că proiectul nostru este ca și aprobat. Ultimele îndoieli s-au risipit atunci când directorul, după ce ne-a urat succes, ne-a propus să ţinem pe tot parcursul expediţiei legătura prin radio cu staţia Direcţiei Generale Maritime. Am coborât, ca să primim instrucţiunile maritime și să mai rezolvăm anumite formalităţi.

După o clipă, goneam spre Gdansk. Am izbucnit în adevărate explozii de veselie, când am început să citim instrucţiunile. În realitate nici nu putea fi vorba de plută în aceste instrucţiuni, deoarece o astfel de denumire nu figura pe lista „ambarcaţiunilor”, dar reieșea clar că pluta trebuia prevăzută cu stingătoare de

incendiu, iar în ceea ce privește documentele, eram obligaţi să prezentăm un certificat de deratizare.

Toată iarna am avut mult de lucru. Pregătirile pentru raid și munca zilnică ne luau toată vremea; deseori sacrificam și orele de somn. Nu neglijam să răspundem celor care ne scriau în legătură cu expediţia noastră. Primeam numeroase scrisori de la prieteni și de la necunoscuţi, prin care ni se propunea tovărășia și ajutorul lor în timpul raidului.

N-o să uităm multă vreme scrisoarea impresionantă a unui tânăr pescar, care cu siguranţă ar fi fost un membru exemplar al echipei și un constructor pasionat al plutei. Bineînţeles nu lipseau nici scrisorile unor persoane care doreau să-și facă un renume și chiar un câştig. Am primit și scrisori de la femei; în toate revenea aceeași doleanţă: să fie considerate egale cu bărbaţii. Mi-a rămas în minte mai ales scrisoarea unei navigatoare de douăzeci de ani, pe nume Kristin, care ne scria: „Pot să muncesc din greu. Credeţi-mă, nu veţi avea cu mine nicio bătaie de cap! Trebuie să plec cu voi…” Am primit regulat de la această tânără scrisori, și numai plecarea noastră a întrerupt corespondenţa. Dezarmantă a fost și scrisoarea unui tânăr entuziast: „Din fragedă copilărie visez să fac o călătorie pe mare. Pot să muncesc la fel ca și un om matur. Aptitudinile marinărești le-am moștenit de la fratele meu, care este bucătar pe unul din vapoarele noastre de coastă…”. Mulţi din corespondenţii noștri ne trimiteau cele mai diverse sfaturi și observaţii, iar alţii ne cereau informaţii, deoarece intenţionau în viitor să urmeze exemplul nostru. Din păcate, cu părere de rău, trebuia să-i refuzăm pe toţi, deoarece echipa noastră era de mult completă; în ceea ce privește indicaţiile privitoare la construcţia plutei nu puteam să le comunicăm decât după efectuarea raidului proiectat.

Ultimele zile de iarnă s-au scurs cu completarea echipamentului. Mulţumită atitudinii binevoitoare a întreprinderii de pescuit *Dalmor,* ne-am mai completat lipsurile existente. Datorită ei, ne-am putut aproviziona cu rachete și butoaie pentru apă. Când a trebuit să alegem codul, ne-am fixat la cinci litere: C- “da”; N- “nu”; O- „om peste bord”; M- „am un medic pe bord” și V- „am nevoie de ajutor”. Am mai împrumutat câteva frânghii și toc mai ne pregăteam de plecare când am zărit lângă perete niște cutii de tablă. Am aflat că sunt cu pesmeţi, destinate alimentaţiei pe șalupele de salvare.

Deoarece depășiseră termenul folosirii lor, trebuiau să fie aruncate. Obișnuiţi cu economii, nu puteam fi de acord cu această destinaţie, cu atât mai mult cu cât asemenea articol ne-ar fi fost de mare folos. Cu sprijinul intendentului întreprinderii, care a intervenit în favoarea noastră, ni s-au oferit cinci zeci de cutii cu pesmeţi.

Ultima zi a lunii februarie avea să fie pentru noi o dată memorabilă. Obosit de munca în laborator, dormeam dus în patul meu supraetajat de la că-mi nul studenţesc, când am fost trezit și chemat la telefon. Eram obișnuit cu acest gen de „distracţie”, totuși un telefon în noapte și încă de la Varșovia, m-a pus pe gânduri. M-am dus la telefon. Interlocutorul meu, după ce s-a asigurat că sunt chiar conducătorul expediţiei *Nord,* s-a prezentat ca redactor de la *Gazeta Cracoviei* și mi-a propus să participe la expediţie. Cu toate că i-am spus că echipa este de mult

completă, reprezentantul *Gazetei Cracoviei* continua să mă întrebe cu lux de amănunte despre toate, printre altele și de data plecării în expediţie, cum și de echipamentul personal.

Văzând că n-are de gând să renunţe la planurile sale, i-am propus să accepte zborul cu avionul, datorită căruia ne va putea vedea în prima zi a expediţiei. Apoi m-am hotărât să-l iau cu noi în timpul probelor, pe care trebuia să le facem în apele de coastă.

— Ce crezi dumneata! se auzea în aparat, oare impresiile pe care ţi le dă vederea plutei din avion pot echivala cu impresiile unor participanţi la expediţie? Când aș putea să vă văd — a insistat ama torul nocturn al emoţiilor nautice.

— Aţi călătorit pe apă? l-am întrebat eu.

La aparat s-a auzit un mormăit, după care a răsunat deodată foarte clar:

— Nu, n-am călătorit niciodată pe apă, dar asta n-are nicio importanţă, fiindcă nu mi-e teamă de apă.

— Oare dumneata n-ai aflat că mulţi oameni sunt convinși că mergem la pieire?

— Evident! Și ce-i cu asta! Eu sunt optimist – mi-a răspuns redactorul.

Urcând scările pustii, mă gândeam la acest necunoscut, mă gândeam încă la el, când am tras peste mine pătura. Uşuratic sau curajos? continuam să mă întreb înainte de a adormi.

Rezolvasem multe treburi, soluţionasem tot soiul de probleme, dar nu stabilisem încă ce fel de radioaparatură vom utiliza — în timpul raidului. Kostka îmi reamintea mereu de necesitatea obţinerii unei radiostaţii. Îi promisesem că voi face tot posibilul să-și îndeplinească cât mai repede dorinţa. Dobândirea unei radiostaţii emiţătoare nu este, însă, o problemă simplă. În primul rând, trebuie prezentate documentele care să ateste că telegrafistul are dreptul de a se folosi de radiostaţie pe mare; apoi trebuie obţinut simbolul de înregistrare și de-abia după aceea poţi umbla după aparatura necesară. Toate aceste greutăţi le-am învins într-un timp record.

Bineînţeles, punctul de pornire a fost obţinerea hârţiilor și aprobărilor necesare. Fină la urmă, Kostka a obţinut autorizaţia solicitată și a plecat la Varșovia ca să înregistreze radiostaţia. În acest scop, a trebuit să răspundă, după cum mi-a povestit pe urmă, la câteva întrebări „primordiale” ca de exemplu: „Cine este armatorul vasului pe care va fi instalată radiostaţia? Ce tonaj are vasul? Cu ce este acţionat?” și altele asemănătoare. Kostka s-a descurcat însă foarte bine; radiostaţia noastră a obţinut simbolul internaţional S.P.L.I., care a fost trecut pentru vecie în lista londoneză centrală, iar pluta a fost înregistrată ca *Pluta I.*

După ce am obţinut, în sfârșit, radiostaţia și am reușit s-o transportăm la locuinţa lui Kostka, am început montarea emiţătorului. La început totul a mers strună: am întins antena de cincizeci metri, am montat lămpile la aparat, am verificat bateriile alimentatoare și microfonul.

Facem contactul cu curentul, lampa de control arde, emiţătorul începe să funcţioneze. Kostka, cu receptoarele la urechi, ţinând în palmă microfonul — spune: „Aici radiostaţia de probă a expediţiei *Nord.* Radiostaţia roagă confirmarea

recepţiei…”

Apoi Kostka comunică datele radiostaţiei și deschide contactul pentru recepţie. În receptoare s-a auzit un șuier, s-au răspândit câteva sunete subţiri și apoi — tăcere. Undeva departe, foarte firav, se auzea ţăcănitul semnelor Morse. M-am uitat la Kostka.

El a luat-o de la cap: „Aici radiostaţia de probă…”

Toate acestea au durat circa o oră; începusem să mă îndoiesc de reușită, însă telegrafistul nostru manipula cu răbdare emiţătorul. Lampa de control funcţiona, semnalele se răspândeau în văzduh, dar răspunsul nu venea.

Se întunecase de-a binelea, când ne-am mutat cu radiostaţia noastră în curte. Pe dealul din apropiere se înălţa un turn de triangulaţie, vechi de când lumea. Am instalat antena în vârful lui și am reînceput apelul, dar în zadar: nimeni nu ne auzea!

Atunci ne-am reîntors în casă. Era în puterea nopţii, toate radiostaţiile mergeau din plin, numai S.P.L.I. tăcea. Stăteam întins pe pat, cu receptoarele la urechi, și citeam liniștit ziarele, în timp ce Kostka răsfoia cărţile și notiţele în căutarea unor noi tipuri de antene. Îl sfătuisem să se culce, dar insistenţele mele n-au avut niciun efect. Ne-am mai suit încă de câteva ori pe acoperiș, pentru a modifica câte ceva la antenă. Kostka răgușise tot chemând în continuu, de aceea am început și eu să-l ajut, repetând monoton: „Aici radiostaţia de probă a expediţiei *Nord.* Până la urmă am aţipit, total resemnat.

Deodată am fost trezit din somn de zgomotul care venea din receptoarele cu care adormisem la urechi. O voce necunoscută striga: „Vă aud bine, vă aud bine… Vă aud bine, vă aud bine”… M-am uitat la Kostka; faţa lui iradia de bucurie. Receptoarele răsunau mai departe: „Unde sunteţi? Unde sunteţi? Am pentru voi lăzi noi pentru batog. Când vă întoarceţi în port?” Am izbucnit într-un râs zgo motos. Din păcate, interceptasem o discuţie între un cuter și continent. Ne-am decis să mai facem o încercare. Eu am rămas în cameră lângă receptor, în timp ce Kostka, cu emiţătorul în spinare, se îndepărta încet de casă. Auzeam glasul lui; mă înștiinţa că trecuse de pâlcul de copaci de la stradă. Am stins lumina în cameră și i-am comunicat că semnalele lui ajung până la mine. Am mai auzit niște ecouri nedeslușite ale unor lătrături de câini, care încercau să-mi atace prietenul. A urmat apoi o pauză, după care viteazul telegrafist m-a informat că se urcă în autobuzul de noapte cu direcţia Gdansk. Mai târziu mi-a făcut cunoscut că a instalat radiostaţia pe o măsuţă, la care el — Kostka — bea în tihnă bere. Radiostaţia funcţiona, dar nimeni nu ne auzea. Trebuia să dezlegăm cât mai repede această enigmă. A doua zi, cum ne-am sculat, am și pus în funcţiune radio staţia; un apel scurt și… ne răspunde radioul din Hel. De data aceasta eram într-adevăr auziţi. Am stabilit apoi legătura cu câteva cutere din apropiere, care ieșiseră la pescuit; audibilitatea era bună, cu toată distanţa mare pentru radiostaţia noastră. R.M.B-1 al nostru emitea 2 waţi, putere egală cu aceea a unei baterii de buzunar.

După examinarea tuturor posibilităţilor, am ajuns la concluzia comună că insuccesele din seara aceea se datorau pur și simplu faptului că niciuna din staţiile receptoare nu funcţiona pe lungimea noastră de undă.

A sosit și primăvara! Prietenii noștri de la baza de filmat ne-au ajutat în măsura posibilităţilor. Mulţumită lor am obţinut sprijinul întreprinderii *Baltona,* care ne-a promis să ne furnizeze alimentele necesare, ceea ce însemna foarte mult pentru noi.

Dacă cu echipamentul ne descurcasem împrumutându-l, în cazul aprovizionării cu alimente nu mai puteam folosi același mijloc. După ce Fischbach ne-a trimis lista proviziilor necesare, am prezentat-o întreprinderii *Baltona.*

Căldura soarelui se înteţise și cei șase bușteni mari de molid, până atunci acoperiţi de zăpadă, se încălzeau la soare, uscându-se. Eram foarte curioși să vedem dacă aveau să se zvânte complet. Am proiec tat să construim niște acoperișuri deasupra bușteni lor, pentru vreme ploioasă. Cu cât se apropia mai mult data plecării în raid, cu atât aveam mai mult de lucru. Trebuia să comandăm catargul, să obţinem saule pentru patarasine, pânză de cort pentru acoperirea cabinei, să ne îngrijim de frânghii pentru legarea bușteni lor și de îmbrăcăminte pentru echipaj; trebuia să cumpărăm scândurile necesare pentru construirea punţii; trebuia să studiem buletinul meteorologic, să rezolvăm formalităţile legate de obţinerea vizelor la consulatul suedez, să informăm presa și să răspundem la scrisori.

Am căutat să rezolvăm totul cât mai bine, deși eram într-o continuă efervescenţă. Am mai avut încă o discuţie cu constructorii navali, pentru a analiza în amănunt problema construirii plutei. Din păcate, aproape toţi erau de părere că numai noi trei nu vom reuși să construim pluta până la data stabilită.

Ne aștepta foarte multă muncă, e adevărat, dar în niciun caz nu putea fi vorba să amânăm expediţia, așa cum eram sfătuiţi, pentru anul următor.

Voiam să fim primii în organizarea unei expediţii cu pluta, în ţara noastră. Inginerul Kaluzny, care ne sprijinea cu mult devotament și entuziasm, tocmai terminase tratativele cu fabrica de materiale de impregnare *Inco,* în vederea livrării de către aceasta, cu titlul de probă, a impregnantului care să ferească bușteni i de îmbibare cu apă. Ardeam de nerăbdare să ajungem la Leba și să începem construirea plutei. Din păcate, rezolvarea formalităţilor dura. Cu multă părere de rău am aflat că obligaţiile profesionale nu-i vor permite prietenului nostru Andrei Trepka să participe la expediţie. A fost pentru mine o veste dureroasă, deoarece el fusese primul care mă ajutase în pregătirea expediţiei; îi rămân recunoscător pentru multe.

Eram numai trei, de fapt numai doi, deoarece Fischbach, ocupat cu problemele medicale, n-a participat la început la alergătura pentru rezolvarea diferitelor formalităţi. Cu toate acestea, n-am simţit nicio oboseală, iar pregătirile mergeau înainte.

Când, deodată, am dat de-o pacoste, care a căzut peste noi ca din senin.

Una din revistele ilustrate a inserat un articol critic cu privire la construcţia plutei noastre. Au torul articolului pornise, din păcate, de la niște premise eronate, luând ca bază a calculelor un diametru de patruzeci de centimetri pentru bușteni, când, în realitate, acesta era de două ori mai mare. Ca urmare a acestei erori, deplasarea

a ieșit cu 300 de procente mai mică decât cea reală. Nu-i de mirare că, în aceste condiţii, capacitatea de plutire a ambarcaţiunii noastre era pusă la îndoială. În continuarea argumentelor sale, autorul afirma că suprafaţa mică a pânzelor, la o rezistenţă mare a plutei, va avea drept consecinţă exclusiv înaintarea în derivă, pe când noi voiam să demonstrăm, tocmai dimpotrivă, că pluta poate fi independentă de vânturi! Cu siguranţă, cineva s-a înșelat aici! Cel mai mult ne-au uluit temerile autorului, că expediţia noastră ar putea zdruncina bunul renume al navi gaţiei poloneze. Acest articol a devenit în ochii multor cititori neexperimentaţi necrologul nostru. Și după cum s-a adeverit mai târziu — ne-a adus multe neplăceri:

Pronosticul timpului probabil și al vânturilor nu era nici el încurajator. Dacă ar fi fost să dăm cre zare meteorologilor noștri, avea să plouă și, ceea ce era încă și mai rău, se anunţau vânturi din direcţia vest și nord-vest. Era imposibil să pot prevedea ce consecinţe vor avea pentru expediţia noastră astfel de condiţii atmosferice. De un singur lucru eram sigur: mai curând am fi fost în stare să vâslim tot timpul, decât să renunţăm la raidul proiectat.

Kostka îşi consacra tot timpul liber probelor cu emiţătorul și numai cu mare greutate reușeam să-l desprind de lângă acesta pentru a ne ajuta la transportul echipamentului. Fericiţi cei care n-au cunoscut, pe timpuri, radioul! Dar ce să-i faci, era pasiunea lui.

Spre sfârșitul lui aprilie am obţinut de la Consulatul suedez vizele care ne dădeau dreptul să acostăm pe teritoriul Suediei.

Afacerile noastre financiare stăteau atât de prost, încât am încetat să mai mâncăm la cantina studenţească și am început să ne gătim acasă.

Cu toate obstacolele, în general, totul mergea bine; munca noastră dădea roade. Am obţinut de la întreprinderile de cauciuc două bărci pneumatice sistem „czapla” — care s-au dovedit a fi comode și sigure — precum și patru saltele pneumatice destinate ca pardosea pentru căsuţa noastră. Totul era de cea mai bună calitate. Ni s-a comunicat, de asemenea, că putem ridica din Varșovia două sute de kilograme de subit-impregnant. Acum trebuia să ne ocupăm de transportarea acestuia la Leba.

Singurul neajuns — ca de obicei — era lipsa de fonduri.

Dintr-odată, totul, în jurul nostru, începu să se năruie; furtuna s-a dezlănţuit într-o luni dimineaţă. Eram tocmai la baza filmului, când am fost înștiinţat că *Baltona,* care se angajase să ne aprovizioneze cu alimente, îşi retrage promisiunea. Am simţit un fior rece de-a lungul șirei spinării: era o lovitură puternică! Având în vedere data apropiată a raidului, cum și faptul că întreg echipajul trebuia să se ocupe exclusiv de construirea plutei, ne-am văzut pur și simplu lipsiţi de posibilitatea obţinerii alimentelor necesare. Neștiind cum vor reacţiona la această surpriză tovarășii mei, i-am dat un telefon lui Kostka. Telegrafistul nostru a primit vestea în felul lui caracteristic, răspunzându-mi cu un calm deplin.

— Ei! Ce să-i faci! În ceea ce mă privește putem pleca și fără rezervele promise. Doar în mare sunt pești.

— De altfel avem pesmeţi — am adăugat eu repede. Cel mai important lucru

este să nu ne pier dem curajul. Nicio grijă, o să ne descurcăm noi!

După acest prim insucces au urmat și altele.

Astfel, nu ne-a mai fost livrată foaia de cort, promisă de una din întreprinderile maritime.

Trecând în revistă corespondenţa zilnică, am dat peste o scrisoare redactată cu multă politeţe, al cărei expeditor ne înștiinţa cât se poate de amabil că nu ne mai poate împrumuta costumul de scafandru pe care ni-l făgăduise. Acest costum ne era indispensabil pentru construirea plutei, pentru montarea ei sub apă.

— N-avem încotro! îi spuneam lui Kostka; vom intra sub apă numai cu labele.

Când am aflat însă că nici catargul, care trebuia să fie de mult gata, nu fusese executat, am început să mă revolt. Toate înfrângerile de până acum erau fără importanţă faţă de vestea pe care mi-o adusese Kostka de la baza filmului: conducerea întreprinderii de producţie a filmelor renunţase la filmarea expediţiei și la sprijinul material promis.

Eram complet singuri. Ne bucura însă ideea că numai câteva săptămâni ne mai despart de plecare.

S-ar fi putut întâmpla să fim nevoiţi să plecăm fără cabină, să ne hrănim numai cu peștii prinși de noi> dar erarii ferm hotărâţi să plecăm. Era singurul lucru de care eram siguri.

Stăteam în cameră, schiţând câteva detalii pentru plută, când am auzit o bătaie abia perceptibilă în ușă. Intrase un bărbat tânăr, de treizeci de ani, cu o faţă trasă și un păr bogat, negru ca smoala.

— Mă cheamă Breit, Czesław Breit, începu el timid.

— Vă rog, luaţi loc, i-am întins eu scaunul. Așezându-se, oaspetele meu mi se adresă:

— Sunt convins că mă ţineţi minte!

— Nu-mi amintesc, i-am răspuns eu, cu gândul la schiţă.

— Atunci e în ordine! strigă el. Îmi închipuiam c-o să mă pomeniţi mult timp. V-am trezit odată în plină noapte.

Acesta era deci entuziastul meu necunoscut!

— Îmi pare bine, i-am răspuns eu curtenitor.

— Minunat! Atunci aștept să-mi repartizaţi munca, că sunt sigur că de-abia prididiţi singuri.

Atitudinea lui începea să mă intereseze. Deoarece se apropia ora prânzului, mi-am invitat oaspetele să ia cu mine o supă pregătită cu o clipă mai înainte. După dejun, am stat pe îndelete de vorbă.

Am aflat că Czesław Breit, cu toată vârsta lui tânără, trecuse prin multe.

Deportat de nemţi în Germania, la muncă forţată, a trăit clipe grele, sub ploaia de bombe ale aliaţilor.

În cele din urmă a ajuns la Berlin, pe care l-a găsit în flătări, potopit de bombe cu fosfor. Acolo a fost repartizat la brigăzile pentru stingerea incendiilor.

Proaspătul pompier îşi dădea toată silinţa, bineînţeles ca să aţâţe și mai mult incendiile gigantice.

Când poliţia hitleristă a început „să aprecieze” just activitatea lui, s-a făcut nevăzut, ca să-și salveze viaţa. A trăit multă vreme ascuns printre ruine, căutându-și hrana prin casele părăsite. După război a participat ca reporter începător la câteva din acţiunile iniţiate împotriva bandelor de reacţionari, cunoscute prin atrocităţile lor. Începusem să capăt încredere în acest otn, care voia să meargă cu noi, deși nu fusese până atunci niciodată — pe mare.

M-am decis să cer și părerea echipajului: dacă nu vor avea nimic împotrivă, echipajul nostru se va mări cu încă o persoană.

Pe Kostka l-am găsit ocupat cu radioul. După ce i l-am prezentat pe Breit, i-am povestit motivul deplasării lui. Telegrafistul nostru mi-a încredinţat mie sarcina de a hotărî. Nevrând să-l mai deranjem, am plecat și într-o clipă am și ajuns la poștă, ca să-i telefonez lui Fischbach.

— Ascultă! urlam eu din fundul plămânilor, a venit la mine ziaristul. Ţine morţiș să meargă cu noi. Un șoarece de uscat sută la sută! Redacţia lui este interesată să facă un reportaj asupra raidului nostru. Vreau să te-ntreb dacă ai avea ceva împotrivă să meargă cu noi. Paremise că vei căpăta și un pacient interesant pentru cercetările tale medicale — am glumit eu ca încheiere.

— Sunt de acord, mi-a răspuns Fischbach.

— Este de acord! am strigat către Breit, înmânându-i receptorul, ca să vorbească personal cu medicul.

Faţa noului membru al echipajului nostru iradia de bucurie, când am ieșit din strâmta cabină tele fonică. Breit trebuia să trimită și o telegramă la redacţie.

— Sunt pe plută! Senzaţii! Mulţime de greutăţi! transmitea vești către liniștita Cracovie „reporterul înnebunit de bucurie”, Czeslow Breit.

Oaspetele meu s-a orientat probabil „just” în ceea ce privește situaţia noastră financiară, deoarece m-a invitat la cină. Am discutat expediţia în toate amănuntele, i-am prezentat înfrângerile și succesele de până atunci. Când am ajuns la greutăţile noastre, Breit mi-a spus că putem obţine bani de la redacţia lui. Acest lucru nu mă încânta — voiam să nu avem faţă de nimeni vreo datorie.

— Nu-i vorba de nicio datorie — mi-a răspuns el. O tranzacţie comercială obișnuită; vom încasa pur și simplu un avans pentru articolele pe care le vom publica după expediţie.

— De acord! am acceptat eu și ne-am ridicat de la măsuţă ca să mai trimitem o telegramă.

Întorcându-ne seara târziu în odăiţa mea, ne simţeam ca și cum ne-am fi cunoscut de când lumea.

Cel mai mult mă bucura faptul că noul nostru tovarăș poseda un simţ înnăscut al umorului. O glumă bună este câteodată mai preţioasă decât o ladă cu pesmeţi.

Mai avem încă de rezolvat multe și felurite probleme pe litoral, dar cea mai urgentă dintre treburi era prelucrarea lemnului în cherestea și lemn ecarisat.

A doua zi dimineaţa mă aflam, împreună cu Breit, în trenul care se îndrepta spre Leba. Tot drumul n-am făcut decât să răspund la întrebările lui cu privire la construcţia plutei, la navigaţie și la ceilalţi membri ai echipajului. Mă uitam cu

neliniște la umerii slabi ai ziaristului, deoarece ne aștepta o muncă grea. La Leba am zăbovit numai câteva ore; am reușit totuși să-l prezint pe Breit acasă, să-i arăt marea, plaja și, în primul rând, bușteni uriași, care i-au trezit un interes sincer. Trebuia să încărcăm un camion, nu prea mare, ce avea să ne ducă până la joagărul mic, pierdut în inima pădurii, unde se afla o parte din lemnul nostru, care trebuia prelucrat. Munca a durat două zile și două nopţi: cazanul de aburi pufăia, iar joagărul hrăpăreţ înghiţea mereu bușteni noi. Doi oameni negri de sus până jos, la care doar albul ochilor obosiţi mai strălucea, executau mișcări repezi. În sfârșit, ultimele scânduri s-au prăbușit cu zgomot la pământ, iar noi ne-am trântit pe rumeguș și am adormit pe loc. Ne-a trezit șoferul, care venise să ia cheresteaua. După o oră, totul era încărcat și camionul nostru, canonindu-se prin nisip, se îndrepta în direcţia Lebei. L-am zărit de departe pe Kostka, care ne făcea semne cu geanta lui, de care nu se despărţea niciodată. Deoarece acum ne consideram specialiști „consacraţi” în lemn nu l-am scutit, în timpul descărcării, de tot soiul de observaţii de specialitate din acest domeniu.

Era cazul să mă ocup puţin și de cajnera mea, care din magazie trebuia să devină cameră de dormit pentru întregul echipaj. Am făcut tot ce s-a putut ca să-i dau o înfăţișare cât mai „maritimă”.

Am atârnat pe pereţi hărţi și steagurile cu cod, iar lăzile cu pesmeţi și uneltele (ferăstraie, topoare, sfredele) le-am rânduit de-a lungul pereţilor. În realitate, nu prea rămăsese loc de dormit, dar ne simţeam foarte bine în ea și acesta era lucrul cel mai important. Tocmai terminasem de făcut cureţe mă, când în ușă apăru figura unui cunoscut de-al nostru — un pescar, care astupa cu statura lui aproape toată ușa. În primul moment a cercetat cu interes odaia, apoi a rostit tărăgănat: grotă, adevărată grotă de corsari!

Am izbucnit în râs.

Grotă! așa i-a rămas pentru totdeauna numele, ba mai mult — a ajuns și în coloanele ziarelor.

Am ales din cheresteaua adusă de noi vreo zece grinzi, fiecare de cinci metri lungime; acestea aveau să fie amplasate transversal pe plută, pentru a fixa întreaga construcţie. Erau încă umede și cântăreau optzeci de kilograme fiecare și mai trebuiau încă prelucrate, altfel, muchiile lor ascuţite ar fi îngreunat legarea frânghiilor. În trei munca mergea mai ușor. Deși Breit făcuse primele bătături, muncea zâmbind. Am transportat grinzile la șantierul naval, unde le-am așezat alături de bușteni, acompaniaţi – bineînţeles — de pronosticurile de loc îmbucurătoare ale constructorilor de cutere. Seara am ţinut o mică consfătuire: Breit trebuia să plece la Cracovia ca să-și rezolve formalităţile legate de pașa port. Kostka trebuia să supravegheze la Gdansk preluarea frânghiilor pentru legarea plutei și a hărţilor, iar eu trebuia să plec la Poznan ca să discut cu Fischbach câteva probleme importante. La plecare, când am aruncat o ultimă privire asupra scândurilor și grinzilor rânduite într-o ordine perfectă, ni s-a părut că norocul a început să ne surâdă.

La Poznan l-am găsit pe Fischbach agitându-se pe la diverse instituţii. Medicul

nostru se zbătuse din răsputeri, dar, după cum mi-a spus, articolul nefast provocase o răceală generală. La înapoiere m-am oprit la Gdansk și m-am dus cu Kostka la Direcţie după frânghii. 250 metri frânghie (de douăzeci și cinci milimetri grosime) și 150 metri frânghie (de cincizeci de milimetri grosime), în total 5 bobine mari — greutate nu glumă. Am ridicat, de asemenea, și radiostaţia de avarie sistem *Electromecano.* Lădiţa de tablă, nu prea mare, vopsită în galben pentru a fi mai vizibilă, cuprindea instalaţii automate de emisie-recepţie. Era suficient să învârţi manivela și radiostaţia emitea semnalul S.O.S. Cu ajutorul acestei radiostaţii puteam transmite și telegrame cu alfabetul Morse. Pentru instalarea antenei nu mai era necesar stâlpul de rigoare, deoarece ea era susţinută în aer, de un dispozitiv mic, pliant. Pe deasupra, chiar dacă întreaga instalaţie a radiostaţiei ar fi fost aruncată în apă — ea ar fi plutit, datorită construcţiei ermetice a lăzii. Cum am sosit la Leba, am și transportat frânghiile în grotă", unde circulaţia devenea din ce în ce mai mult o artă.

A doua zi ne aștepta o surpriză plăcută. Institutul Militar al Medicinii Aeriene ne trimisese echipamentul promis încă din iarnă. Am primit o barcă pneumatică, rotundă ca un disc, în care putea să încapă ușor întreg echipajul nostru. Barca era prevăzută cu o ancoră de furtună, frânghie pentru remorcare, pompe pentru umflarea bărcii, cuţit și vâsle din material plastic. Acest echipament era completat de un săculeţ de cauciuc cu site și filtru, pentru demineralizarea apei, precum și de o rezervă de ioniţi. Am mai primit și patru echipamente de sal care, cu mici rezervoare de bioxid de carbon comprimat, pentru umflarea automată a echipamentului.

Era interesant faptul că toţi donatorii ne ofereau mijloace de salvare: în acest gest se ascundea adevărata grijă pentru soarta noastră. Nu lipsea nici farmacia, aprovizionată, după câte ne-am dat noi seama, cu toate medicamentele indispensabile.

E de la sine înţeles că n-am putut rezista să nu încercăm imediat barca pneumatică, cordoanele și alte obiecte din echipament.

Ne-am dus pe plaja însorită și am început umflarea bărcii. Ca de obicei în astfel de cazuri, au început să se adune curioșii și să urmărească cu interes pregătirile noastre. Dinghea umplută cu aer creștea văzând cu ochii, arătând foarte impozantă, asemenea unui imens taler galben. Am împins-o în mare și după o clipă se și legăna pe valuri. Plimbarea noastră a ţinut până seara. Ne-am întors complet uzi, dar încântaţi de noul echipament.

S-au mai scurs iarăși câteva zile: intram, încetul cu încetul, în rolul de constructori. Din păcate, vremea era urâtă, iar cerul noros se scutura mereu, udând buștenii de molid și făcând să cadă de pe trunchiul lor ultimele bucăţi de scoarţă. Deși neliniștiţi de ploile necontenite, speram totuși ca lemnul să atingă greutatea dorită.

ÎN TOIUL MUNCII

Bușteniі. Subitul negru. Brenia. 250 de noduri. Lansarea pe apă a plutei. Din nou greutăţi. Raiduri de probă. Pașii grăbiţi ai toamnei. Ultimele pregătiri.

În sfârșit ne-am adunat cu toţii la Leba, afară de Fischbach, care se zbătea din răsputeri să obţină câteva provizii.

Munca era în toi; trebuia să ascuţim la ambele capete șase bușteni mari ca să nu opună prea mare rezistenţă la navigaţie. Munceam fără odihnă; ferăstrăul de doi metri pătrundea anevoie în grosimea de un metru a bușteniloг, lemnul era foarte tare, iar tăierea piezișă implica un efort imens.

Tăiam cu ferăstrăul câte doi, în timp ce al treilea se odihnea. Soarele îşi revărsa razele fierbinţi, era o adevărată caniculă. Ne-au trebuit două ore ca să tăiem un bușteaп. Am trecut la al doilea, dar de data asta am dat peste noduri și munca aceasta, aidoma unei cazne, a durat patru ore. Am calculat că dacă vom continua cu o asemenea metodă nerentabilă, numai ascuţirea bușteniloг avea să dureze o lună de zile. Trebuia să facem rost de un ferăstrău mecanic.

După ce l-am adus, lucrul a început într-un ritm vertiginos. Micul motoraș cu combustie acţiona du duind lama dinţată, de sub care se cernea cu nemi lui la rumegușul. La început n-am știut cum să ne servim de el — ferăstrăul o lua razna în toate direcţiile — dar în scurt timp ne-am deprins și astfel timpul de tăiere s-a redus la cincisprezece minute!

Pentru noi, care ne grăbeam întruna, acest lucru a fost de o mare importanţă: Folosirea ferăstrăului mecanic implica, însă, o mare atenţie; lanţul se rupea mereu, iar inelele de oţel, ascuţite ca briciul, zburau cu șuierat, amenințându-ne în orice clipă cu rănirea. Încet, încet, bușteniі noștri au început să ia linia suplă a unui proiectil; ne bucura faptul că bușteniі erau complet uscaţi în interior. În timpul lucrului ne-am împrietenit cu o mică broscuţă cenușie, care locuia în iarba din preajma bușteniloг.

N-o speria de loc zgomotul ferăstrăului; sta pe un buștean și se uita curioasă la noi. De-abia când începea să cadă peste ea rumeguș, clipea din ochii mici și, cu multă prudenţă, se retrăgea sub scoarţa desprinsă de pe buștean.

Prelucrarea bușteniloг a durat doar trei zile; ferăstrăul mecanic ne-a economisit mult timp. Au început apoi intervenţiile cosmetice", cum le numea Breit: am jupuit resturile de scoarţă uscată, am netezit suprafaţa și am tăiat nodurile, până ce bușteniі străluceau de albi. Șantierul pescăresc în care lucram era înţesat de cutere mari, galbene, ale căror volume burtoase se odihneau pe uscat cu catargele lor zvelte ce păreau piezișe. În jur erau întinse plasele, iar printre ele se învârteau pescarii.

Munceam câte douăsprezece ore pe zi, luptându-ne înverșunat cu oboseala.

Înarmaţi cu drugi de fier, am izbutit să transportăm buștenii spre rampa de beton, unde trebuia să construim pluta. Înaintam anevoie, centimetru cu centimetru. Uneori buștenii se înţepeneau și atunci trebuia să construim sisteme complicate de pârghii, pentru a-i urni din loc.

Ne-au trebuit trei zile ca să transportăm buștenii pe rampă. I-am așezat la rând, în succesiunea în care trebuiau să fie legaţi: primii doi, cei mai scurţi, denumiţi *Obrazul stâng* și *Obrazul drept,* urmau: cel mai mare, *Ioachim,* apoi *Nodurosul,* apoi *Falsul,* care era să ne dea gata în câteva rânduri, și, în sfârșit, cel mai neted dintre toţi, *Brenia.* Mâinile noastre bătătorite erau acoperite de o reţea de cicatrice și bătături. Dormeam câteodată numai cinci ore, petrecându-ne nopţile cu calcule, hărţi sau proiecte de construcţie.

S.P.L.I. a noastră, instalată la Leba, făcea legătura cu cele mai diferite staţii; printre altele am vorbit de câteva ori chiar și cu Poznan, transmiţându-i lui Fischbach informaţii și comisioane. Tot pe calea radioului am aflat că Breit trebuie să se întoarcă imediat la Cracovia, ca să-și rezolve unele probleme de serviciu; rămăsesem doar doi, totuși treaba mergea înainte.

Pe neașteptate am primit o telegramă prin care fabrica de impregnat *Inco* ne înștiinţa că ne trimite cu un camion subitul și un specialist, care ne va da indicaţii cu privire la modul de impregnare a lemnului. Am respirat ușuraţi: nu trebuia să ne întrerupem munca.

Dormeam dus, când deodată am simţit cum cineva mă zgâlţâie puternic de umăr. Îmi închipuiam că este Kostka, cu ghidușiile lui; m-am ridicat de pe saltea și i-am spus furios câteva. Deși în cameră plutea o lumină tulbure, mi-am dat seama c-aveam de-a face cu un străin, tot atât de nedumerit ca și mine. Am aprins lumina și i-am cerut scuze.

— Frumos ne primiţi, ne-a spus el; am adus subitul; afară toarnă cu găleata și n-am putut să dăm de dumneavoastră.

Musafirii noștri erau obosiţi de drum lung, așa că i-am culcat, iar noi ne-am dus să vedem materialul adus. Toată ziua a plouat cu nemiluita. Am acoperit buștenii cu ce s-a nimerit, ca să-i ferim de umezeală. Seara am petrecut-o discutând cu musafirii.

— Ce vas vă însoţește? ne-a întrebat în introducere inginerul sub conducerea căruia trebuia să efectuăm impregnarea.

Când i-am răspuns că nu ne secondează nimeni a crezut că glumim, apoi a început să ne mustre că dispreţuim viaţa și că, după părerea lui, mergeam la pieire sigură. Dar a doua zi, după ce a văzut buștenii destinaţi plutei, și-a schimbat puţin părerea, deoarece a început să ne numească navigatori. Spre norocul nostru, vremea s-a schimbat și buștenii s-au uscat.

— Putem începe — a constatat instructorul nostru. Prima fază a impregnării consta în impregnarea lemnului cu ulei mineral; fiecare din noi ţinea într-o mână o căldare plină cu un lichid de culoare închisă, iar în a doua — peria cu care ungea buștenii. Sub influenţa uleiului, lemnul s-a închis la culoare, luând nuanţa mahonului deschis; o culoare asemănătoare au căpătat și picioarele noastre.

Mergând la masă, auzeam spunându-se în urma noastră: uite ce frumos s-au bronzat! Admiratorii bronzului nostru s-ar fi mirat, cu siguranţă, dacă ar fi văzut cum ne frecam neputincioși corpul, acoperit cu un strat de impregnant. După ce lemnul a absorbit uleiul, a început faza a doua a impregnării.

În butoiul de două sute de litri am topit subitul negru, o substanţă asemănătoare smoalei. Pentru a obţine fluiditatea corespunzătoare, trebuie să-l încălzim până la 280°C; am aprins deci un foc mare, la care nu prea se uita cu entuziasm conducerea șantierului. La această treabă ne-a dat o mână de ajutor Brenia, o colegă de la clubul navigatorilor.

Kostka și cu mine căram lemnele, iar ea supraveghea focul, care ardea cu pălălăi. Ne învârteam prin fum și prin scânteile ce săreau din foc cu căldările pline de subitul clocotind pe care trebuia să-l întindem peste bușteni rapid, până nu se răcea. Subitul se lipea într-un mod imposibil; în scurt timp, întreaga rampă s-a înnegrit, iar noi ne-am ales cu arsuri. În fine, toţi bușteniі erau acoperiţi cu un Strat negru, neted și lucios. Putea acum să plouă, nu ne mai păsa: lemnul era la adăpost de umezeală. Îndată ce am terminat cu subitul, ne-am apucat să tăiem în ei șanţuri pentru frânghii, și am făcut în total cincizeci și patru de șanţuri. Vara era în toi, iar orașul plin de vilegiaturiști.

Mulţi dintre ei veneau să ne privească și să urmărească construcţia plutei. Munceam cu îndârjire; nimeni nu mai spunea acum că nu vom fi gata la timp. Toţi trei făceam toate eforturile ca să așezăm bușteniі în succesiunea respectivă. Rampa de beton avea o înclinaţie de cincisprezece grade, fapt care ne îngreuna munca. Cu ajutorul unei pârghii lungi, rostogoleam împreună cu Kostka bușteanul care se odihnea pe bârne, iar Brenia punea pene. Era o treabă periculoasă, căci bușteanul putea în orice moment să-și piardă echilibrul și să vină peste noi.

Chiar așa era să mi se-ntâmple cu *Falsul.* Stăteam pe rampă, când acesta începu să se rostogolească încet în jos. Voiam s-o iau la goană, dar pantofii se lipiseră atât de puternic de betonul acoperit cu su bitul topit, încât nu puteam cu niciun chip să-mi dezlipesc picioarele. Masa lemnoasă de o tonă și jumătate se apropia din ce în ce mai mult; câteva secunde încă, și se va prăbuși peste mine cu toată greutatea. Cu un efort supraomenesc îmi desprind un picior și, exact atunci, Brenia ajunge lângă buștean și-i pune dedesubt o pană. Bușteanul se poticnește de pană, se oprește și dă înapoi.

După aceea am elaborat un adevărat sistem pentru rostogolirea bușteniloг. Când trebuia să deplasăm un buștean, ungeam bârnele cu ulei, iar când era cazul să-l întoarcem, turnam nisip. Soarele ne bronzase foarte tare, iar căratul greutăţilor de optzeci de kilograme nu mai reprezenta pentru noi o problemă.

Aplicând sistemul pârghiilor, deplasam până la opt sute de kilograme.

Soarele ardea din ce în ce mai puternic, iar pluta noastră căpăta pe zi ce trecea forma dorită.

Ne luptam acum cu frânghiile. Cea mai groasă lega la un loc șase bușteni. Trebuia s-o segmentăm în șase părţi. Numai calcularea lungimii frânghiilor ne-a luat o zi întreagă; trebuia să măsurăm cele cincizeci și patru de diametre ale

buștenilor, să le calculăm circumferinţele, să adăugăm lungimea no durilor între bușteni. Aveam numai o sută cincizeci de metri de frânghie, așa că trebuia săţ inem seama de fiecare centimetru. În sfârșit, fiecare buștean era înconjurat de nouă frânghii de sizol, iar nodurile plate aveau să asigure menţinerea restului, chiar în cazul în care frânghia ar fi cedat în vreun loc. Legarea nodurilor la o frânghie de cinci centimetri grosime nu era o treabă ușoară; de altfel nici n-am dus-o prea bine la capăt, dar ne consolam cu gândul că după scufundarea în apă, nodurile aveau să se mai strângă.

Din ce în ce mai mulţi oameni veneau să vadă pluta. Din ce în ce mai des trebuia să pozăm pentru fotografi, iar noi ne grăbeam din cale-afară, fiindcă data stabilită se apropia din ce în ce mai mult.

După ce am legat toţi bușteniI, am așezat transversal deasupra lor opt grinzi, pentru a întări întreaga construcţie și care să împiedice desfacerea plutei în timpul alunecării de pe un val pe altul. Grinzile transversale au fost legate de bușteni cu frânghii care aveau un diametru de douăzeci și cinci milimetri. Pentru ca acestea să fixeze puternic întreaga construcţie, le-am legat în cruce. În total am legat două sute cincizeci de noduri, de execuţia cărora depindea rezistenţa plutei.

Clipele libere le consacram antrenamentului de înot. Apa din canal era caldă ca ceaiul; înotam în el până la pod, apoi ne întorceam cu curentul. După două săptămâni de vreme minunată, au început ploile torenţiale. Stând în “grotă”, priveam cu tristeţe prin geamurile pe care șiroia apa. În jurul nostru domnea o dezordine greu de zugrăvit; cea mai mică mișcare neatentă făcea să se rostogolească cu zgomot asurzitor — cutii, lăzi, pachete cu rachete.

Într-una din aceste zile ploioase și mohorâte am primit de la baza de filme un pachet cu fotocopii după hărţile vânturilor. Le-am întins pe pereţii liberi, pentru ca fiecare din noi să se familiarizeze bine cu ele. Am primit, de asemenea, și restul de echipament, pe care l-am tot așteptat cu nerăbdare: doi saci speciali plini cu pânze noi-nouţe, carcasa pe care trebuia să se sprijine cabina noastră și o mare rezervă de rachete.

Fără să ţinem seama de ploaie, sfredeleam cu un burghiu gros orificii în grinzile transversale, pentru a fixa în ele balustrăzile și scheletul cabinei noastre. Apoi Kostka a plecat într-una din zile la Gdansk, pentru a grăbi execuţia catargului și a altor câtorva piese, iar Breit și cu mine am rămas să ne ocupăm de construcţia derivorului, format din trei părţi se parate, cu suprafaţa totală de patru metri și jumătate pătraţi.

În sfârșit, a sosit și ziua solemnă; pluta de opt tone stătea pe rampă așteptând să fie lansată pe apă.

Îmi era puţin teamă că nu vom reuși s-o lansăm pe apă. Cu ajutorul daltelor am curăţat bârnele de resturile de subit uscat și le-am uns atent cu ulei, dar când a răsunat comanda: scoateţi penele! pluta nici nu s-a mișcat. Părea că forţele omenești nu sunt în stare s-o urnească din loc. Kostka tocmai voia să cheme în ajutor un tractor, când deodată pluta începu să alunece. În ultima clipă am reușit să sărim pe bușteni. Alunecând de pe rampă, pluta se balansa cu putere,

împroșcând apă. Când apa s-a liniștit, am observat că bușteniі se scufundaseră în apă numai până la jumătate. În fine, am scăpat de o grijă! Am adus pluta la platforma de lemn, care ne ușura accesul la plută. Opera noastră era arătoasă. Trebuia să începem imediat finisarea a tot ceea ce nu era încă terminat. Intrasem din plin în ritmul viu al muncii: toţi trei știam să ne descurcăm în orice situaţie.

Fischbach încă mai avea diverse formalităţi de rezolvat și continua să se îngrijească de aprovizionarea cu alimente. Nu aveam încă nici pânză de cort pentru acoperirea cabinei și nici catarg. I-am făcut cunoscute medicului nostru aceste greutăţi și l-am rugat să se ocupe el de obţinerea foii de cort.

După două zile a și apărut cu un pachet mare în spinare. Prin ambalajul rupt am zărit un balot de ţesătură verde. Era o foaie de cort minunată, rezistentă. Când ne-am așezat la taifas, seara, în „grotă”, am stabilit ca noi trei să lucrăm mai departe la construcţia plutei, iar Fischbach să procure obiectele care ne mai lipseau. Chiar în seara aceea l-am și condus la gară, aprovizionându-l cu câţiva saci, pe care trebuia să-i umple.

Am căutat să construim pluta într-un mod cât mai simplu, servindu-ne de uneltele cele mai primitive și întrebuinţând metalul numai acolo unde folosirea lemnului ne-ar fi luat prea multă vreme. Construiam în doi.

În acest timp, Brenia trăgea cu răbdare la mașina de cusut, foaia de cort groasă. Acele plesneau, se rupea aţa, se strica mașina, dar treaba mergea înainte. Când am tras foaia de cort verde peste scheletul cabinei, întreaga plută a luat o înfăţișare veselă. Am intrat înăuntru prin deschizătura mică, care se în cheia cu nasturi, și mi-am aruncat ochii asupra noii noastre încăperi; deocamdată părea destul de spaţioasă, dar nu-mi puteam închipui cum aveau să încapă aici echipamentul și patru persoane. Înălţimea cabinei atingea de-abia un metru și jumătate; când stăteam în picioare, trebuia să ne încovoiem de-a binelea. Pentru a putea trece ușor de la puntea din faţă la cea din spate, am așezat cabina asimetric, spre bordul drept; în felul acesta a apărut un pasaj de un metru lăţime. Ne-am săturat să ne tot înghe suim în „grota” noastră, așa că am transportat pe plută două saltele pneumatice şi o parte din echipament.

În ciuda observaţiilor sarcastice ale numeroșilor binevoitori, care ne criticau și care susţineau că nu merită să construim o plută rezistentă, deoarece și așa se va sfărâma, și cu cât aceasta se va întâmpla mai repede, cu atât va fi mai bine, construiam totul cu multă migală. Am tăiat scânduri în stinghii în guste, din care am făcut să apară un bord ajurat și am legat frânghiile de balustrade; apoi ne-am bătut capul cu catargul, până am reușit să-l înţepenim între doi bușteni și cu frânghiile destinate să-l fixeze bine; a trebuit să le răsucim și să montăm manșoanele. Vremea s-a menţinut frumoasă în ultimele zile; întrerupeam munca doar când uneltele ne scăpau din mână și dispăreau printre bușteni; atunci ne puneam masca de cauciuc și începeam să le căutăm pe sub plută. Am convenit ca fiecare să-și pescuiască singur unealta pe care o scapă. În felul acesta ne-am obișnuit cu înotul sub apă. Până ia începerea raidului, mai rămăseseră doar zece zile, ar fi fost cazul ca întreg echipajul să treacă acum la odihnă. Din păcate, acest lucru nu era posibil.

Examinând pluta, am observat că între bușteni se îngrămădesc diferite alge, aduse de curenţi. Am salutat cu bucurie această grădină botanică originală, în jurul căreia se strângeau mereu alte specimene.

Cu vremea, au început să apară pe suprafaţa neagră a bușteni cochiliile albe ale melcilor de apă. Ne purtam prietenos cu acești mărunţi noi-veniţi. Nu-i de mirare că în scurt timp, atrasă de mâncare, s-a aciuiat și o pisică sălbatică, pe care o hrăneam cu plăcere.

Vizitele dese și întrebările necontenite în legătură cu plecarea noastră deveniseră sâcâitoare. De aceea am hotărât să ne mutăm la căpitănia portului, situată pe un teren închis. La bazinul căpităniei am găsit un debarcader minunat. Căsuţele strălucitor de albe și pinii de pe ţărm, ofereau un peisaj frumos și specific micului golf, în care poposise pluta noastră *Nord.* Dar chiar de-a doua zi și-a făcut apariţia echipa de filmare, televiziunea din Varșovia, iar în suita lor o mulţime de curioși, care începură să vizi teze cu o neobișnuită libertate nu numai pluta, ci și instalaţiile portuare. Rugăminţile și avertismentele nu serveau la nimic.

— Aici trebuia să fie acel colţișor liniștit — spunea cu reproș Kostka, uitându-se la vizitatori, printre care cei. Mai curioși cercetau scrupulos întreaga plută.

Eram, în sfârșit, toţi laolaltă; Fischbach adusese alimentele dobândite cu multă trudă. Finisam acum ultimele piese: cârma, lăzile pentru echipament și alimente, precum și micul stâlp de bambus, care trebuia să susţină antenele emiţătoare. Pe ambele laturi ale punţii, în loc de bordaj, au fost rânduite scânduri late. Fiecare din noi se străduia ca pluta, să capete o înfăţișare cât mai plăcută; am vopsit puntea, am curăţat șarturile și straiurile; toate străluceau ca argintul. Acum, când totul era gata, răsăriseră o mulţime de binevoitori. Din ce în ce mai des descindeau la noi reprezentanţii presei. Nimeni nu mai scria că pluta se va scufunda sub propria ei greutate, sau că pânzele prea mici nu vor reuși să miște pluta din loc.

Pentru a evita surprizele de mai târziu, ne-am hotărât să facem un raid de probă în apele de coastă.

Am anunţat ieșirea din căpitănia portului și aşteptam vântul potrivit. În ziua probei, cu toate protes tele organelor portuare, se adunaseră o mulţime de oameni. De la bun început s-au ţinut lanţ ghinioanele: cum am intrat în mare, ne-a prins curentul rapid al canalului și pluta, împreună cu vasul de salvare care o remorca, a început să se învârtească în cerc; a trebuit să sărim pe mal și să împingem de acolo pluta cu cângile; la ieșirea din canal, un val puternic ne-a cules de pe punte cârma, pe care trebuia s-o fixăm de-abia în larg, iar când ne-am desprins de remorcher, n-am putut să întindem pânzele.

— Dacă începutul e prost, înseamnă că sfârșitul va fi bun — a proclamat sentenţios Fischbach.

În realitate a avut dreptate. Cu toate că ne lipsea cârma, ne-am descurcat foarte bine, iar pluta a îndreptăţit speranţele pe care ni le pusesem în ea.

Atracţia principală a probei a fost ritualul „botezului marin”, căruia i-a căzut victimă, ca novice, Breit. Toţi patru am făcut tot ce s-a putut, pentru ca amintirea acestei sărbători „plăcute” să ne rămână cât mai multă vreme în minte. De-abia

seara târziu ne-am întors în port. Pluta trecuse cu succes examenul. Ziarul *Expresul de seară,* înserând o relatare amănunţită cu privire la proba noastră, scria: „Pluta alunecă, pe un vânt slab, cu o viteză de circa trei kilometri pe oră, sub un unghi drept, faţă de direcţia vântului. Aceasta n-au realizat-o nici Heyerdahl cu *Kon-Tiki,* nici urmașii lui".

Roboteam acum la diferite îmbunătăţiri mărunte, care să ne faciliteze raidul. Kostka începuse cu multă tragere de inimă electrificarea plutei, așa că în scurt timp, de plafonul scund al cabinei atârnă un bec care ne lumina interiorul.

Seara, discuţiile noastre prelungite erau acompaniate de zumzetul portului pescăresc, care pulsa de viaţă. Răzbătea până la noi huruitul gheţii turnată în răcitoare, duduitul motoarelor de la bărcile care se întorceau de la pescuit. În aer stăruia un miros de pește. Luminile colorate ale semnalelor se reflectau în apa întunecată. Câteodată se auzea șuie ratul sirenelor de pe cuterele care ieșeau în larg. Ne uitam cu jind la luminile lor ce se pierdeau în depărtare.

Pașapoartele trebuiau să fie gata în trei zile; în funcţie de ele, am stabilit data plecării la 28 august.

Am început ambalarea alimentelor în lăzi mici, pregătite special în acest scop. Cele care n-au încăput în cabină, au fost legate pe punte, unde ne serveau drept bănci. Trei butoaie de tablă, de câte douăzeci și cinci de litri fiecare, au fost umplute cu apă și fixate, între bușteni, sub punte. În afară de acestea am mai legat acolo și o canistră de 20 de litri de benzină — combustibil pentru mașinile noastre de gătit. Pentru a le feri de coroziune, le-am vopsit de trei ori cu vopsea albă.

Odată cu ultimele pregătiri, s-au intensificat și vizitele. Degeaba fuseseră afișate anunţuri care interziceau strict intrarea în port. Portul se umpluse din nou de curioși.

Deoarece expediţia era suficient de bine aprovizionată, am putut utiliza restul de bani pentru cheltuieli personale; am cumpărat filme pentru aparatele de fotografiat, instrumente mărunte, caiete de desen. Îmi amintesc că intrând într-o librărie, ca să cumpăr o carte cu subiect marin, vânzătoarea, ama bilă, mi-a propus *Naufragiatul.* M-am strâmbat și am zărit în faţa mea… *Condamnaţii.* Erau oare pronosticuri sumbre? Până la urmă am ales *Marea în humor,* care ne-a amuzat toată vremea, de-a lungul raidului.

La ora 15 punct, cu masca și cu labele pentru înotul sub apă într-o mână, și cu un primus în cealaltă, comun sac de dormit atârnat pe spate, am ajuns în faţa consulatului suedez, unde mă așteptau ceilalţi tovarăși. Fiecare avea mâinile pline cu diferite obiecte, iar unele atârnau din buzunarele umflate. Am lăsat toate obiectele pe coridor și peste puţin timp secretara consulatului punea o imensă ștampilă pe pașapoartele noastre, care ne permitea să trecem graniţa suedeză. După această formalitate, ne-am prezentat la cabinetul consulului, pentru a ne lua rămas bun. Consulul s-a arătat foarte grijuliu pentru securitatea noastră, și ne-a rugat să-i trimitem vești despre raid prin intermediul staţiilor de pe litoral; la sfârșit ne-a înmânat o scrisoare, utilă în cazul că am fi avut nevoie de vreun ajutor din partea organelor suedeze.

Am coborât la Leba și am luat-o spre casă, când am observat o neobișnuită

animaţie; cu toate că era seară, grupuri mari de oameni se îndreptau în direcţia portului. Plini de presupuneri contradictorii, am întrebat pe cineva care este cauza acestei agitaţii.

— Cum asta? s-a mirat necunoscutul. Dumneata nu știi? Peste câteva ore pleacă pluta!

Toţi patru am început să alergăm din răsputeri în direcţia portului. Se adunase acolo o mulţime de oameni. După cum am aflat apoi, radiostaţia locală comunicase că plecarea noastră va avea loc astăzi; eram îngroziţi, fiindcă începeau să se strângă din ce în ce mai mulţi oameni. Trebuia să rezolvăm încurcătura pe loc, altfel, lucrurile puteau să ia o întorsătură cam neplăcută. Legăm pluta sub dig și înștiinţăm publicul că pregătirile s-au terminat, iar data plecării a fost fixată pentru 28 august.

Eram la cină, când deodată năvălește în „grotă” Brenia.

— Pleacă pluta! strigă ea.

Farfuriile se rostogolesc de pe masa improvizară, trântim ușa și o luăm la goană cât ne ţin picioarele.

Pe drum aflăm că pluta a intrat pe canal, și acum curentul o împinge spre mare. Alergăm spre dig.

În lumina felinarului de la capătul platformei, vedem cum pluta noastră alunecă nestingherită spre mare.

Nu mai avem răgaz de gândit. Fischbach sare jos, pe plută; distanţa este însă prea mare și el cade în apă. Îi întindem frânghia, cu al cărei capăt ajunge înot la plută. Remorcăm *Nordul.* De-abia acum am căzut la gânduri: probabil că legasem prea slab parâmele și curentul puternic, smucind pluta, le-a dezlegat de la stâlp.

După-masă am instalat pe acoperișul cabinei noastre dinghea galbenă umflată; culoarea ei contrasta minunat cu foaia de cort verde. Tot echipajul era entuziasmat la culme. Niște prieteni, care veniseră cu un automobil, ne-au propus o excursie mică spre dune; am fost de acord: trebuia să ne odihnim.

Închipuiţi-vă șapte persoane înghesuite într-o maşină mică, dar pline de voie bună. În jurul nostru se întindeau munţii mari de nisip. Uitându-ne la ei ne-am amintit că de mâine ne va înconjura o imen sitate de apă verde, asemănătoare lor. Din când în când mă săgetau neliniști. Îmi aminteam prea bine zece din cele mai importante argumente, care de monstrau imposibilitatea traversării Mării Baltice, cu o plută primitivă. Dacă unul singur dintre aceste argumente avea să se dovedească just, întreaga noastră expediţie era sortită eșecului. De fapt acum era prea târziu; apa se făcuse rece, iar marea din ce în ce mai agitată. Expediţia mi se părea o mare ne cunoscută iar șansele îmi apăreau din ce în ce mai mici. Viteza mică a plutei noastre mărea și mai mult distanţa, pe care trebuia s-o parcurgem. Nu știam cum avea să se comporte pluta pe vreme de fur tună; calculele teoretice puteau fi, în definitiv, înșelătoare.

Și totuși, chiar dacă s-ar fi găsit cineva, care să poată determina matematic probabilitatea succesului nostru, și ar fi afirmat că este foarte mică, aș fi răspuns la fel cum spusesem cu un an în urmă: voi pleca!

STARTUL

Ultimele clipe pe continent. Leb-14. Startul! Primele valuri. Unde vom lua micul dejun? Ceaţa. Primul pacient. Radio Leba cheamă. Victimele lui Neptun. Ţineţi cursul! Imensitatea mării. Furtuna. Avaria. Sub plută. Pregătirea bucatelor. Pasagerii clandestini. Pollux și Castor. Apusul soarelui.

În ziua de 28 august, începând din zori domnea o agitaţie greu de descris; telefonul suna fără între rupere, cunoștinţele și prietenii din toată ţara ne urau drum bun, iar eu personal am fost chemat de câteva ori la staţia de radio din Leba, ca să vorbesc cu Direcţia Generală a Marinei și consulatul suedez.

Cu câteva telegrame în mână, goneam prin oraș ca să rezolv ultimele probleme. În timpul acestei alergături l-am zărit pe Fischbach ducând sacul cu legumele cumpărate o clipă mai înainte. În „grota” noastră era o dezordine de nedescris: lăzi sfărâmate, ciocane, ferăstraie și topoare, saltele, cutii, frânghii și legături de sârmă aruncate de-a valma pe podea.

În mijlocul harababurii trona Kostka, care, cu un calm neobișnuit, ambala lămpile de rezervă pentru emiţător. Breit îşi evidenţia acum talente sportive, alergând la debarcader, pentru a stabili cu căpitanul cuterului ora plecării înspre larg.

Staţia de radio locală anunţase că plecarea noastră va avea loc seara. Căpitănia portului renunţase de mult să mai închidă porţile, astfel că o mare de oameni inundase cheiul; paza s-a dovedit neputincioasă; pluta era plină de necunoscuţi. Situaţia de venea din ce în ce mai încordată, deoarece aflasem că din pricina vremii nefavorabile cuterele nu vor putea ieși în larg.

Asta ne mai lipsea — să afle cei care se îngrămădeau de dimineaţă în port că plecarea va fi amânată. Străbătând cu greutate prin mulţimea strânsă ciucure pe chei, încărcăm restul de echipament. Cei de la cinematografie încep să filmeze, iar reflectoarele ne orbesc. Kostka s-a instalat la staţia lui de radio și întreaga cabină răsună de zgomote și șuierături. Reporterii din Cracovia și Gdansk nu ne lasă să respirăm o clipă; îi interesează toate amănuntele în legătură cu echipamentul, echipajul și aprovizionarea cu hrană.

În sfârșit se stabilește și ora plecării. Căpitanul cuterului *Leb-14* se angajează să ne scoată din port, indiferent de vreme. Trebuia să anunţăm acum postul de grăniceri, ca să ne verifice documentele. Odată cu căderea serii încep să apară musafiri noi, pe care trebuie să-i salutăm, să le arătăm pluta și să le dăm cel puţin câteva informaţii. Totul se învârte în jurul nostru, din când în când îl văd pe Kostka sau Fischbach cum străbat mulţimea cu restul de bagaje.

La ora 21 ne luăm rămas bun, într-un cerc restrâns de prieteni foarte apropiaţi. Glumim și râdem, ca și cum după această petrecere de adio am merge la culcare și nu în largul unei mări înfuriate.

Începem să construim pluta *Nord*

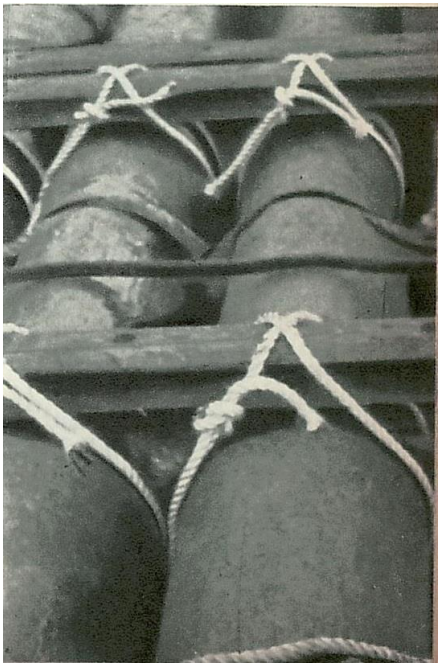

Legăturile buștenilor

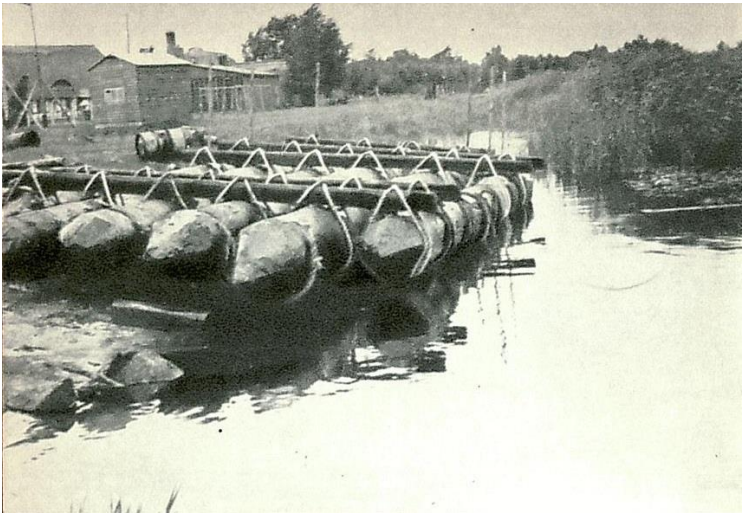

Lansarea bușteni lor la apă

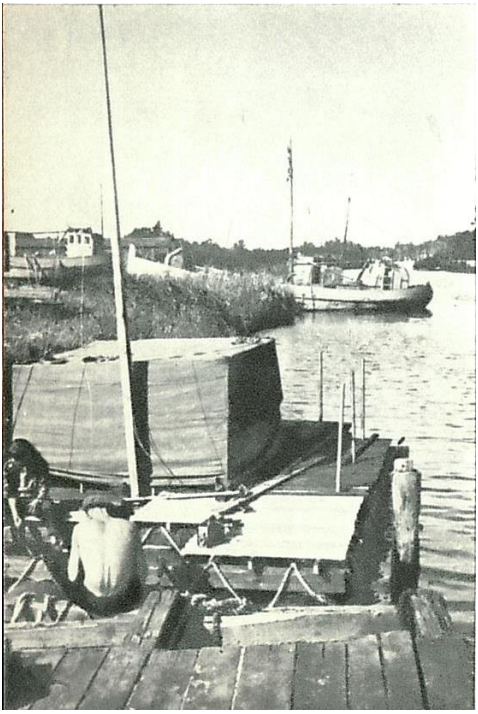

Ultimele pregătiri

Gata de plecare

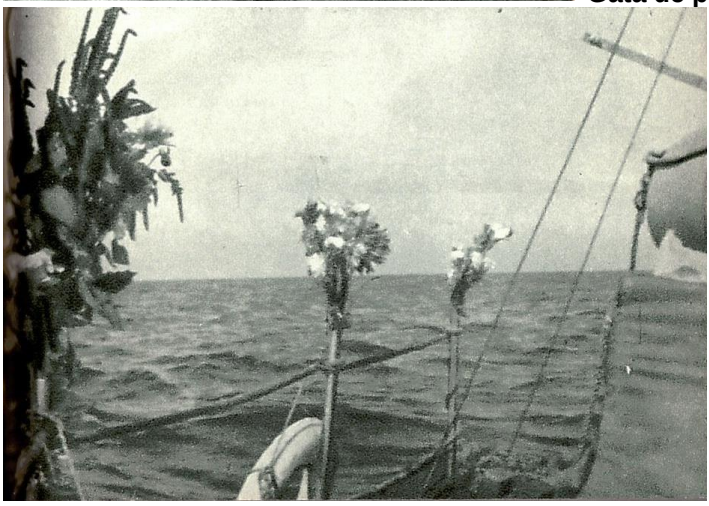

Buchetele de adio

Pe punte

Kostka așază derivoriul

Ora 22. Ne sculăm de la masă și ne îndreptăm spre port. O mulţime de oameni așteaptă plecarea noastră. S-au adunat aci căpitanii de cutere, lucrătorii de la șantierul naval, cei de la fabrica de afumare a peștelui, cetăţeni veniţi la odihnă din toată Polonia, reprezentanţii organelor de stat, populaţia locală, tineretul, colegi de studii. Legănându-se în lumina albă a reflectoarelor, pluta noastră, *Nord,* pare că s-a micșorat, că se ascunde după cheiul de beton. Spectatorii cei mai temerari s-au cocoţat pe acoperișurile clădirilor din apropiere, iar alţii s-au postat pe digul de lemn, ca să poată urmări de acolo plecarea plutei în larg.

Ne îndreptăm toţi patru spre plută. În drum ne luăm rămas bun și mulţumim acelora care ne-au sprijinit de-a lungul pregătirilor pentru expediţie.

Suntem emoţionaţi de amabilitatea celor din jur.

Aproape fiecare din cei care ne conduc ne vâră în mână câte o mică atenţie. Într-o clipă am buzunarele doldora, iar în ambele mâini ţin coșuri cu fructe.

Donatorii nu se lasă bătuţi și-mi atârnă de gât o legătură de cârnaţi. Printre cadourile primite nu lipsesc nici sticle „pentru încălzire”. Suntem copleșiţi de bucurie truda pregătirilor, perseverenţa — ne sunt acum recompensate din plin. Coborâm pe plută; aparatele reporterilor fulgeră, aparatele de filmat zumzăie. În fiece clipă, câte cineva de pe ţărm ne mai întinde un obiect mărunt „ca să ne poarte noroc”. Începem verificarea listei lungi a echipamentului:

— Pistoalele de rachete?

— Sunt.

— Sextantul?

— Este.

— Benzina?

— Este.

— Acumulatoarele?

— Sunt.

— Motanul? întreb eu.

O clipă de tăcere, apoi Fischbach răspunde:

— A fugit.

Consternare generală. Intrăm de-a valma în ea bină, unde se aciuase motanul negru. Culcușul era gol. Toţi îl fixăm pe Fischbach, în a cărui îngrijire fusese dat pasagerul patruped. Numai Breit era ra dios, căci ideea includerii unei pisici în raidul nostru nu-i fusese pe plac. Dar în aceeași clipă, de după o ladă de pe bord, ţâșnește motanul. Încercăm să prin dem fugarul, înainte de a sări de pe plută. Dar motanul este mai iute; încă o săritură, și acostează pe malul arhiaglomerat. Și fiindcă nimeni n-a putut să identifice motivul gesturilor noastre disperate, motanul are timp să se năpustească printre picioarele celor din primele rânduri și, până să fie îndreptate reflectoarele în direcţia opusă, reușește să se strecoare prin mulţime și să dispară apoi în desișul din apropiere. Întreaga noastră aventură s-a încheiat cu radierea oficială a motanului din lista călătorilor…

Am mai reușit să fug repede până la telefonul prin care redacţia *Gazetei Baltice* ne ura drum bun, rugându-ne totodată să le transmitem vești prin radio.

Cu braţele pline cu buchete de flori, care împodobeau, de altfel, întreaga plută, ne luăm rămas bun de la cei mai apropiaţi. Îndeplinim repede formali tăţile vamale. Sosise clipa înălţării pavilionului și a plecării în larg.

Cui, oare, am fi putut să-i încredinţăm această onoare modestă, dacă nu aceleia care cu propriile ei mâini ne ajutase să construim *Nordul* nostru?!

Brenia înalţă pavilionul alb și roșu, care începe să fluture în aer. Suntem din nou inundaţi de lumina puternică a reflectoarelor. În câteva cuvinte fac cunoscut celor adunaţi scopul în care întreprindem această călătorie — demonstrarea faptului că se poate naviga cu o plută, chiar în condiţiile cele mai nefa vorabile. În încheiere, mulţumesc tuturor pentru simpatia cu care ne-au înconjurat.

Suntem singuri; toţi cei care și-au luat rămas bun sunt acum pe continent. Ne mai despart câteva minute de ora 24, dar *Leb-14* se apropie. Prindem odgonul aruncat și-l legăm de proră. Aprindem pe catarg micul felinar cu petrol. Fiecare este la locul său de muncă. Arunc parâma! Am pierdut contactul cu pământul. Spre nord! Pun mâna pe cârmă. Pe cuter se aprinde reflectorul: e lumină ca ziua!

Emoţia îmi ridică un nod în gât. Mai zăresc încă feţele părinţilor mei, dar simt că toţi cei care și-au luat rămas bunde la noi, în acea noapte de august, ne sunt la fel de dragi. Se mai aud strigătele de rămas bun. Alunecăm de-a lungul cheiului. Pe plută plouă cu fructe, ţigări, talismane. Trecem de dig; fotografii, aplecaţi peste măsură, ne fotografiază.

Se aude șuierul de rămas bun al sirenei din port.

Trecem de stâlpii iluminaţi, care indică ieșirea din port. Se face întuneric. În jurul nostru, marea frământată; cuterul intensifică manevrele și primii stropi af valurilor trec peste bord. Un vânt rece de apus începe să vâjâie prin greement. Ochii obosiţi de lumina puternică disting cu greu chiar obiectele din apropiere. Manevrez timona, căutând să evit valurile mai mari. Kostka și cu Breit au strâns parâma; toţi privim înapoi, acolo unde încep să dispară mărgelele colorate ale luminilor din port. Fischbach aruncă o rachetă; balonul alb se umflă şi-o ia razna în sus. Din nou se face lumină. Tuut, tuuut — răspunde de pe ţărm sirena. Urcăm cu greu valurile mereu crescânde. Fiecare din noi s-a încleștat din toate puterile de balustradă. Luptându-mă să-mi ţin echilibrul, caut să manevrez cu toată atenţia cârma. Valurile din ce în ce mai mari se prăvălesc peste bord. Sărim pe lăzi, ca să ne ferim de stropituri. Deodată pluta încetează să se mai legene, iar lumina cuterului se depărtează. Otgonul s-a rupt!

Frânghia, groasă cât o mână, a fost tăiată dar cuterul, observând că am rămas în urmă, se întoarce și se oprește alături de noi. Ţipând în gura mare, în trecere cu zgomotul motorului, echipajul ne explică că ne-a scos în larg. Ne comunică situaţia meteoro logică, pe care au aflat-o cu o clipă mai înainte, apoi „Drum bun”, și cuterul se depărtează. Suntem singuri.

În jurul nostru, întuneric de nepătruns.

Pluta se balansează pe valuri. Ne cuprinde senzaţia singurătăţii, nicio stea nu clipește pe cerul întunecat. Marea urlă. Apa se rostogolește cu spumă printre bușteni. În faţa noastră… dincolo, undeva la o sută de mile, se găsește ţărmul

necunoscut al Scandinaviei. La ce s-or fi gândind tovarășii mei? Fischbach și Kostka se echipaseră cu hainele de vreme rece și stăteau tăcuţi în faţa intrării în cabină. Breit, așezat pe maldărul de frânghii, părea ca și cum de copil ar fi cutreierat mările lumii. Primul care a deschis vorba a fost Jerzy.

— Dacă nu se schimbă vântul, vom lua micul dejun pe plaja din Leba.

Începem să întindem velele. Fâlfâind în vânt, pânza albă se ridică încet în sus. Tragem cu toată puterea de fungă. Înălţasem jumătate din velă, când deodată s-a înţepenit și cu niciun preţ n-am reușit s-o mai urnim din loc. Trebuia s-o coborâm și să încercăm s-o ridicăm din nou. Într-o clipă, vântul a umflat pânza și pluta a luat-o în direcţia lui. Nici ridicarea focului, nici manevrarea cârmei nu ne-au fost de vreun ajutor; pluta ţinea mereu direcţia vântului.

Felinarul de pe catarg licărea, risipind puţin întunericul; în lumina lui tulbure ne agitam fără putere pe bord.

Luminile din port au rămas departe, undeva pe partea stângă a plutei. A trebuit să ne luptăm cu valuri în derivă, din cauza vântului de apus. Nu ne-a fost de niciun ajutor coborârea velelor. De-abia când am scos de sub punte vâslele, am reușit să întoarcem pluta. Vântul umflă cele două pânze și am început să navigăm. Am întors cu toată puterea ciurma spre stânga. Discul compasului fosforescent s-a rotit și s-a fixat din nou. Am întins cablul pânzelor.

Apa, care până acum se prăvălea leneș printre bușteni, începu să clocotească. În urma plutei apărură dungi de spumă. Era suficient să privim saulele întinse și pavilionul zbătându-se ca să ne dăm seama că pluta pornește la asalt. Am fost cuprinși de un simţământ îmbucurător. Toate necazurile de pe uscat rămăseseră departe, dincolo de pupă. Kostka a pus în funcţiune radioul și sunetele vesele ale muzicii s-au amestecat cu vaietul valurilor, ce se izbeau de plută. Am răsucit butonul la maximum și am cântat cu toţii împreună. Ce sens mai aveau toate prezicerile triste? înaintam spre nord și eram fericiţi!

Începea să se crape de ziuă, când am reușit să-i gonesc pe toţi în sacii de dormit. Marea se învolbura din ce în ce mai puternic. Vântul de apus, care suflase până atunci, începu să se transforme în vânt de miazănoapte. Am întins și mai puternic pânzele, totuși n-am izbutit cu niciun chip să menţin direcţia nord. Situaţia devenea din ce în ce mai precară.

Eram aproape de ţărm și vântul de miazănoapte ar fi putut să ne arunce foarte ușor pe ţărm. Spre dimineaţă se porni ploaia; apăruse și ceaţa. Eram complet dezorientat. De-abia pe lumină îmi dădui

Seama ce luptă înverșunată ducea pluta. Noastră cu valurile. Pe toată puntea nu găseai un singur locșor care să nu fi fost spălat de apă. Stropii împroșcaţi de la proră izbeau fără milă în pereţii cabinei. În fiecare clipă, când pluta aluneca de pe val, simţeam o zguduitură puternică care traversa toată pluta, de la derivori până la vârful catargului, făcând-o să se cutremure. Legănarea pe valuri amintea de senzaţia pe care o încerci în timpul primului zbor cu avionul. L-am trezit pe Kostka și am ascultat timpul probabil. Spre norocul nostru nu era prevăzut vânt dinspre miazănoapte, iar vremea mergea spre îmbunătăţire. I-am scos pe ceilalţi tovarăși

din sacii de dormit; toţi erau curioși să știe dacă se mai zărește pământul. Ceaţa puternică micșorase însă vizibilitatea. Marea arunca fără milă pluta încolo și încoace; trebuia să ne ţinem încontinuu de frânghii, ca să nu fim aruncaţi peste bord. Am observat că unii simţeau nevoia imperioasă să aducă ofrandă lui Neptun. M-am uitat la Breit; știu că mulţi oameni caută cu orice preţ să lupte împotriva răului de mare, pentru a plăti pe urmă dublu. De aceea l-am întrebat discret cum se simte.

— Vai, vai! începu el să suspine. Mi-e tare rău.

Sunt foarte vlăguit. Cred că n-am să rezist prea mult — se plânse tovarășul nostru, arătând cu o privire elocventă spre stomac.

Bineînţeles n-a fost nevoie să alergăm după Fischbach. El îşi și luase în evidenţă primul pacient.

— Ce te supără? îl întrebă medicul.

— O foame teribilă, domnule doctor — veni răspunsul. Explodarăm cu toţii în râs, iar Fischbach prescrise, foarte grav, lui Breit o porţie dublă.

La ora 10 vântul ajunge până la 5° Beaufort.

Întregul greement oftează, de parcă ar trebui să se desfacă peste o clipă în bucăţi. Studiem posibilitatea reducerii suprafeţei pânzelor. Breit și-a potolit foamea și începe să înveţe cum să cârmească. Ca orice novice, execută o serie întreagă de mișcări inutile, iar pluta se clatină, precum un marinar după o duşcă de rom, prăbușindu-se în vârtejul apei spumegânde. Stăm pe acoperișul cabinei și fluierăm vesel, în timp ce Breit se îndoaie, inundat de valurile de apă nu tocmai caldă. Nevoia și entuziasmul învinș însă; valurile brizante cutreieră din ce în ce mai rar puntea. Desfacem harta și stabilim provizoriu poziţia, noastră. Dacă n-ar fi fost ceaţa deasă, ar fi trebuit să mai zărim încă pământul. Kostka îşi pune receptoarele la urechi, și începe să cheme baza noastră:

— Alo, radio-Leba? Alo, radio-Leba? Aici radiostaţia expediţiei *Nord.* Ne auziţi? Recepţia.

Toate capetele sunt aplecate asupra micului difuzor. Chiar și Fischbach, care acum este de serviciu la cârmă, îşi aruncă ochii curios spre cabină. În difuzor nu se aude. Nici cel mai slab sunet.

— Alo, Leba? Alo radio-Leba? Aici radiostaţia expediţiei *Nord!* Aici radiostaţia expediţiei *Nord!* Recepţia.

De-abia după a treia chemare auzim:

— Aici, radio-Leba; Aici, radio-Leba. Vă aud bine. Recepţia.

Într-o clipă milele ce ne despart de mai dispar.

Ceaţa se destramă. Vorbim acum de parcă am sta unul în faţa celuilalt, într-o cameră liniștită. Spicherul radio-staţiei ne informează că în faţa clădirii s-a adunat o mulţime de oameni, care așteaptă de azi-dimineaţă noutăţi de pe mare. Le transmitem salutări și-i liniștim că totul merge bine; pluta se descurcă de minune cu valurile; Breit se ţine bine; plutim spre nord și suntem, după calculele noastre, la douăzeci de mile depărtare de mai. Ni se transmit salutări și succes. Ni se spune, de-asemenea, că în ziua următoare un avion va porni pe urmele noastre.

În încheiere, difuzorul ne înștiinţează că fugarul nostru de ieri rătăcește trist prin

port. Rog să fie dus la mine acasă, unde va fi îngrijit. Mai auzim cuvintele: „… cu aceasta încheiem. Stop”. Lumina de control se stinge și staţia amuţește. Stăm încă multă vreme în faţa difuzorului, sperând să mai ajungă până la noi poate niște cuvinte întârziate.

Scot hainele de vreme rea și-mi pun altele uscate, mă vâr în sacul cald de dormit. Cu toate că am stat la cârmă toată noaptea, nu pot să adorm. Mă gândesc la plută; văd cum derivoarele se îndoaie sub presiunea valurilor, care dau năvală, cum vântul apleacă catargul; simt cum se întind sub mine frânghiile ce leagă cei șase bușteni mari într-un tot.

Pluta se caţără încet deasupra valurilor care bat dinspre apus. Pânzele umflate prind de-abia o parte din vântul ce bate din travers. Scufundându-se adânc în valuri, bușteniі îşi croiesc cu greu drum spre miazănoapte.

Când m-am trezit, la cârmă era din nou de serviciu Breit. Am ieșit în pijama pe punte. Prima privire am aruncat-o compasului. Săgeata indica nord.

Somnoros încă, m-am îndreptat spre proră, să văd ce fac ceilalţi doi tovarăși. Deodată, de după pânză, a apărut ca din senin un iaht. Echipajul, format din cinci persoane, a ieșit pe punte. Toate feţele erau întoarse spre noi. Căpitanul iahtului a salutat cu toate onorurile pavilionul nostru. Fischbach a răspuns la salut, iar Bret a ridicat pavilionul sus. După salut, au venit primele întrebări ale echipajului ambarcaţiunii *Mercur.* Mai întâi s-au interesat cum ne simţim și cum se comportă pluta. Am confruntat măsurătorile în legătură cu poziţia. Eram la douăzeci și opt de mile departe de mal; calculele noastre prezentau o diferenţă de numai o milă.

Un timp am plutit alături, schimbând păreri pe tema vremii pentru următoarele zile. Pe continent, astfel de discuţii nu sunt niciodată interesante, în schimb, pe mare, capătă o importanţă deosebită.

Salutul navigatorilor „vânturi favorabile” a încheiat plăcuta noastră întâlnire.

Am început să facem ordine pe punte. Am dus o parte din echipament în cabină, unde domnea e înghesuială de nedescris. Am strâns saulele inutile și le-am atârnat de balustradă. Cu acest prilej, am făcut o descoperire nu prea plăcută: unul din cele trei butoiașe cu apă dispăruse fără urmă; fusese probabil măturat de valuri în timpul nopţii. Culmea, celui de-al doilea butoiaș îi sărise dopul și nu mai rămăsese nici strop de apă. Fără a pune la socoteală ioniţii, destinaţi pentru „zilele negre”, fiecare din noi dispunea acum de o rezervă de șase litri de apă dulce.

În consecinţă, se impunea chiar din prima zi, să începem cu economiile. Trebuia să ne limităm la doi litri, zilnic.

Fischbach, care preluase postul de bucătar șef, intenţionează să ne facă ceai. Utilizăm pentru prima dată primusul unguresc. Din păcate, toate încercările de a-l aprinde au fost zadarnice. Benzina, ori se scurgea pe punte, ori ţâșnea în sus, cu flacără. Încercăm să aprindem două mașini de gătit de producţie internă, dar nici acestea nu sunt mai destoinice. Vrând-nevrând, am renunţat la hrana caldă.

Cu toate acestea, masa a fost gustoasă și apreciată de întregul echipaj. Numai Kostka a postit. Am mâncat pe săturate, pomenind de bine pe cei care ne dăruiseră merindele. Mai luăm câte un măr și ne ridicăm din jurul cutiei de tablă a radiostaţiei

„electromecano” — masa noastră. Suntem bine dispuși: cele treizeci de mile din spatele pupei ne fac să fim optimiști. Marea continuă să fie neliniștită și pluta se leagănă în toate direcţiile posibile. Tocmai făceam repartiţia orelor de cart, când zărim în depărtare luminile unui vas ce venea în direcţia noastră. Vasul se apropie din ce în ce mai mult; putem chiar citi inscripţia roșie de pe proră — *Juliana.*

Totuși ne ocolește în cele din urmă, la o distanţă de două sute de metri. Degeaba facem semne în direcţia *Julianei,* iar radiotelegrafistul cheamă prin ra dio. Vasul se depărtează încet, ca după câteva clipe să dispară spre apusul soarelui.

Cerul este înnorat, noaptea poate să plouă. Valurile întunecate se prăvălesc leneș în jurul nostru.

Cât cuprinzi cu ochii — numai apă, pe care alunecăm cu îndărătnicie spre miazănoapte. Ne pregătim de înnoptare. Aprindem felinarul, legăm echipamentul de punte. Hrănim porumbeii, care se zbat în colivia strâmtă. Seara, Breit transmite prin radio informaţii pentru presă. La lumina lanternei electrice, completez jurnalul de bord: înregistrez temperatura aerului și a apei, situaţia mării, direcţia vântului și celelalte date meteorologice.

Prima zi a raidului nostru e pe sfârșite. Verificăm toate legăturile. Constatăm cu bucurie că niciunul dintre bușteni n-a cedat nici măcar un pic, iar șarturile stau întinse ca niște coarde. Liniștiţi, intrăm în cabină. Ce cald și plăcut este! Saltelele noastre și mai ales pardoseala de policlorură de vinil ne apără minunat de apă. Dormim doar la nivelul mării!

Locurile de dormit le-am repartizat chiar din prima noapte. În realitate, aceasta sună cam exagerat, deoarece cei patru metri pătraţi, pe care îi aveam la dispoziţie, cu greu puteau cuprinde trei așternuturi.

Kostka se vârâse într-un colţ, în care am atârnat radiostaţia, drept pernă servindu-i bateriile anodice, tari ca piatra. Sacul meu de dormit îl așezasem între el și Fischbach. Pentru a nivela cât de cât inegalitatea pardoselii, am introdus sub salteaua de cauciuc câteva rachete. Din cauza lor, probabil, cel care mă trezea, când trebuia să intru de cart, umbla cu foarte mare atenţie. În spatele lui Fischbach se instalase Breit, care avea o aversiune specială pentru sacul de dormit. Nici n-ar fi fost chip să dormim în patru; noroc că situaţia era salvată de cel care făcea cart, locul lui fiind pe punte.

Îmi venea rândul la cârmă de la miezul nopţii.

Fischbach m-a trezit însă mult mai devreme. Vântul începuse să bată puternic, pânzele se umflaseră la maximum, iar valurile de patru metri înălţime măturau fără răgaz puntea, făcând din plută o jucărie.

Vuietul mării era atât de puternic, încât trebuia să strigăm ca să ne putem înţelege.

Tocmai îmi trăgeam cizmele de cauciuc, când un val brizant puternic izbește pluta. Instinctiv, mă prind de balustradă; apa rece ca gheaţa mătură puntea, luând cu ea și una din cizmele mele. Reușesc însă s-o prind la marginea punţii. Verific bușteni; din fericire se ţineau bine. Tovarășii mei puteau dormi liniștiţi. Mă îndrept cu greu spre proră, ca să cobor pânzele. Bâjbâind găsesc pe catarg rodanta

frânghiii, dezleg nodul, totuși pânza nu se mișca din loc. Probabil că se înţepeniseră carabinele de metal, cu care se Ţine de strai. Trebuia să ajung în vârful prorei, de-a lungul buștenilor alunecoși, și să trag velatura.

Aici apa fierbea ca într-un cazan. Chem în ajutor colegii. Într-o clipă, cizmele noastre chiftesc de apă.

Când vine valul, ne atârnăm de strai, rămânând în suspensie. În sfârșit reușim să strângem velatura.

Furtuna crește necontenit. Cârmirea plutei devine o problemă, timona cârmei se răsucește în toate părţile, iar acul compasului dansează, schimbându-și mereu poziţia. Cu tot întunericul, putem zări cum toată puntea s-a acoperit de o spumă albă. *Nord* străbate însă cu îndârjire valurile. Prora ei greoaie se strecoară prin masa apelor, purtată de vânt; doar din când în când își pierde ritmul legănat, se încurcă și, alunecând de pe val, se izbește cu zgomot infernal de suprafaţa apei. Se aud gemete și scrâșnituri, puntea se zguduie, dar pluta iese din nou deasupra valului.

Pupa zboară în sus, auzim zgomotul obiectelor care se rostogolesc prin cabină; la coborâre rostogolirea începe din nou. Prind cârma cu toate puterile și coborâm de pe val. O clipă puntea îmi dispare de sub picioare, dar imediat prora despică apele, iar spuma stropește acoperișul cabinei. Mai rău este că nici nu știm în ce direcţie plutim. Dacă am crede în cele ce ne arată compasul, ar însemna că ne rotim, făcând niște cercuri imense.

Îl trezesc pe Breit; cum doarme foarte ușor, nu trebuie să tragi de el ca să deschidă ochii. Echipat cu bluza de vreme rea iese pe punte. Îi predau cârma, iar eu mă instalez pe lădiţa mică cu vase de bucătărie, ca să observ compasul. După o clipă, izbucnește o ploaie torenţială de toamnă, care toarnă cu nemiluita. Picăturile ni se preling pe obraji și este suficient să deschidem gura, ca să ne adăpăm cu o apă dulce, gustoasă. Vase! Repede vase! Czesław aruncă repede cârma și-mi ajută să scot afară toate vesela. Deodată, un val uriaș se prăvălește peste plută și ne răstoarnă pe punte. Târât de puterea apei, încerc zadarnic să mă agăţ de ceva. Mă izbesc cu capul de un obiect tare și mă opresc de-abia la marginea balustradei. Amândouă picioarele îmi atârnă peste bord, dar cu mâinile mă ţin din răsputeri de stâlpul puternic. Dacă o fi să cad dincolo de bord, atunci numai împreună cu el! Complet buimăcit, mă trag spre punte. Felinarul inundat de apă, se stinsese.

— Czesław!

Tăcere! Simt cum sub hainele ude leoarcă mi se face deodată cald.

— Czesław!!! Czesław!!!

Sub peretele cabinei observ o formă ghemuită; mă aplec și zăresc faţa dezolată a lui Breit:

— Vasele! rostește el, cu glas trist, vasele s-au scufundat.

Suntem uzi până la piele, așa că ploaia nu ne mai impresionează. Stăm la cârmă. Încercăm chiar să cântăm, dar Breit nu este nici el un cântăreţ mai grozav decât mine, așa că nu putem alcătui un duet.

Valul devine din ce în ce mai lung și încetează de a mai izbi în plută; avem senzaţia că suntem într-un ascensor care se leagănă între două etaje.

Din cauza avalanșei de probleme din primele zile ale expediţiei, n-am putut să acordăm suficientă atenţie plutei noastre. În ciuda tuturor prorocirilor rele ea rezista totuși valurilor brizante care se prăvăleau peste ea. Câteodată ni se părea că masele de apă spumegândă ne vor nimici și ne vor scufunda, dar, de fiecare dată, pluta se ridica victorioasă deasupra valului și numai stropii de apă ajungeau peste punte, iar valul aluneca peste bord. Doar uneori, când marea se înșela în socotelile ei, această sistematică se încurca; atunci valurile mici, scurte, mușcătoare ca niște câini răi, înhăţau pluta într-un dans sălbatic. În astfel de clipe, cârmaciul, căruia-i scăpa timona din mână, nu-și mai putea stăpâni sudălmile, iar masa de apă care năvălea peste punte înghiţea tot ce-ntâlnea în cale, ca după o secundă să dispară în adâncurile mării. Cârmirea mergea însă din ce în ce mai bine și discul fosforescent al compasului nu se mai rotea fără răgaz, în toate direcţiile.

Începusem să apreciem calităţile plutei. Una dintre cele mai însemnate — era stabilitatea; cu toate că ne legănam fără întrerupere, ca într-un dăinăiuș, nu ne temeam că pluta ar putea să se răstoarne. Saulele care legau bușteniі rezistau bine, așa că nu eram ameninţaţi să rămânem pe neașteptate „fără acoperiș „în plină mare. Temerile care, în ciuda calcule lor și a credinţei noastre în succes, ne dădeau târcoale pe departe, cedaseră locul încrederii în pluta *Nord,* care de trei zile își croia drum cu îndârjire spre miazănoapte. Contactul direct cu marea ne liniștea nervii atât de încordaţi. Atmosfera pe punte era senină, iar oamenii voioși. Nu ne supărau nici valurile uriașe, care se luptau în jurul nostru, nici ploaia care turna necontenit; noi eram cu toţii sănătoși, iar mi lele parcurse rămâneau totuși, încet, în urma noastră.

Speram că, în cele din urmă, o să se mai schimbe și vremea și nu ne pierdusem nădejdea că vom reuși să punem în funcţiune chiar și mașinile de gătit.

Seara a înșelat însă speranţele noastre cu privire la schimbarea vremii, iar noaptea următoare am simţit-o, nu glumă. Valurile luaseră proporţii imense și neliniștitoare; vântul de apus bătea cu furie, făcând să se zbată vela mare, umflată până la limită.

În sfârșit ploile au încetat. Stăteam toţi pe punte și ne uitam la apa verde. După calculele noastre străbătusem cincizeci de mile, dar nu eram siguri dacă le-am parcurs în direcţia corespunzătoare. S-ar fi putut ca vântul de apus să ne fi împins spre răsărit. N-aveam de unde ști că în zilele următoare vântul va fi și mai avan.

Fischbach nu-și neglija obligaţiile de medic de bord: efectua cercetări cu caracter general asupra echipajului și ne distribuia vitamine. Seara ne adunam în jurul staţiei de radio și atunci, de pe continentul îndepărtat, străbăteau până la noi cuvinte pline de grijă: Suntem sănătoși? Ne lipsește cumva hrana? Răspunsurile erau totdeauna pline de optimism. După relatările noastre, chiar și mașinile de gătit îşi îndeplineau perfect rolul! La sfârșitul fiecărei convorbiri primeam urarea — „vânturi favorabile”. Numai cel care a luptat în beznă cu presiunea valurilor, ud până la piele și înfometat, poate înţelege valoarea acestei urări…

Odată cu căderea amurgului a urmat un adevărat iad. Cartul format din doi oameni reușește cu greu să manevreze cârma. Apa năvălește încontinuu peste punte, ne inundă compasul, iar cizmele de cauciuc alunecă pe scândurile ude. Vântul sălbatic zguduie pereţii cabinei, încercând să sfâșie foaia de cort care o acoperă. Cei doi care nu fac de pază se lovesc în cabină de lăzi și unelte. În cele din urmă, valurile izbutesc să rupă foaia de cort și torente de apă dau buzna înăuntru. Printre urletele mării auzim trosnetul derivoarelor, care cedează sub lovitura munţilor de apă. Pierdem echilibrul și pluta se așază lateral pe valuri. Tangajul crește într-atât, încât trebuie să ne legăm cu frânghii, ca să nu fim azvârliţi peste bord.

La ora 3 noaptea ni se înţepenește cârma, și nici patru perechi de mâini n-o mai pot urni din loc. Dacă marea nu se va potoli și nu vom reuși să reparăm derivoarele, vom rămâne în voia valurilor și a vânturilor. Suntem îngheţaţi și uzi leoarcă. Vântul rece pătrunde prin crăpăturile hainelor. Pe toată pluta nu există un singur locșor uscat. Păturile, hainele, sacii de dormit – toate sunt ude. Pluta, parcă obosită, urcă cu greu coama valurilor, greementul geme. Strângem vela și plutim în voia valurilor, ca un mare butoi. Spre dimineaţă intrăm în cabină și adormim fiecare unde apucăm.

Când am deschis ochii, pătrunzând prin ruptura acoperișului, o lumină puternică inundase cabina.

Culori vesele împodobeau puntea. Valurile brizante, care izbiseră pluta cu o înverșunare sălbatică, se schimbaseră acum în valuri transparente, care se rostogoleau liniștit.

Aruncăm hainele și ne întindem pe puntea uscată ca să ne încălzim la razele soarelui de toamnă. Kostka scoate afară din cabină staţia de radio, din care se scurge apă, și o atârnă pe șart. Ronţăim, lipsiţi de griji, pesmeţi. Numai înfăţișarea plutei vorbește despre clipele grele prin care am trecut, dar totul s-a terminat cu bine.

Când soarele e la amiază, scot din cutie sextantul care scăpase de potopul general, și efectuez observa ţii. Îţi vine greu să nu înalţi un imn de slavă în cinstea sferei de foc, care, în rostogolirea ei pe cer, revarsă asupra noastră lumină, căldură, voioșie și, mai mult decât atât, ne arată — nouă și plutei mici — drumul prin imensitatea nesfârșită a mării. Nu-i de mirare că popoarele străvechi adorau soarele ca pe cel mai mare zeu al lor. După ce-am trecut măsurătorile pe hartă, constatăm că am atins 55°32’ latitudine nordică. Nu cunoșteam însă longitudinea, căci pentru determinarea acesteia aveam nevoie de ora exactă, iar staţia noastră de radio era încă la uscat.

După masă, mare agitaţie pe punte. Kostka și Breit întind la uscat pe șarturi și de-a lungul pereţilor cabinei, sacii de dormit umezi, iar Fischbach și cu mine desfășurăm vela, vrând să profităm de vântul propice, care bate din vest-sud. Cum am ridicat vela, cum s-a înviorat și ambarcaţiunea noastră, care până atunci părea că dormitează; apa a dispărut cu zgomot printre bușteni, iar prora a început din nou să spargă valurile. Mai rămânea să reparăm cârma și derivorii și puteam naviga liniștiţi mai departe.

Scot din sac masca de scafandru, o îmbrac și mă las peste bord. Apa este extraordinar de rece. Mă îndepărtez de bușteanu cu o zvâcnitură de picior și mă scufund. Când ies la suprafaţă, sunt luat de curentul din spatele plutei, care mă aruncă câţiva metri înapoi. În jurul meu se prăvălesc valuri sticloase, reci ca gheaţa. Mă cuprinde un sentiment neplăcut de singurătate. Mi se pare că am rămas izolat într-un abis nesfârșit. Un val mai mare acoperă pluta. Mi-e teamă că n-am să reușesc s-o mai ajung. Disperat, tai din toate puterile apa sărată. Ajung totuși *Nordul,* destul de ușor. Temerile mele n-au fost de loc întemeiate, deoarece întreg echipajul mi-ar fi sărit în ajutor. Pentru ca să pot zări mai ușor derivoarele, au fost lăsate velele. Iau aer și înot sub plută. Deasupra mea, în apa verde, transparentă, plutesc cei șase bușteni zvelţi, negrii ca smoala, iar frânghiile albe, groase, care-i leagă, arată aidoma colţilor unui monstru preistoric. Fascicole vii de lumină solară se strecoară printre crăpături, proiectând cele mai fantastice umbre. Ici-colo, se mai zăresc încă vestigii ale grădinii botanice de apă dulce, dar pretutindeni noii veniţi îşi marchează prezenţa. Șuviţele galbene de iarbă de mare se leagănă ritmic, purtate de apă.

Imaginea este atât de fascinantă în splendoarea ei, încât uit să mai ies la suprafaţă, pentru a lua o nouă rezervă de aer; de-abia când încep să simt lipsa oxigenului, ies în mare viteză la suprafaţă, înghiţind pe drum, o gură mare de apă. Agăţat de plută respir încet și de-abia atunci îmi dau seama că n-am observat niciun derivor. Fără derivoare, *Nord* îşi pierdea jumătate din calităţi. Derivoarele prezentau o puternică armă, datorită căreia puteam naviga independent de vânt. Tocmai discutam asupra oportunităţii desfiinţării punţii și a construirii a cel puţin unui derivor solid, când lui Breit îi scapă din mână mașina de ebonită, care se face nevăzută printre bușteni. Sar în apă cu iuţeala unei rachete și caut maşina. Zadarnic! Deodată o zăresc cum se scufundă din ce în ce mai adânc, și mai adânc. Mai fac câteva mișcări cu picioarele și mă răstorn pe spate, pentru a ieși la suprafaţă. Probabil că sunt la mare adâncime, deoarece apa este neobișnuit de rece. În drumul meu spre suprafaţă, având în faţa mea fundul plutei, observ trei dreptunghiuri albe, lipite parcă de bușteni. Ies în apropierea plutei și-mi scot masca.

Trag aer și încep să strig:

— Le-am descoperit! Am descoperit derivoarele, mai strig odată, de data aceasta mai liniștit, înotând spre bord.

Mă așteptau trei feţe înflorite de surâsuri.

Presiunea apei rupsese derivoarele și le presase de fundul plutei, protejându-le astfel de o deteriorare mai mare. Cu ajutorul unei frânghii lungi am adus pe punte primul derivor. Lăsând de o parte staţia de radio, Kostka sare și el în apă. La început, e grozav de zgribulit, dar după o clipă al doilea derivor acostează pe punte. În timp ce, proptindu-se de bușteni, împingem sub plută al treilea derivor, auzim strigătul de bucurie al lui Breit:

— Funcţionează cârma!

Capătul vreunui derivor rupt blocase, probabil, cârma. Ieșim pe punte. În timp ce ne înfășurăm în păturile mai mult sau mai puţin uscate, Fischbach îşi pune

stetoscopul și ne controlează scrupulos. Ne supunem cu răbdare, deoarece știm că are nevoie de aceste date în vederea realizării lucrării asupra naufragiaţilor.

Staţia de radio începe să funcţioneze: Kostka a stabilit legătura cu curentul de la acumulator. La început sar scântei și se aud numai șuierături, dar după câteva răsuciri de șurubelniţă, micul amplifica tor se îneacă în sunete de jaz. Urmează la reparat mașinile de gătit. Într-o oră, Kostka și cu mine le venim de hac. Acum Fischbach va putea să ne pregătească hrană caldă. Oala plină cu apă absoarbe că-l dura binecuvântată în timp ce doi mecanici, stând lungiţi pe punte, pompează de zor benzina în maşinile de gătit, care duduie cu flăcări roșii. Încercăm să socotim numărul cănilor de ceai care vor fi sorbite într-un viitor apropiat. În sfârșit, apa începe să clocotească și bucătarul nostru se pregătește să prepare infuzia de ceai. Pe neașteptate, un val rătăcit izbește pluta. Puntea se avântă în jos și cele patru kilograme de apă clocotită se revarsă peste mâinile noastre. Adio, ceai cald! Asta-i soarta vitregă a celor care navighează pe o plută! Trebuie să curăţăm din nou maşinile de gătit, înecate cu apă. Însă perseverenţa este mama victoriei și, până la urmă, fiecare din noi poate să bea — pentru prima oară în istoria raidului nostru — un ceai fierbinte.

Pe plută, munca e în toi. Egalizăm derivoarele rupte și le consolidăm, bătând câteva scânduri transversale; apoi le introducem cu forţa între bușteni. Pentru a monta derivorul mijlociu, care trebuia amplasat sub cabină, am scos pe punte tot avutul nostru. Cu acest prilej am descoperit un pasager care mergea clandestin: un șoricel mic, maro, aciuiat într-un colţ, lângă lada cu pesmeţi. Când l-am luat în mină, inima lui micuţă bătea atât de tare de spaimă, încât părea gata să se rupă. Trebuie să fi fost cumplit de înfometat, dac-a izbutit el să-și învingă spaima și să ronţăie bucata de pâine pe care i-am întins-o! Din această clipă ne-am și împrietenit cu micuţul șoricel, căruia hrana nu i-a mai lipsit niciodată, până la sfârșitul raidului.

Proviziile noastre

Fischbach gătește

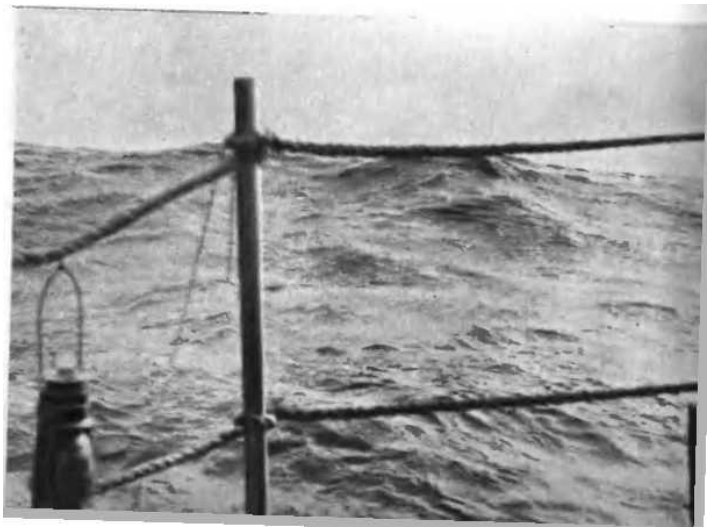

Valuri reci

Pe dinghi

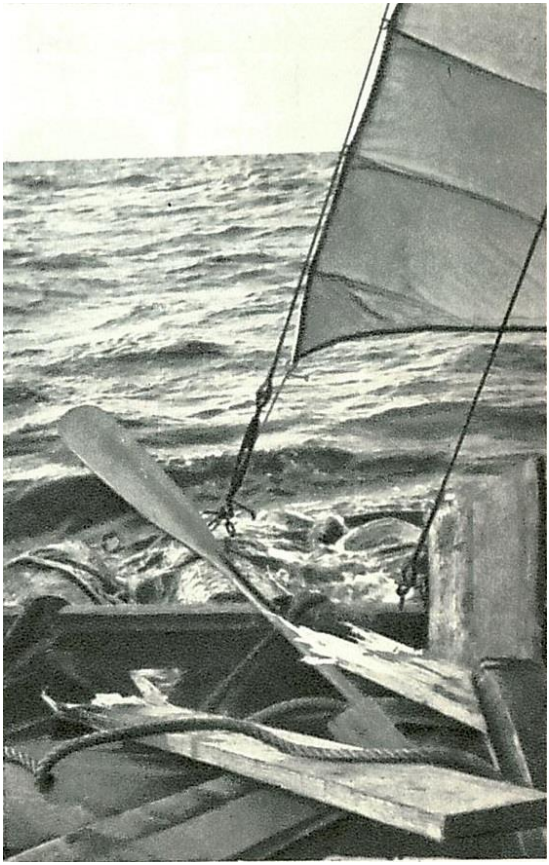

Mare liniștită

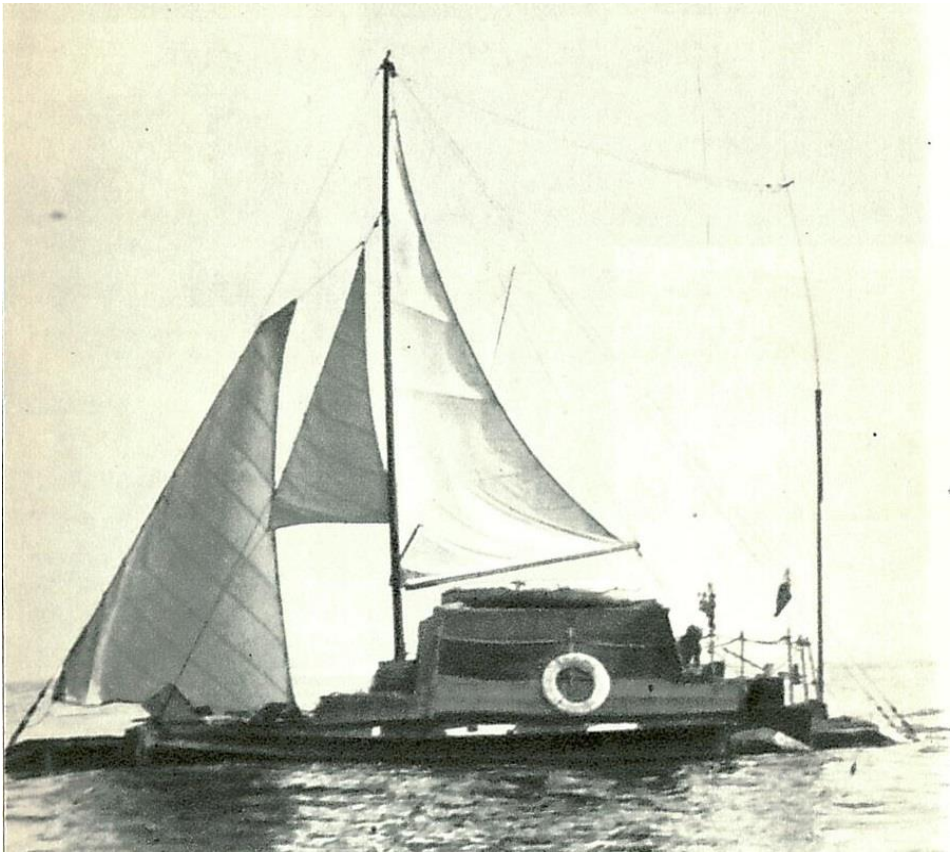

În largul mării

Îndată ce am montat toate derivoarele, pluta și-a reluat cursul normal. Legănându-se maiestuos pe valul lung, care se prăvălea, îşi reîncepu călătoria spre nord. În momentul când și-a ales singură direcţia, avea în ea ceva de făptura vie, aproape gânditoare. Florile cu care fusese împodobită înainte de plecare îşi păstrau încă prospeţimea, aducând o diversitate în peisajul nostru. Înfipte în balustrade, legate de ca targ, rezistaseră primei furtuni și dădeau plutei noastre un aer de grădină liniștită. Dar era suficient să-ţi arunci ochii spre bord, spre valurile spumegânde, pentru ca iluziile idilice să se destrame.

S-a ivit o nouă supărare: porumbeii noștri Pollux și Castor nu mai vor să mănânce, și stau zbârliţi în colivie; tangajul continuu și șocurile nu le priesc.

Dacă buletinul meteorologic de seară nu va anunţa îmbunătăţirea vremii, tovarășii noștri înaripaţi vor fi lăsaţi în libertate.

Tocmai intenţionam să încep măsurătorile de temperatură, când Fischbach mi-a adus la cunoștinţă descoperirea lui: dinghea noastră, cocoţată pe acoperișul cabinei, era plină până la jumătate cu apă de ploaie.

N-o să suferim deci de sete! Turnăm apa în butoi și în același timp bem cu toţii pe săturate.

În colţul destinat radioului se cuibărise temeinic, în afara telegrafistului, păianjenul nostru. Frigul și ploile îl alungaseră de pe catarg și se instalase acum în locul cel mai uscat, punând în pericol viaţa celui de-al treilea pasager clandestin — o muscă, pe care o hrănim cu gem.

Vremea continuă să se menţină puternic înnorată și cad ploi trecătoare. Spre dimineaţă ploaia încetează, dar norii întunecaţi se fugăresc fără încetare.

Cartul lui Fischbach era pe sfârșite și tocmai voiam să-l trezim pe Breit, când dincolo de aburul dimineţii, ce se înălţa deasupra mării, am observat o ambarcaţiune în mijlocul vânturilor și valurilor. Înfăţișarea acestei ambarcaţiuni cu pânze trezea neliniște. Velele rupte atârnau ca niște zdrenţe de pe vergă. Nici măcar cu binoclu nu era chip să distingi vreun picior de om. Pradă vântului, tăia valurile, plutind spre ră răsărit. Începusem să ne facem fel de fel de idei. Să fi fost un vas părăsit de echipaj? De cât timp rătăcește, oare, pe marea furtunoasă? Formele ciudate și înfăţișarea spectrală a ambarcaţiunii ne-au dus cu gândul la legenda care circulă de veacuri printre marinari, despre vasul-fantomă. Care rătăcește și va continua să rătăcească veșnic, cu echipajul mort, toate mările lumii.

Interceptând convorbirile dintre cutere, aflăm că am fost consideraţi pierduţi, după ultima furtună. Transmitem că totul este în ordine și că derivoarele au fost reparate. Vremea continuând să fie nesigură, luăm hotărârea să nu mai expunem porumbeii unui raid atât de greu și-i pregătim pentru zbor. Scriem în grabă câteva cuvinte pe hârtii de pergament, pe care le fixăm cu un elastic subţire de picioarele porumbei lor. Soarele fiind sus, păsările vor putea ajunge încă înainte de căderea nopţii pe continent. Cercetăm în jur dacă nu sunt prin apropiere pescăruși, care, după afirmaţiile vânătorilor, ar ataca porumbeii. Stăm la pupă, ţinând în palmă păsărelele. Sunt extrem de agitaţi; îşi rotesc capetele albe ca zăpada, încercând să scape din strânsoarea mâinilor noastre. La ora 6 fix le redăm libertatea. În primul moment se înalţă drept în sus și apoi încep să se rotească deasupra plutei. Unul dintre ei se apropie, de parcă ar fi vrut să se așeze pe cabină, dar se ridică iar în sus și începe din nou să zboare în cercuri. Se mai învârtesc astfel o vreme, apoi îşi iau zborul spre sud. Cum de au reușit să descopere direcţia corespunzătoare, rămâne pentru noi o enigmă.

Soarele scapătă la orizont, împrăștiind în jur o lumină purpurie. Vântul începe să slăbească. Ne hotărâm să ridicăm și cea de-a treia velă. Aceasta era un foc mic pentru caz de furtună, cusut dintr-o pânză tare. Cu ajutorul unui întreg sistem de saule, îl în tindem între vela mare și genuafoc, ca să putem utiliza aerul care trece pe acolo. Aruncăm în apă bucăţele de hârtie, pentru a ne da seama cât de re pe de înaintează pluta noastră; acestea se deplasează ritmic de-a lungul bușteniilor, dar imediat ce sunt prinse de curentul dindărătul plutei, rămân repede în urmă.

ÎN LARGUL MĂRII

Cartul. Pe picior de — război. Pluta învingătoare. Dimineaţa însorită. Expediţia cu dinghea. Pierduţi: a fi sau a nu fi! Din nou pe plută. Instalăm vela-pupă. Musafirul înaripat. Arma de apă. Pescuitul. Apa de băut. Aici pluta! Aici pluta!

Sunt patru zile de când ne legănam cu *Nordul* nostru pe-ntinsul nesfârșit al apelor. N-am mai întâlnit în drum niciun vas, iar staţia noastră de radio, de numai doi waţi putere, trebuie să facă un mare efort pentru a menţine legătura cu baza de plecare. În primele zile de navigaţie am primit din plin botezul luptei. Era greu să ţii piept valurilor «puternice, vânturilor și ploilor în timpul orelor lungi de cart, mai cu seamă noaptea. Apa sărată ne pătrundea în cizme și de după guler, infiltrându-se pretutindeni. După primele zile de haos, s-a instaurat pe plută o ordine exemplară. Am stabilit orele de cart, pe care le-am respectat cu stricteţe până la capăt. Primul cart începea la ora 12, la amiază, și se termina la 16. Era cea mai lungă pază — de patru ore. Apoi ne schimbam din două-n două ore, în ordine alfabetică. Efectuam cu regularitate măsurătorile meteorologice, luam probe de apă și nu neglijam nici celelalte cercetări. Împotrivirea mașinilor de gătit fusese înfrântă și Fischbach ne prepara acum mâncăruri gustoase, apreciate de toată lumea, chiar și de Kostka, căruia îi revenise pofta, după neplăcerile iniţiale.

Mâncarea noastră preferată erau macaroanele cu to mate; consumasem cantităţi imense din acest fel de licios și ne temeam că nu ne vor mai ajunge prea multe zile.

Vremea s-a restabilit și au început să bată vânturile de apus. Plutim spre nord; în clipele libere stăm în cabină cu receptoarele la urechi și ascultăm muzică. Prin intrarea întredeschisă privim rostogolirea ritmică a valurilor. În astfel de clipe, mi se pare că ne aflăm într-un cort mic pe malul unei în sule, pierdută în imensitatea nemărginită a apei.

Fiecare din noi are ocupaţia lui preferată. Fischbach se adâncește în cărţile cu care și-a ticsit rucsacul. Breit fotografiază și scrie reportaje pe care Kostka le transmite pe calea radioului pe continent.

E de la sine înţeles că staţia noastră de radio nu se limitează numai la conversaţii cu baza din Leba, ci leagă mereu noi cunoștinţe cu radiotelegrafiștii pe unde scurte din toată ţara. Iar eu — dacă reușesc să-mi fac puţin timp liber între măsurători, scrierea jurnalului de bord, fotografiat și navigaţie — scot creioanele și încep să desenez valurile, pluta și echipajul.

Chiar din prima zi a raidului, un observator atent ar fi putut constata că pluta ascultă numai aparent de cârmă. Uneori spre uluirea timonierului ea — și în torcea în cu totul altă direcţie faţa. Când venea câte un val uriaș de-ţi părea că ne va scufunda în Baltica, pluta noastră — ca și cum ar fi cumpănit gravitatea situaţiei — se ridica repede pe coama valului, ca după o clipă să alunece liniștit în jos. Experienţa ne-a demonstrat că utilizarea cârmei nu-i era de cine știe ce mare folos. Chiar dacă se întâmpla ca un val cu bătaie laterală să întoarcă prora cu 90°, pluta

continua să-și urmeze cursul, de parcă ar fi acţionat sub imboldul unor forţe supranaturale. Era prea de tot, și ne-am hotărât să dezlegăm această enigmă!

Teoriile fizicii și calculul diferenţial nu ne mai ajutau. Am imaginat tot soiul de ipoteze, până în cele din urmă ne-am decis să trecem la experienţă.

Seara, am verificat, ca de obicei, cu ajutorul compasului direcţia și ne-am lăsat în voia sorţii. Consecinţele, le vom vedea. Vom verifica dacă suntem într-adevăr inutili! Toată noaptea, echipajul a dormit. Dimineaţa, prima privire mi-am aruncat-o spre compas; săgeata albă indica 350°, la fel ca și aseară. „Ei, n-avem încotro, ne-am resemnat, se vede că se poate și fără noi. Va trebui să ne limităm la un rol auxiliar. „Asta nu însemna că pluta îşi spusese ultimul cuvânt. Posibilităţile ei nu se dezvăluiseră pe de-a-ntregul, și prima furtună care a urmat avea să ne-o dovedească. Dar timonierul a căpătat de atunci mai mult „un rol consultativ". Mult mai târziu s-au ivit anume circumstanţe, care, cu toate că n-au restabilit importanţa de altă dată a echipajului, au demonstrat că și noi suntem necesari.

Ziua de 2 septembrie a fost una din cele mai frumoase, dar totodată și una din cele mai dramatice zile din expediţia noastră. Soarele s-a înălţat repede din mare și razele lui binefăcătoare l-au dezmorţit pe cel care după o noapte rece de pază se rebegise; și-a scos hainele umezite de vremea rea și s-a apucat de gătit. Pluta parcursese o sută de mile și, purtată de adierile vântului iute de sud-vest, înainta cu perseverenţă, cu velele uşor umflate. Am ieșit cu toţii pe punte, aspirând cu voluptate mirosul puternic al vântului sărat de mare. Pe cerul albastru alunecau alene — mici și destrămaţi — norii cumulus. În jurul plutei, apa era atât de transparentă, încât puteai zări firele lungi de plante ce se agăţaseră printre bușteni.

Plantele se unduiau leneș, atrăgând peștii mici, care începuseră să se iţească printre bușteni. De la radioul din cabină ajungeau până la noi sunetele unei muzici de orgă. Mica noastră plută se legăna uşor, încât gândeai că va aţipi pe valul lung, ce se rostogolea ritmic.

Atras de vremea minunată, m-am hotărât să fac o scurtă plimbare, împreună cu Fischbach, pe mica dinghe verde, ca să luăm câteva fotografii.

Am vârât într-un sac de material plastic aparatul de fotografiat, filme și o cutie cu pesmeţi, am luat două vâsle și pompe, pentru ca să avem cu ce pompa aer în caz de nevoie și am coborât în dinghe. Această operaţie implică multă atenţie, ca și urcarea într-un caiac. Cum punea unul dintre noi piciorul prea de vreme, dinghea se și apleca periculos într-o parte.

În sfârșit, am izbutit să ne urcăm; vâslind agale, plutim alături de plută. Când valurile ridică pluta, ea ne apare foarte înaltă. Cele trei vele triunghiulare, aidoma unor aripi larg deschise, îi dau o întruchipare de pasăre uriașă, care s-a lăsat o clipă pe apă, pentru a se odihni, și e gata să-și ia zborul. Facem câteva fotografii și ne apropiem de plută ca să luăm o oală, cu ajutorul căreia să scoatem apa care umpluse dinghea. Apoi încetăm de a mai vâsli și lăsăm pluta să ne-o ia înainte; rămânând astfel cu mult în urma ei, vom putea s-o fotografiem din perspectivă. Ne legănăm fără grijă, ferindu-ne doar de valurile mai înalte, care ne binecuvântează cu jeturi de apă rece. Ronţăim pesmeţii dulci și privim spre *Nord,* care devine din

ce în ce mai mică.

De-abia acum ne dăm seama cât de neînsemnată este pluta noastră, care pare o biată coajă pe valurile ce-o poartă: când dispare complet de după coamele lor abrupte, când reapare în alt loc, ca un balon ce dansează în voia vântului; pare de necrezut că șase tone se pot deplasa cu atâta ușurinţă.

Tovarășii noștri încep să se neliniștească: ne fac semne cu oglinda, chemându-ne înapoi. Începem să vâslim vârtos, ca să ajungem din urmă pluta, care se depărtează, împinsă de un vânt din ce în ce mai puternic. Bucătarul tocmai terminase cu pregătirea mesei și mirosul supei gustoase ne aţâţa foamea. În tindem spre plută întâi sacul cu aparatele de fotografiat, ca să nu udăm filmele, apoi vâslim și, ţinându-ne de marginea punţii, coborâm încet din dinghe.

Tocmai când Breit se apleca ca să-mi întindă mâna, un val izbește ambarcaţiunea noastră de cauciuc.

Valul mă desprinde de plută, și ne azvârle înapoi.

Vâslind din toate puterile cu palmele, încercăm să ajungem din urmă pluta, dar curentul iute ne aruncă mereu înapoi. Până a ajuns Kostka să scoată din ladă saula, ne și distanţasem cu cinci metri de plută.

Breit continua să facă haz, dar când colacul legat de capătul saulei n-a mai ajuns până la dinghe s-a și repezit să coboare velele. Fungile, începând, bineînţeles, să se încurce le tăie cu un cuţit. În timpul acesta, Kostka leagă o a doua saulă. Tuturor le-a pierit cheful de glumă; între noi și plută sunt acum douăzeci de metri! Diverse gânduri ne trec fulgerător prin minte: „Ce-i de făcut! să înotăm până la plută?” Situaţia nu este chiar atât de ameninţătoare, ca să ne oblige să sacrificăm dinghea. Cum nu avem vâsle, ne folosim de pompă, dar distanţa între dinghe și plută crește mereu.

Coborârea velelor n-a fost de prea mare folos, iar mâinile noastre refuză să ne mai asculte. O sută de metri în urma plutei! Kostka aruncă mereu alte saule, dar cum de fiecare dată mai trebuie câţiva metri, colacul alb se îndepărtează iar. Pe deasupra începe să ni se facă frig. Nu-i de mirare, suntem numai în chiloţi! Vântul se înteţește și ne împinge lateral. Ni se aruncă vâslele. Acum i-acum! Dar valurile piezișe împiedică vizibilitatea, așa că prin dem cu greu numai o vâslă. Împinsă doar cu o vâslă, dinghea se învârte pe loc. Pentru a menţine direcţia, îl secondez pe Fischbach cu pompa, dar înaintăm ca racul. Împresuraţi de pretutindeni de valuri, care încep să ne viziteze din ce în ce mai des, trebuie să dau de trei ori cu pompa, pentru a echivala o mișcare de vâslă; în afară de asta din când în când trebuie să întrerupem vâslitul și să scoatem apa cu mâinile.

Două sute de metri în urma plutei! Am luat o direcţie laterală și chiar dacă tovarășii noștri ar dispune de o saulă mai lungă, tot n-ar ajuta la nimic, vuietul valurilor ne împiedică să ne înţelegem cu cei de pe plută. Vedem numai cum doi oameni scotocesc, cu gesturi febrile, după nu se știe ce. Fischbach se lasă în genunchi și, cu ajutorul mâinilor, transmite prin alfabetul Morse: „Venim înot”. Imediat apare pe patarasină pânza în pătrăţele a codului: „Nu!” Fischbach explică: „Nu avem altă ieșire!” „Nu!” răspunde din nou; pluta.

Asta ne sporește nerăbdarea la culme: peste câteva minute poate fi prea târziu. Deodată, cineva începe să transmită de pe acoperiș. Îl vedem foarte bine, fiindcă în ambele mâini ţine steguleţe. „Punem ancora de furtună”; speranţa începe să se înfiripeze în inimile noastre; începem să vâslim din nou — t dacă asta se poate numi vâslire — lopătând cu pompa de mărimea unei palme, care se deschide mereu, printre valurile înfuriate. Valurile încep să ne azvârle încolo și-ncoace; sărim ca o minge de ping-pong, care ricoșează din val în val! Trebuie să mai și pompăm aer în dinghe, dar pompa umedă nu funcţionează: împroșcând apă și înfundându-se, ne alunecă din mână. Trebuie să așteptăm până ce ancora de furtună va frâna pluta. Probabil, însă, că nici această măsură n-a adus vreun rezultat oare care, deoarece de pe punte ni se comunică: „Construim alta”. Valurile au luat astfel de proporţii, încât dinghea poate fi răsturnată în orice moment.

Stăm afundaţi în apă până la brâu, dârdâind de frig, și rămânem din ce în ce mai mult în urmă. Deodată smulși de vârtejul puternic al unui val în rostogolire, ne scufundăm adânc, adânc de tot. Ca într-un film „au relenti” îndrept marginile îndoite de lovi tura apei. Ies la suprafaţă încet, ca o bulă de aer suspendată în untdelemn. Când valul bubuie, mă ghemuiesc instinctiv și mă las dus de inerţia, valu’ lui ce vine. O clipă, care mi se pare fără sfârșit, simt cum tot trupul îmi este întins ca un elastic, absorbit de intensa aspiraţie care mă înconjoară de pretutindeni. Dar marea mă aruncă ca pe o plută.

Ieșind la suprafaţă, îl zăresc pe Fischbach făcând eforturi disperate ca să ajungă din urmă dinghea, care, imponderabilă acum, o luase la goană, împinsă de vânt. Nu ne lăsăm totuși și punem mâna pe ea.

S-ar putea scrie o întreagă poveste despre încercările noastre de a ne urca în barcă; valurile furioase ne smulgeau mereu, chiar și atunci când izbuteam să punem piciorul înăuntru. Eram sătui de toate astea și manevrele neînţelese de pe plută începuseră să ne irite. Am comunicat: „Înotăm”, și iarăși codul ne-a răspuns: „NU”. Tovarășii noștri pregăteau probabil ceva pe care era imposibil să ni-l imaginăm. Credeam că nu-și dau seama în ce condiţii grele ne găsim; nu știam că și ei erau la fel de agitaţi ca noi.

Un kilometru în urma plutei! Frământare pe punte; vedem cunj două siluete aleargă de colo, colo, una mai iute decât alta. Nu putem însă să înţelegem nimic din toată această vânzoleală. Cădem din nou în apă. Ajunge! Dacă până la ora șase situaţia nu se va schimba, vom sări în mare; vom lupta până la capăt.

Stăm tăcuţi, enervaţi de situaţia disperată. Fie care suflare a vântului ne distanţează de tovarășii noștri. În momentul când vom sări în apă va începe ultima luptă — lupta pentru viaţă. Dacă nu ne vor ţine puterile ca să ajungem din urmă pluta, atunci s-a sfârșit cu noi. Mă uit, fără voie, la plăcuţa de aluminiu, atârnată de gât, cu numele meu gravat pe ea. Valurile înalte ne acoperă uneori complet vederea plutei și atunci zărim proiectat pe fundalul asfinţitului steguleţul ce se zbate cu ordinul – „NU”.

Cinci și treizeci. Ascultând de sfatul lui Fischbach, îmi masez picioarele înţepenite și-mi destind mușchii.

Cinci și patruzeci și cinci. Nu pot să pronunţ nici cea mai simplă frază. Alunecăm lin de pe valuri; numai câteodată, pe neașteptate, ne pierdem echilibrul. Fischbach întoarce capul și-mi spune:

— Dacă mă vor lăsa puterile, să nu mă aștepţi.

— Nici tu, pe mine — răspund eu cu toate că sunt convins că niciunul din noi n-o va face.

Cei de pe plută au scos steagul cu “NU”; și ei au înţeles probabil că n-avem altă ieșire. Dacă n-ar fi insistat atâta am fi încercat să înotăm cu o oră mai devreme și în clipa aceasta viaţa noastră ar fi fost în siguranţă.

Cinci, cincizeci! Scot picioarele din barcă.

— Ce te grăbești? Mai avem zece minute, mă sfătuiește Fischbach.

— Și așa, totuna-i — îi răspund eu.

Deodată pe plută se dezlănţuie un potop de semnale; puncte și liniuţe se unesc în litere, în cuvinte: „… dăm drumul la o dinghe… ra-ra-chete, ali-alimente, apă, vâs-vâsle, haine, su-succes!” Vedem cum se desprinde de silueta neagră a plutei inelul galben al dinghei rotunde; suntem profund emoţionaţi: dacă vom izbuti să ajungem la ea, suntem salvaţi. Muncim din răsputeri, înaintând cu mâinile, dar pierdem din ce în ce mai mult din energie. Uneori mi se pare că nu voi mai reuși să mai dau nici măcar o singură dată din mâini, și totuși repet mișcarea de zeci și sute de ori. Încet, încet ne apropiem de pata galbenă care, săltând deasupra valurilor reci, ne aduce salvarea. Soarele a apus și începe să cadă amurgul. Ne încolţește teama că nu vom reuși să ajungem dinghea, înainte de a se întuneca. Însă, nici Fischbach, nici eu nu ne-o mărturisim. Am pierdut din vedere pluta și, cu braţele istovite, împingem cu disperare dinghea înainte.

S-a întunecat de-a binelea; nu mai zărim decât o luminiţă ce se leagănă deasupra valurilor. Încă o mișcare de mâini, încă una, încă… și mi se pare că luminiţa, este chiar alături de noi. Peste câteva minute mă voi lungi fără grijă pe fundul rotund al inelului de cauciuc și-mi voi întinde mâinile înţepenite. Fischbach nu mai scoate niciun cuvânt. Cad într-o curioasă apatie; mi se pare că acum aș putea să vâslesc ore în șir. O smucitură subită izbutește să mă dezmeticească. Lumina vie ne irită ochii. Nu pot să înţeleg ce s-a întâmplat, dar, după o clipă, observ că dinghea galbenă se leagănă alături. Ne instalăm în dinghe cu ajutorul unei scări suspendate, din frânghie. Suntem în siguranţă; valurile nu vor putea răsturna această albie rotundă. În lumina care pâlpâie pe catargul provizoriu, zărim vâslele, doi saci umflaţi, o staţie de radio automată, lada cu rachete. În timp ce Fischbach deschide sacii și scoate puloverele și hainele de vreme rea, eu în care pistolul ca să liniștim cu o rachetă pe cei rămași pe plută. Nu pot, însă, cu niciun chip să apăs pe trăgaci, deși știu că întotdeauna putea fi ușor manevrat. Oare sunt într-atât de epuizat? De-abia în doi izbutim să slobozim racheta. Pac! Ţin cu greu pistolul în mâna tremurândă; lumina albă împrăștie bezna nopţii și din depărtare ne răspunde lumina semnalului tovarășilor noștri. De-abia acum mă arunc pe fundul dinghei.

Cei rămași pe plută nu și-au pierdut timpul degeaba; în timp ce noi ne războiam

cu valurile, ei au reușit să încarce dinghea cu tot ceea ce ne putea fi de folos; în cei doi saci din foaie de cort am găsit ciocolată, zahăr, alcool, conserve, pesmeţi, lapte praf și apă, împreună cu toate mijloacele de semnalizare de care dispunea pluta, cum și luminări fumigene pentru orientarea avionului. Staţia de radio automată avea antena întinsă pe un catarg de doi metri, fixat în mijlocul unei mici plute din cauciuc. Chiar dacă n-am fi ajuns din urmă pluta noastră, nu mai eram ameninţaţi de moarte prin foame sau frig. Am mai găsit și o scrisoare prin care ni se comunica că pluta este ancorată cu două ancore de furtună; în afară de aceste măsuri, cei de pe plută vor face totul pentru ca distanţa dintre ei și noi să nu se mărească. Dacă n-aveam să reușim să ajungem din urmă pluta până la miezul nopţii, trebuia să lansăm semnalul S.O.S. Mai aveam deci încă două ore. Când ne-am ridicat în picioare în dinghe, am deslușit în depărtare lumina pâlpâindă a felinarului de pe plută. Ne-am îmbrăcat, înfofolindu-ne cu tot ce-am găsit, iar glucoza și psichedrina ne-au dat puteri. Cu toate că eram înfometaţi, n-am putut să îmbucăm nimic. După încă o porţie de glucoză, ne așezăm pe fundul bărcii. Dinghea noastră mică, verde, este ancorată de noi cu ajutorul unei sfilate. Amândoi apucăm acum cu putere vâslele, în care ne stă toată speranţa. Totuși vâslitul merge greu — deoarece dinghea, rotundă ca o clătită, străbate cu greu valurile. Spre norocul nostru, vântul nu este prea puternic, iar marginea înaltă ne ferește de stropii de apă. Din când în când, câte o rachetă lansată de pe plută străpunge întunericul, destrămându-se apoi într-o ploaie de scântei luminoase. Ceasul lui Fischbach s-a udat și a încetat să mai meargă, așa că nu ne mai putem orienta de loc cât timp ne-a mai rămas.

Știm doar că dacă tovarășii noștri vor lansa S.O.S., aveau să urmeze complicaţii inutile. Luptăm deci cu timpul, vâslind către luminiţa felinarului eu pe trol, care crește mereu. Pe neașteptate, o dâră în gustă de lumină albă străbate întunericul nopţii, se lasă până la nivelul mării și începe să cerceteze clocotul valurilor. Reflector! De unde un reflector pe plută? în scurtă vreme ochiul alb ne-a găsit!

Lumina se concentrează și ne iluminează drumul spre *Nord.* Reflectorul s-a stins repede, dar apoi au început să joace luminiţe: luminiţă, punct, luminiţă, punct, luminiţă, punct („trei sute de metri până la plută”). Totuși, pe măsură ce distanţa se reduce, forţele noastre slăbesc mereu mai mult. În ciuda puloverelor și a hainelor groase, tremurăm de frig, iar vâslele se mișcă din ce în ce mai încet.

Două sute de metri! Lui Jerzy îi alunecă din mână o vâslă; se apleacă și ridică din fundul dinghei alta — ultima.

O sută de metri! Totul mi se pare în zadar; nu mai am forţă să trimit o nouă rachetă. Zac fără vlagă pe fundul bărcii. Cuvintele perseverenţă și voinţă de fier sună ciudat! La ce-mi folosesc toate astea, dacă n-am putere să ridic vâslele. Reflectorul ne luminează din nou, dar n-am putere să citesc textul. Fischbach îmi întinde un medicament, pe care, neputându-l înghiţi, îl scuip în apă. Văd cum Jerzy se căznește să lege vâsla de marginea bărcii, dar degetele lui rigide nu-l ajută.

Plutim totuși. Vâslim încet, ca într-o smoală densă. Pluta este aproape, aproape. Tovarășii noștri ne încurajează cu strigăte. În sfârșit, zărim colacul care plutește

către noi, pe o saulă, de data aceasta suficient de lungă. Prind colacul alb cu inscripţia *Nord;* nu mi-aș fi putut închipui că mai am încă atâta forţă. Întregul eșalon plutește încet în direcţia plutei; în frunte colacul, apoi dinghea rotundă, iar în spate saltă mica dinghe verde. Operaţia durează, însă, mult mai mult decât ne-am închipuit. Mi se pare că trec ore până ajungem la plută. Breit trage colacul pe punte și ne remorchează spre bord, în direcţia prorei. Este suficient un val și, ridicaţi astfel, acostăm pe punte. Dar nu putem să ne mai urnim: picioarele refuză să ne dea ascultare; nu mai mâinile puternice ale prietenilor noștri sunt în stare să ne sprijine ca să intrăm în cabină. Într-o clipă suntem uscaţi și înveliţi cu tot ce se găsește și se poate utiliza în acest scop, iar din termosuri bem un bulion fierbinte. În timp ce ne odihnim, ascultăm cum cei rămaşi și-au mobilizat toate forţele pentru a opri pluta: au aruncat ancora de furtună; au construit din catargul de rezervă și dintr-o parte a punţii o alta; au încărcat în grabă dinghea rotundă cu tot ce le-a fost la îndemână, iar din termosul spart special și din oglinda de bărbierit au confecţionat reflectorul, alimentându-l cu curent din bateriile anodice. Cu toată oboseala, nimeni din noi nu poate închide ochii. Cerem mereu noi și noi amănunte. De-abia acum îmi dau seama că Breit are o mână bandajată: și-a rănit-o în timp ce tăia scândurile de pe punte pentru construirea celei de-a doua ancore de furtună.

E noapte târziu. Breit e de cart pe punte, iar Kostka încearcă să pună în funcţiune staţia de radio. Aud încă glasul lui liniștit și plin: „Aici pluta! aici pluta! aici pluta expediţiei *Nord…”*

Acest glas pătrunde departe, departe. Undeva, într-un orășel mic, cei dragi se îmbulzesc în jurul megafonului așteptând vești de pe mare. Mai auzim ca-n vis: „… plutim spre nord; în cursul zilei de astăzi nu ne-a ameninţat nicio primejdie…”

Dramatica noastră aventură ne-a impresionat puternic și-a avut repercusiuni asupra regulamentului nescris al plutei. De atunci nu s-au mai între prins excursii cu dinghea, decât pe o mare liniștită, cu vâslele legate de bord, ca să prevenim pierderea lor. Dinghea de pe acoperiș stătea permanent pregătită cu toate cele necesare și cu hrană pentru două persoane, suficientă pentru o săptămână. Afară de aceste măsuri, am prevăzut toate mijloacele posibile în vederea evitării unor surprize periculoase.

După câteva zile însorite, cerul a început să se înnoreze, s-au semnalat și câteva ploi trecătoare, iar vântul a început să bată în direcţia nord-vest. Îmbrăcat în bluze impermeabile, echipajul trăgea de saulele umede, care se înţepeneau la blocuri și se încurcau așa de rău, încât cu greu le mai puteam deznoda. Pe vele, șarturi și balustrade tremurau mii de picături mici de rouă, și întreaga plută era pătrunsă de umezeală până la minerul catargului.

Punând cu toţii mâna, am izbutit să aducem pe punte stâlpul de molid, lung de patru metri, destinat să servească, în caz de avarie drept catarg de rezervă. Îl fixăm pe pupă în chip de catarg-pupă, ca să accelerăm viteza plutei și desfășurăm pe el vela de rezervă. Avem acum în total patru vele – genuafocul, vela mare, vela de sus, vela-pupă — în total treizeci și cinci de metri de pânză; asta înseamnă mai multă muncă pentru deservirea tuturor sachetelor de învergare și a fungilor.

Muncim mult, mai cu seamă la schimbarea cursului, pentru ca toate velele să funcţioneze așa cum trebuie.

În timpul raidului n-au lipsit nici întâmplările comice. Când ne-am sculat odată de la o masă im provizată, am observat că compasul nostru cel cumsecade, după care pluteam până acum spre nord, indica direcţia inversă. Doar pluta îşi men ţinea întotdeauna atât de bine cursul! Cu răbdare, am dezlegat și această enigmă: discul compasului se mișca odată cu pluta. Am început să cercetăm scrupulos tot ce se găsea în vecinătatea compasului.

Cine s-ar fi așteptat la asta!? Bucătarul nostru șef așezase lingurile de metal pe foaia de cort a cabinei, în apropierea compasului.

Stăteam la cârmă studiind o problemă, de altfel de probleme nu duceam niciodată lipsă, când de odată am auzit un ciripit puternic. Pe una. Din saulele care susţine catargul poposise o pasăre nu prea mare, înfoiată. De unde apăruse această pasăre în largul mării? Niciunul nu-i cunoșteam denumirea. Au început să zbârnâie aparatele fotografice și oaspetele nostru a devenit eroul zilei. Ne-am simţit datori să-l ospătăm, așa că am împrăștiat pe punte firimituri. Pasărea — văzând că nu avem intenţii dușmănoase — a devenit mai curajoasă: a început să se plimbe pe întreaga plută și de-abia spre seară și-a luat zborul spre apus. Se întâmplă rar ca piloţi atât de mici să se avânte atât de departe în larg, deoarece dimensiunile mici ale aripilor trebuie compensate cu viteza mișcării.

Echipament pe punte

Derivoarele sfărâmate

Baltica se agită

Vine furtuna

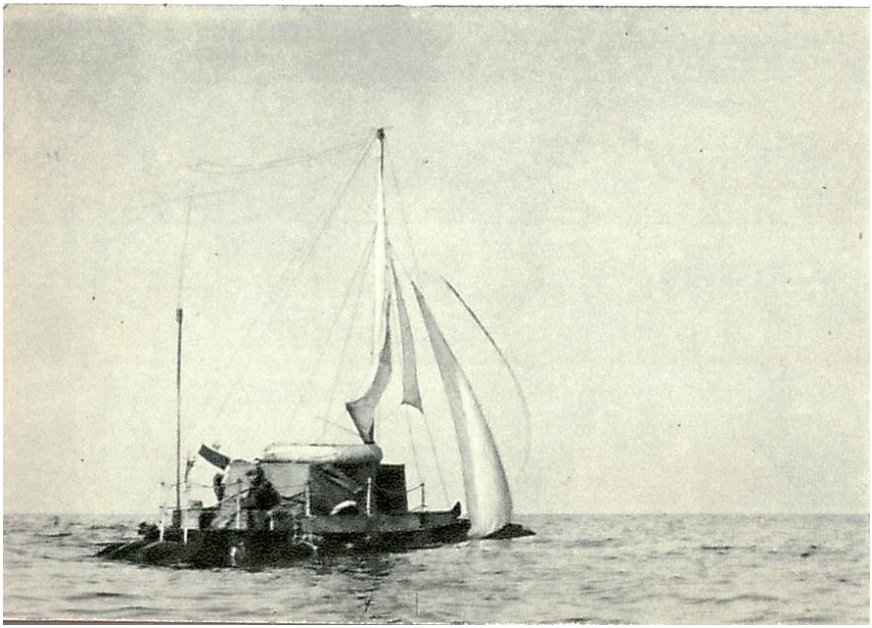

A doua zi, soarele s-a ivit printre zorii roșii, care împurpuraseră toată partea de răsărit a orizontului. Breit, care era în exerciţiul funcţiei de timonier, și-a scos cu gestul unui marinar meridional „cascheta”, care îi înlocuia pălăria și ne-a înștiinţat:

— Cursul — direct nord, viteza — două noduri.

Bătea un vânt ușor dinspre apus. De sub punte se auzea clipocitul caracteristic al apei, care aluneca printre bușteni. Adâncul transparent al mării pe care navigam era complet lipsit de vieţuitoare. Dispăruseră meduzele, ale căror cupe tremurânde se legănau în jurul nostru în prima zi a raidului. Din când în când, prin câmpul nostru vizual, fulgerau siluetele zvelte ale unor pești mărunţi.

Prezenţa lor începuse să-mi cam dea ghes, așa că m-am hotărât să construiesc un mic harpon. După mai multe ore de trudă am reușit, împreună cu Kostka, să realizez — din două furculiţe și un băţ de lemn — niște mici tridente, întru totul aidoma acelora pe care le ţine mândru Neptun, pe ultima pagină a *Mării.* Am legat de mâner câţiva metri de fir de nylon, al cărui capăt l-am fixat de punte.

Pescuitul cu ajutorul harponului! Cât de frumos îl descriu numeroși autori! Din păcate, fie că amatorii acestui fel de pescuit posedă o bogată fantezie, fie că peștii mărilor sudice sunt foarte stângaci în comparaţie cu populaţia cu sânge rece a Balticii. Până astăzi aruncam cu lanseta, astfel că nimeni nu-mi poate reproșa că aș fi aruncat harponul prea slab. După fiecare aruncare, apa ţâșnea în sus cu zgomot, tăișul cobora în adânc, iar peștii dispăreau. Sunt, pur și simplu, prea iuţi,

pentru a putea fi nimeriţi, și odată — speriaţi nu se mai arătau multă vreme. O singură dată numai, am reușit să rănim un pește oarecare, ce aducea a plătică. Unul dintre noi și-a adus în sfârșit aminte că scafandrii francezi folosesc pentru pescuit o armă specială.

Atelierul de tâmplărie a intrat din nou în funcţiune. Kostka încălzea tija la gazul care ardea într-o cutie de tablă și suda, iar eu croiam din tablă și lemn diverse piese. Cauciucul l-am tăiat din furtunul de rezervă pentru pomparea dinghei.

Astfel a luat fiinţă catapulta de apă, armă periculoasă, dar puţin eficace, cum ne ironiza Breit.

Primul pescuit n-a fost de loc norocos: arma, izbind apa, făcea mult zgomot, speriind peștii. De abia mai târziu ne-a venit ideea să scufundăm ţeava „Armei” în apă. Rezultatul a fost minunat: din zece împușcături — aveam șase nimerite. S-a ivit, însă, o nouă greutate: dacă nimeream peștele în băşică, acesta se scufunda. Trebuia deci să avem în cealaltă mână o mică plasă, pentru a prinde prada înainte de a se scufunda. Dacă vreunul din cititori ar dori să-și confecţioneze o astfel de armă de apă, trebuie să aibă grijă, în primul rând, ca săgeţile să fie late, în caz contrar acestea trec prin pește fără să-i cauzeze un rău prea mare. Pescuitul cu catapulta de apă nu ne-a satisfăcut totuși: peștii care veneau în preajma plutei erau mărunţi, cel mai mare dintre cei prinși nedepășind treizeci de centimetri. De-abia mai târziu, când am început să pescuim pești de coastă, arma noastră și-a trăit a doua tinereţe, mult mai exuberantă și mai minunată.

Tot zeflemisindu-l pe Breit pentru barba sa mare, am reușit până la urmă să-l convingem de necesitatea bărbieritului. Astfel atelierul nostru a construit o mașină, care a trecut proba victorioasă pe barba nerasă de o săptămână a redactorului. Croind

Iarna de metal pentru mașină, ne-a venit ideea să pescuim cu ajutorul tablei lucioase. Mica tablă lucioasă, trasă de o sfoară lungă, imită peștele mărunt, strălucitor, spre care se Aruncă răpitorii marini. Dar lăcomia lor va fi pedepsită: în locul înghiţiturii gustoase vor da peste cârlige, care îi vor priva de libertate.

Către seară am legat în urma plutei o întreagă flotilă de astfel de lame lucitoare, prevăzute cu cârlige ameninţătoare. De-abia acum începea, admirabil, pescuitul! Bineînţeles, n-a mers totul strună de la început; a trebuit să experimentăm mult până să alegem cea mai indicată formă pentru lamele de tablă. Lucrul cel mai important era vibraţia tablei, pe care o obţinusem prin răsucirea acesteia sub formă de șurub. Vibraţia regla adâncimea de scu fundare a tablei, și tocmai de aceasta depindea succesul pescuitului. Am ornat, de asemenea, tini chelele noastre cu franjuri roșii, menite să imite aripioarele peștilor. Mai târziu ne-am convins că aceste accesorii n-au o însemnătate prea mare.

Prima pradă momită de peștișorul nostru artificial a atins peste jumătate de metru lungime; era un batog cu un cap imens, caracteristic. Cum am simţit zvâcnitura am început să tragem din toate puterile sfoara. Eram pregătiţi pentru lupta cea mare cu peștele, dar acesta n-a opus o rezistenţă prea înverșunată. Tragerea lui pe punte n-a prezentat nicio greutate. Mult timp n-am putut să

dezlegăm această enigmă. Ni se părea că peștele ar trebui să lupte, să se zbată din răsputeri. Numai din întâmplare am mai aflat câte ceva despre această comportare curioasă a peștilor.

Unul dintre batogi ne-a scăpat, în timp ce-l trăgeam din cârlig, în apropiere de bordul plutei. Am rămas surprinși văzându-l cum plutește întors cu burta în sus, bălţată de nenumărate pete cafenii; a rămas așa răsturnat o clipă, dus de valuri. De-abia după câteva secunde a început să-și miște încet bronhiile și să dea alene din coadă, ca și cum lui singur nu-i venea să creadă că scăpase. Probabil că peștele era ameţit, fie din cauza smuciturii sforii, fie din pricina durerii provocate de cârligul cu patru colţuri.

Peștii trași pe punte erau complet inerţi; după câteva secunde își reveneau însă și începeau să dea în așa hal din cozi, încât numai intervenţia uriașului cuţit de bucătărie le venea de hac.

Cu totul altfel se desfășura pescuitul limandei cu undiţa! Imediat ce prindea momeala, limanda începea să se zbată în toate direcţiile. Ca să prindem o limandă de treizeci de centimetri, trebuia să întindem puternic sfoara, care, fiind subţire, ne tăia deseori mâinile.

Limandele ni se păreau mult mai interesante decât morunul.

Cei doi ochi ieșiţi din orbite, așezaţi pe o singură parte a corpului, și beţișorul mic, strâmb, dau limandei o înfăţișare de monstru. O legendă a pescarilor din Baltica spune că, odinioară, când s-a făcut alegerea celui mai frumos, pește, limanda a avut mari pretenţii pentru ocuparea primului loc. Dar a fost anunţat ca învingător somnul și limanda și-a strâmbat atât de tare botul, încât a rămas așa pentru totdeauna.

Fiind vorba de pești, aș vrea să mai spun două vorbe și despre modul lor de preparare; deoarece unica noastră mașină de gătit nu putea să facă faţă și fierberii peștelui, ne-a venit ideea să pregătim o ciorbă de pește, care, cu vremea, a devenit mâncarea noastră preferată. Dintr-un pește respectabil, tăiam toate bucăţile mari de carne, care apoi erau tocate și pasate printr-o pânză rară. Obţineam — în felul acesta — dintr-un kilogram de carne un pahar de lichid gros, mirosind a acroleină. Fra suficient să încălzim acest lichid până la fierbere, pentru a obţine o zeamă foarte reconfortantă, care, ușor să rată, îl fortifica de minune pe cel de serviciu noaptea.

Plutind între cer și mare", cum spunea Fischbach, încet, încet ne-am transformat în ființe acvatice; glumeam chiar că până vom reuși să acostăm, ne vor crește aripioare și bronhii.

Contemplând cerul infinit înstelat, am învăţat să verificăm cursul plutei după stele. Dacă ne așezam în faţa cabinei, găseam de îndată constelaţia Ursei Mari, deasupra căreia licărea strălucirea puternică a Stelei Polare. De aceea, întrebat de direcţie, timonierul răspundea întotdeauna în nopţile înstelate: spre Steaua Polară.

Paza de noapte mai avea, în afară de contempla rea stelelor și a meteoriţilor, ce cădeau abundent în special în septembrie, și un alt fenomen plin de farmec. Am remarcat că în apa care se strecura printre bușteni scânteiau câteodată niște

luminiţe galbene, mici, care aminteau de scânteierile unui ecran în scintiloscop. La început, am crezut că aceste scânteieri sunt doar efectul reflectării stelelor dar apoi ne-am convins că ele provin de la niște organisme mici purtate de apă.

Aceste luminiţe marine apăreau la suprafaţă în funcţie de temperatură. De-a lungul nopţilor calde întâlneam roiuri întregi de asemenea luminiţe. Când valurile ce băteau dinspre apus le aruncau pe punte, luminile se stingeau. Aceste organisme ne erau de mare folos, servindu-ne drept instrument de măsurare a vitezei; cu ajutorul lor determinam atât direcţia, cât și viteza plutei.

Era o vreme înnourată, ploioasă; îmbrăcat în haine de vreme rea, stăm în faţa intrării cabinei, ticsită cu echipament, și desenam ceva, când dinăuntru au ajuns până la mine cuvintele pline de furie ale lui Kostka. Am aruncat creionul și am încercat să mă strecor până la ungherul destinat staţiei de radio.

După o clipă, stăteam lungit pe pat cu receptoarele la urechi. Iahtul școală *Janek Krasicki,* care plutea în direcţia noastră, a auzit chemarea staţiei de radio *Nord.* Căpitanul iahtului ne-a comunicat că „având în vedere că reprezintă o ambarcaţiune mai mare ne va lua sub ocrotirea lui. În afară de aceasta, căpitanul dorea să arate pluta echipajului său. Am ţinut repede o consfătuire. Ocrotire! Ne enerva ideea unor întrebări interminabile și a diferitelor pronosticuri etc. Nu! Am fost destul dădăciţi pe continent!

Acum suntem o ambarcaţiune de sine stătătoare: o s-o scoatem singuri la capăt, fără niciun ajutor. De aceea staţia de radio a expediţiei *Nord* a răspuns următoarele: „Mulţumim iahtului *Janek Krasicki* pentru grija și interesul manifestat, dar ne vom des curca singuri; suntem toţi sănătoși și plutim în direcţia nord. Dacă vreţi să ne faceţi o vizită, vă aşteptăm; nu coborâm pânzele, vânturi favorabile”. Aveam numai trei receptoare, de aceea ni le smulgeam unul altuia, așteptând răspunsul. Deodată printre hârâlturi am auzit: „Aici *Janek Krasicki!* aici *Janek Krasicki!* Alo! Pluta expediţiei *Nord!* Alo! Pluta expediţiei *Nord!* încercăm să vă ajungem. Încercăm să vă ajungem. Peste o oră vom fi în apropierea voastră. Cu aceasta închei. *Over and* stop”.

E greu să descriu animaţia care s-a iscat pe plută; pot să jur însă că băieţii n-ar fi alergat mai iute nici la Olimpiadă. Am scos pe punte toate velele de rezervă. Sus genuafocul! Pânza albă zbătându-se în vânt se înalţă pe strai-proră. Sus focul de furtună!

Micul foc de furtună se ridică pe strei. Se aude tros netul saulelor care se întind. Întregul echipaj este la lucru. Fischbach scoate sacheţii de învergare a velei mari. Breit, cu binoclul la ochi, cercetează orizontul, iar Kostka sucește și răsucește receptorul, doar, doar o prinde vreo informaţie despre „urmărire”.

Manevrez cu ambele mâini cârma, pentru a menţine cât mai precis direcţia; în focul regatei neobișnuite, aruncasem șapca de schi și vântul de apus îmi ră văzește părul. Minutele se scurg; dintr-o clipă într-alta poate apare la orizont iahtul. Dar pe mare nu se zărește nimic.

Tocmai trecuse ora fixată, când în receptoarele agăţate de peretele cabinei răsună chemarea iahtului, foarte clară și răsunătoare. Kostka le-a transmis urări și

succes pe un ton cam provocator, iar iahtul a stabilit un nou termen pentru a ne ajunge din urmă. Spre norocul nostru, către seară valurile au început, ca de obicei, să crească. Iahtul a avut probabil mult de furcă cu ele. În schimb, pluta aluneca nestingherită peste creste. Ne-am hotărât să jucăm *„Va banque":* am scos foaia de cort care juca rolul de pardoseală în cabina noastră, am. Legat această foaie de patru saule solide și astfel a luat fiinţă puternica velă „balon", pe care am înălţat-o la prora plutei.

Înaintăm acum cu o viteză nebună, lăsând în urmă o dâră înspumată. Coamele valurilor izbesc furioase bușteniі laterali, strecurându-se pe punte. „Curajosului îi surâde norocul" — spune o zicală veche, dar perspectiva pierderii catargului și a velelor, care gemeau din cauza suprasolicitării, nu ne surâdea de loc. La aceasta se adăuga „urmărirea", de care nu era chip să scăpăm. A fi sau a nu fi. Situaţia noastră era paradoxală, deoarece Kostka transmitea din când în când semnalul cu ajutorul căruia *Janek Krasicki* determina direcţia noastră. Eram aidoma unui fugar, care lasă urme pentru urmăritori. Dar norocul nu ne-a părăsit fiindcă vremea ţinea cu noi. Încet, încet, începu să se întunece. Nu mai puteai zări orizontul, nici măcar cu binoclul, iar valurile începuseră să crească. Au mai expirat câteva termene „date ca ultimatumuri" și iahtul tot nu ne-a ajuns din urmă.

Glumeam, eram veseli, dar iahtul trebuia să fi fost foarte aproape. La un moment dat am și observat două lumini colorate. După dispoziţia lor, ne-am dat seama că iahtul se îndreaptă direct spre noi;

I-am comunicat prin radio acest lucru ceea ce a bucurat nespus de mult pe telegrafist. Iahtul ne-a rugat să-i trimitem rachete, promiţându-ne că ni le va restitui într-o jumătate de oră. Deoarece dispuneam de multe rachete, am organizat o mică tragere. În scurt timp am aflat că iahtul are greutăţi la navigare şi-şi urmează drumul cu motor. Această noutate a pus capăt răbdării noastre; asta mai lipsea, ca o plută primitivă să se ia la întrecere cu un motor Diesel! Singura noastră speranţă erau valurile care creșteau neîncetat și care zguduiau, probabil, serios iahtul. Însăși căpitanul iahtului *Janek Krasicki* era uimit, după propria lui mărturisire, de posibilităţile serioase de navigaţie ale plutei. Se întunecase de-a binelea, iar luminile vasului se apropiau încet, dar sigur. Deoarece velatura fusese ridicată în grabă și nu era prea bine fixată, trebuia să întindem fără întrerupere saulele. Cel mai greu muncea Fischbach: încontinuu spălat de valuri, se ţinea de strai și în tindea marginile velelor, pentru a prinde tot vântul.

Era aproape de miezul nopţii, când am constatat că iahtul a rămas în urmă; ne frecam mâinile înţepenite, încurajându-ne reciproc. Până la urmă iahtul a capitulat. Ne-a transmis ultima comunicare și, urându-ne drum bun, a făcut cale întoarsă spre răsărit.

Cred că nu voi mai auzi niciodată asemenea strigăte de bucurie ca acelea care au izbucnit atunci pe mica plută, pierdută în imensitatea mării. N-am surzit, numai datorită faptului că ţipasem la rându-mi cât am putut de tare. Am coborât jumătate din vele, pentru ca iubitul nostru catarg, căruia i se prezisese pieirea la un vânt mai puternic, să poată să se odihnească după o muncă atât de crâncenă. De fapt, de

mult ar fi trebuit să mergem la culcare, dar se putea oare sforăi, când pluta noastră sărbătorea una dintre cele mai minunate victorii?

Fischbach, îngheţat până în măduva oaselor, se apucase să pregătească ceaiul. Pentru a sărbători cum se cade această clipă, am scos din sacul meu ultimele două sticle de bere, iar Kostka câţiva pumni cu bomboane. Mâncăm alternativ gem de căpșuni, sardele în ulei și bem bere, apoi înfulecăm halva și iară re venim la sardele. Bucătarul nostru șef nu ne refuză de data aceasta nimic. Înghiţim cât șapte și cântăm, bătând tactul cu călcâiele în plăcile de policlorură de vinii. Sus, în vârful stâlpului de antenă, flutură în vânt pavilionul alb cu roșu ridicat în semn de victorie.

Despre pregătirea bucatelor pe plută s-ar putea scrie un capitol aparte: aprovizionarea era, în general vorbind, slabă, iar apa dispăruse chiar din primele zile ale raidului. Mașinile de gătit cu benzină n-au izbutit să treacă examenul; se stingeau des, câteodată chiar explodau, pe neașteptate, cu flăcări atât de fierbinţi, încât topeau tabla zincată. Este greu de povestit cită bătaie de cap am avut cu ele. Când auzeam sudalme și trânteli puternice pe punte, știam că este medicul nostru care obișnuia astfel „să stea de vorbă „cu mașinile de gătit.

Afară de acestea mai era și problema vaselor. Până la sfârșitul raidului a rămas numai unul de trei kilograme, afumat pe toate părţile. Restul îşi dormea somnul de veci pe fundul mării. Glumeam spunând că dacă cineva ar fi vrut să determine cu precizie drumul parcurs de noi, ar fi putut-o face cu uşurinţă, mergând pe fundul mării în urma obiectelor pierdute.

În jurnalul de bord figurează și astăzi rubrica lucrurilor pierdute. Ce nu se găsește acolo! Mașina istorică de bărbierit, pompa pentru dinghe, vâsle, căni, cratiţi, linguri, o cizmă de cauciuc, oglindă, cuţit, acumulator; nu lipsește nici arzătorul, care mi-a căzut din mână în timpul furtunii. În dreptul fiecărui obiect dai și de numele vinovatului. Trebuie să recunoaştem că deasupra tuturor predomină iniţială curajosului nostru navigator — redactorul Breit.

După ce-am pierdut oalele, am început să gătim în cutii de conserve; fiindcă erau mici și se răsturnau ușor, le atârnam cu ajutorul unei sârme deasupra unei cutii mari cu benzină aprinsă. Și astfel, în nori de fum și de funingine, „erau pregătite” bucatele.

Aceasta consta, de fapt, în încălzirea, afumarea și saturarea lor maximă cu miros de benzină. Bineînțeles, cutia suspendată cu sârmă nu atârna inactivă, ci se legăna neîntrerupt, evitând cu îndârjire flacăra ce izbucnea de jos. Într-o zi, cutia plină cu benzină aprinsă s-a răsturnat și a transformat interiorul cabinei noastre într-o imensă flacără. Spre norocul nostru am avut la îndemână suficiente pături și saci de dormit cu care am stins incendiul amenințător.

Conform normelor aplicate pe iahturi, unei persoane îi revin patru kilograme de apă pe zi, pe când rezerva noastră întreagă reprezenta la început șapte zeci de kilograme, iar după dispariţia a doua butoaie dispuneam numai de șase kilograme de apă de persoană; totuși, ne-am descurcat cu bine până la sfârșit. Pentru prepararea supelor, fierturilor și legume lor se preta de minune apa sărată, dacă

adăugam douăzeci și cinci, până la treizeci și trei procente de apă dulce. Este interesant faptul că apa de mare de vine complet dulce, după ce s-au fiert în ea cartofii.

Analiza chimică, pe care am efectuat-o în largul mării, a demonstrat că lipsesc total ionii atât de caracteristici de clor, magneziu și sodiu. Am încercat să folosim ioniţii care ne fuseseră oferiţi, dar probabil că aceștia conţineau cantităţi prea mari de substanţe dezinfectante, deoarece apa desărată căpăta un miros neplăcut, cu toate că la gust era destul de suportabilă. În încheierea problemelor culinare, mai ţin să menţionez că deși aveam numai câteva cutii de conserve de carne, le-am putut compensa lipsa cu cantităţi mari de zahăr. Printre mâncărurile preferate figurau macaroanele cu sos tomat, fasolea (conservată), ciorba de pește și gemul de căpșuni cu pesmeţi. Din păcate, nici până la încheierea expediţiei, n-am izbutit să pregătim cum trebuie cartofii praf; obţineam doar o pastă gelatinoasă, asemănătoare la gust cu cleiul. Pâinea ne-a ajuns numai pentru primele zece zile; fiind prost ambalată, a trebuit să aruncăm o mare parte peste bord. Servicii foarte preţioase ne-au adus termosurile în care păstram ceaiul fierbinte pentru serviciul de noapte. Din cauza depozitării într-un recipient de cauciuc, siropul a luat un gust amar, din această cauză n-a fost con sumat nici jumătate; același lucru s-a întâmplat de altfel și cu alcoolul.

Efectuăm mai departe cercetările și măsurătorile noastre și profităm de clipele însorite ca să luăm fotografii, căci a fotografia pe timp de ploaie și fur tună era o încercare fără speranţă de reușită.

Cu multă bucurie am aflat că porumbeii cărora le redasem libertatea au ajuns la bază, biruind cei două sute de kilometri deasupra unei mări înfuriate.

În fiecare zi, aruncam în mare câteva sticle, în scopul cercetării curenţilor maritimi. Aceste sticle, plutind perechi, vor fi găsite de-abia după câteva luni, după ce curenţii și vânturile le vor arunca pe uscat.

Pe măsură ce ne îndepărtam de ţărm, nopţile de veneau din ce în ce mai grele; cu toate acestea, ne simţeam bine; nu ne mai miră nimic, nimic nu ne mai surprindea, iar pluta ne era din ce în ce mai dragă. Staţia de radio funcţiona cu fiecare zi mai prost, și Kostka trebuia să facă apel la întregul său bagaj de cunoștinţe, pentru a putea menţine legătura cu continentul. Câteodată, reușeam să intrăm în le gătură cu staţii situate la o distanţă de cinci, până la opt sute de kilometri, numai staţia Leba era imposibil de „prins”.

Dintr-odată, cu totul pe neașteptate, staţia noastră de radio încetă să mai funcţioneze: se defectase micul bec de control și o liniște deplină se așternu în cabina noastră. În zadar încerca baza noastră să ne cheme pe unda de salvare; cu siguranţă că începu seră să se neliniștească serios. După cum am aflat mai târziu, se difuzaseră cele mai neverosimile versiuni cu privire la sfârșitul raidului nostru. De-abia după două zile, când oscilatorul a fost reparat, au putut să zboare în eter cuvintele atât de așteptate:

„Aici pluta! Aici pluta! Aici pluta expediţiei *Nord!”*

PLUTA

Vânturile de apus. Consumatorii de plancton. Așteptări. Stele. Aurora boreală. Pământ ! Ancora. Gotland. T.V. 18. Hidroplanul. Din nou ziariștii. Lilla Karlsö…

Cum am depășit latitudinea de 56°, am intrat într-un ţinut al ceţurilor și furtunilor necurate, aşa încât, până la sfârșitul raidului, n-am mai avut prilejul să ne bucurăm de strălucirea și căldura soare lui. Vânturile violente de vest și nord-vest aduceau nori negri, zdrenţuiţi, care se transformau necontenit în ploaie. Apa se răcise: termometrul indicase în mai multe rânduri 8°C. Duceam dorul hranei calde și ni se făcuse lehamite de pesmeţi dulci, care ne ispitiseră odinioară, — pe când construiam pluta, încât trebuia să-i mâncăm cu de-a sila. Conservele de pește, baza alimentaţiei noastre, erau apreciate numai de Breit și Fischbach. Cartul lung de noapte ne vlăguise, iar umezeala și valurile care pătrundeau pretutindeni ne udau îmbrăcămintea, păturile și sacii de dormit. Toate precauţiile luate s-au dovedit inutile: acolo unde nu ajungea apa, pătrundea aerul umed.

Cele mai mari necazuri ni le-au pricinuit, însă, vânturile nefavorabile, de nord. Cășunaseră cu toată puterea asupra noastră, ca să ne abată din drumul ales. Și ce-a fost mai rău, uneori nici măcar n-am avut puncte de reper ca să efectuăm măsurători astronomice, așa încât ni se părea că rătăcim într-aiurea pe mare.

Iată un fragment din „jurnalul nostru de bord”, în care e descrisă una din acele zile reci, ploioase: „… a zecea zi de raid. Vântul de n-v 5 — 6; cerul înnourat 90%; direcţia plutei 30°; dimineaţa, ploaie; temperatura 12°; valul 3m; velatură: vela mare și genuafocul. Greementul întins până la limită, velele vuiesc, riscăm să pierdem catargul, vântul crește. Ora 10. Micul dejun: cinci pesmeţi, două linguri de marmeladă, apă cu sirop. Un caz de boală. Valurile cresc. La 12 — schimbarea cartului. La 15 — terţarolarea Velei mari, vânt puternic. Noi rafale de ploaie. Mașinile de gătit n-au putut fi puse în funcţiune. Dejunul: o cutie de sardele, trei pesmeţi, gem. Am efectuat toate măsurătorile. Breit are puţină febră. Crapă sachetul de învergare a genuafocului; îl repar cu Fischbach. Valurile se prăvălesc peste punte. Verificăm frânghiile care leagă bușteniі: se ţin bine. S-a transmis un comunicat-către bază. Întreaga mare este un vârtej de valuri albe, brizante. Pluta se leagănă puternic, se aude scrâșnetul derivoarelor. Cina: cinci pesmeţi, două linguri de gem, zahăr la discreţie. Medicul împarte vitamina B şi C. Seara ascultăm radio. Cursa ciclistă *Turul Poloniei* s-a terminat. Echipajul cântă împreună cu radioul *Livada cu vișini.* După calculele mele mai avem cinci zile de navigat. Avem un singur gând: să biruim! Nu putem merge în derivă! în ciuda oboselii, Breit în deplinește cele patru ore de cart. Cade amurgul. Kostka și Fischbach dorm. Merg să-i ajut lui Breit”.

După adnotările seci ale jurnalului de bord, s-ar putea crede că în timpul raidului

nu s-a întâmplat nimic deosebit, nimic atractiv. Și totuși, nu a existat literalmente o oră în care să nu intervină ceva interesant. Pluta înainta lin, fără să tulbure întinderile mării cu duduitul motorului, fără să le întineze cu ulei sau cu alte unsori, caracteristice vaselor cu motor. De aceea am și avut prilejul să admirăm multe fenomene, care nu pot fi observate de pe puntea unui vas mare. Pe plută nu exista nici măcar un centimetru de scândură care să nu fi fost asaltat de invazia algelor mărunte, aduse de valuri. Din cauza lor, puntea devenise așa de alunecoasă, încât mersul pe ea reprezenta aproape o problemă.

Probele de alge le strângeam în eprubete cu soluţie de formaldehidă, pentru a le putea cerceta la microscop, la întoarcerea în ţară. Colecţiile cele mai bogate le-am strâns însă sub plută. Grădina subacvatică, care se formase acolo, reprezenta pentru noi un fel de expoziţie a abundenţei formelor naturii, a variaţiei continue și a diversităţii acesteia. Pe măsură ce ne deplasam spre nord, unele din exemplarele grădinii noastre dispăreau și apăreau altele, noi. Astfel, a trebuit să ne despărţim și de meduze, ale căror clopote gelatinoase păreau că cercetează cu neîncredere pe cei patru intruși, când aceștia au încercat să le pescuiască cu o plasă deasă.

Observaţiile frecvente îndreptate asupra florei ne-au sugerat ideea pescuirii planctonului. Prin plancton se înţelege vegetaţia măruntă (phitoplancton) și animalele (zooplancton) care populează întinderile de apă. Aceste organisme se aglomerează mai ales în straturile superioare ale apei, bogate în două dintre cele mai preţioase elemente pentru viaţă: căldura și lumina. Uneori, prezenţa lui este înregistrată și la mari adâncimi, mai ales în apropierea stâncilor sau a epavelor scufundate. Pe întinderile imense ale mărilor și oceanelor se găsesc cantităţi uriașe de organisme mici, care reprezintă, așa cum s-a dovedit, rezerve nelimitate de albumină, grăsimi și vitamine; „gospodărite” corespunzător, aceste întinderi de apă ar putea să furnizeze mult mai multe calorii decât recoltele de pe aceeași suprafaţă de pământ, de aceea nu ne miră faptul că o mulţime de institute științifice întreprind cercetarea apelor cu plancton.

Numeroase ţări, care se ocupă de mult cu exploatarea apelor, au obţinut rezultate revelatoare: dintr-un metru pătrat de suprafaţă de apă se pot extrage 10 kg alimente cu un conţinut de 50 procente albumină și 10 procente grăsimi. Evident se aleg speciile cele mai valoroase. Mai mult încă, au fost elaborate metode speciale, care permit sporirea conţinutului de grăsimi din plancton până la 75 procente. Însăși tehnica pregătirii hranei din plancton a mers atât de departe, încât se prepară din el chiar îngheţată, cremă și cotlete. Cotlete! Pluteam, tânjind după o hrană mai variată. Și totuși eram înconjuraţi de cotlete și îngheţată! Ar fi înseninat că suntem niște leneși fără pereche, dacă am lăsa să se risipească toate aceste bunătăţi.

Cu câteva zile înainte de a porni în expediţie, cumpărasem o plasă foarte scumpă, deasă, de nylon, dar, din păcate, în învălmășeala plecării, am uitat-o pe uscat. Trebuia să confecţionăm ceva care s-o înlocuiască; această situaţie se repeta de altfel zilnic: mereu trebuia să construim, să reparăm și să montăm câte

ceva. De data aceasta, am scăpat mult mai ușor, deoarece am avut o idee năstrușnică. Am demontat una din rachetele de semnalizare în interiorul căreia se afla o parașută mare din mătase subţire, destinată să poarte încărcătura arzândă de magneziu. Astfel parașuta, în loc să zboare, trebuia să plutească spre nenorocirea micilor vietăţi și spre desfătarea celor de pe plută, avizi de biftecuri și creme. Am legat para șuta de o saulă lungă și ne uitam cum se deschide și recoltează micile vietăţi. Cu multă mirare, am constatat că plasa noastră nu rămâne în urma plutei, ci deviază spre vest. De-abia după o clipă, am înţeles cauza acestui curios fenomen: concomitent cu înaintarea, pluta mergea în derivă spre est. Era o descoperire preţioasă; acum aveam posibilitatea să stabilim în orice moment direcţia reală a plutei. De atunci și până la sfârșitul raidului, am ancorat în urma noastră, de saulă, un colac de salvare din policlorură de vinii, care ne informa asupra direcţiei călătoriei. După o oră, am tras pe punte parașuta. Imediat ce s-a scurs apa, patru perechi de ochi ne-au ţintit de pe fundul ei. Nu, din păcate! Nu erau acolo nici cotlete, nici altceva asemănător. Din masa informă, transparentă, a răbufnit un miros puternic, atât de curios, încât Kostka a dat din mână și s-a retras pe un plan secundar. Breit a încercat să se intereseze de noua hrană, dar — după cum a mărturisit-o singur — nu putea să se decidă să înghită substanţa vie, rece, tremurândă. Prima înghiţitură mi-a lăsat o impresie deosebită; planctonul n-avea gust de carne, dar mi se părea comestibil. Convingerea, în sine, că mănânc ceva comestibil, care înconjoară pluta în cantităţi imense, mă încuraja să perseverez în încercările mele.

Un adaus mic de oţet omora planctonul imediat, dându-i un gust specific, iar presărat cu zahăr dădea o gelatină minunată.

Cum medicul nostru era încântat de entuziasmul meu, mi-am luat angajamentul să consum zilnic o doză de plancton, preparat special după prescripţiile mele. Până la sfârșitul raidului, m-am înfruptat în fiecare zi din aceste bucate, de fiecare dată altfel pregătite. Fischbach mă controla mereu, întrebându-mă invariabil: „Doare? Nu? Dar aici?” Câte odată, mai ales noaptea, în parașuta noastră acostau diverse exemplare de vietăţi, care atingeau chiar și 8 milimetri lungime. Complet transparente, cu ochișorii mici, negri, aminteau la gust untul rânced, ceea ce pentru plancton nu însemna de loc un gust rău.

Pe puntea plutei se iveau, uneori, situaţii neobişnuite, câteodată chiar comice. Kostka, care experimenta fără întrerupere și storcea toată vlaga din staţia noastră de radio de doi waţi, făcuse legătura cu staţia Witowo. Simpatica radiotelegrafistă a acestei staţii ne-a anunţat că putem vorbi cu orice posesor de telefon din întreaga Europă. Ne-am hotărât să-i facem o surpriză lui Fischbach, care dormea atât de adânc. Am rugat-o să ne facă legătura cu casa lui din Poznan. Era devreme și domnul Fischbach ne-a comunicat că este încă în pat. I-am răspuns că Jerzy nici măcar nu s-a trezit și am început să-l zgâlţâim de părul blond pe medicul nostru. După câteva clipe, lungit comod la 30 de centimetri deasupra nivelului mării, printre valurile fără sfârșit, Jerzy vorbea cu taică-său care se afla într-o locuinţă îndepărtată, la sute de kilometri distanţă.

Imediat după micul dejun, am trecut printr-o nouă emoţie; Breit, care stătea pe punte, observase un obiect negru ce ieșea din apă. Într-o clipă, am ieșit din cabină. Sfera misterioasă, a cărei creastă plutea deasupra valurilor, se apropia din ce în ce mai mult.

Ne-am amintit de avertismentele unora despre niște presupuse mine care ar rătăci prin apele Balticii.

Fiecare apucă ce-i căzu sub mână — vâsle, cange – pentru ca, în caz de nevoie, să respingem căpăţâna aceasta încornorată, îndepărtând-o de plută. Încă o clipă și va urma ciocnirea; ovalul strălucitor se scufunda din când în când în apă, pentru a apărea din nou la suprafaţă. Ridicăm vâslele, răsună strigătul: Atenţie! Deasupra valurilor ţâșnește un jet de apă, o secundă zăresc doi ochi mici, speriaţi, și aripioare care se zbat, și apoi corpul zvelt, lung de 2 metri, dispare într-o fugă plină de panică. Tot parcursul raidului n-am putut să uităm această păcăleală strașnică, dar nici până în ziua de astăzi nu știu ce animal ne-a tras astfel pe sfoară.

În aceeași zi, am văzut plutind în apropierea noastră lădiţe mici de lemn, dar, cu toată acţiunea fulger, n-am reușit să prindem niciuna. Păcat, arătau foarte interesant. În general, toată ziua a fost plină de evenimente neobișnuite; la prânz, am reușit să punem în funcţiune mașina de gătit și am început să pregătim un dejun fastuos. În primul rând, am ras pesmeţii, transformându-i în făină, din care trebuia să iasă o omletă, apoi Fischbach, care era într-o dispoziţie minunată. Și-a desfășurat toată priceperea lui în arta culinară. Am mâncat pe săturate, am fiert chiar și ceai, cu care am umplut toate termosurile. La ora 10 seara am intrat de cart. Burniţa care căzuse toată ziua se transformase într-o ploaie torenţială. Degeaba ridicam gulerul hainei de vreme rea. După cincisprezece minute, începem să simţim de-a lungul spatelui șiroaie reci de ploaie. M-am așezat zgribulit pe lădiţa etanșă “electromecano”, ascultând vuietul monoton al vântului.

De-abia acum, când conversaţiile încetaseră, puteai distinge toată gama de sunete pe care le emitea pluta noastră cea cuminte. Scârţâitul abia perceptibil al punţii era ca o pânză de canava, pe fundalul căruia se întreţes firele colorate ale celorlalte sunete: zdrăngănitul lăzilor de pe punte, freamătul bușteni lor, susul nul saulelor, supuse la grele cazne. Deasupra tuturor predomina, însă, trosnetul derivoarelor, care se izbeau de bușteni, sub presiunea valurilor. Erau clipe când pluta părea că resimte o durere fizică, alunecând de pe coama valului, când derivoarele îndoite de solicitările excesive trosneau, amenințând în orice moment să se rupă. Întregul ansamblu coral al acestor voci mărunte părea condus de bagheta unui dirijor, prin loviturile valurilor ce veneau dinspre apus. Când valurile brizante ridicau pluta în sus, ecourile amuţeau până în clipa în care începea alunecarea în jos. Atunci toate încheieturile începeau să răspundă cu glasuri neliniștite, care se amplificau și deveneau mai puternice în momentul în care pluta încheia coborârea periculoasă cu o lovitură în baza valului, răbufnind ca un acord puternic. În general, tangajul plutei nu ne alunga somnul; dimpotrivă avea chiar o acţiune liniștitoare. Dormeam așa de înghesuiţi în cabină, încât niciodată nu ne-am temut, că ne vom lovi de pereţi. Cu toate că pluta îşi menţinea cu o neînchipuită

precizie direcţia, nu ne-am îngăduit niciodată să renunţăm la pază, fiindcă nu voiam să pierdem — în cazul schimbării direcţiei vântului — milele atât de greu câştigate.

În întuneric zăream doar muchia velei, a cărei al beaţă se contura în întunericul nopţii. Legasem ti mona cârmei de punte și stăteam nemișcat, adâncit în gânduri.

Parcursesem cea mai grea parte din călătoria noastră; se risipise teama neliniștitoare că vom fi aruncaţi de furtună pe coasta de sud. În ciuda tuturor pronosticurilor, navigam în siguranţă, prin imensitatea apelor reci.

Aproape de miezul nopţii începu să bată vântul dinspre s-v; era momentul să înălţăm toată velatura.

Vremea era atât de vitregă, încât îmi era milă să-l scol pe Breit din somn. Mi-era întotdeauna teamă să nu-i fie frig, fiindcă refuza cu îndărătnicie sacul de dormit, acoperindu-se numai cu o pătură subţire.

După slăbirea sacheţilor velei mari și a focului am mai adăugat un foc mic. Conducerea plutei cu velele întinse îţi dă mari emoţii; pluta reacţiona la cele mai mici mișcări ale cârmei, mergea cu viteză și se descurca de minune cu valurile înalte. De aceea nu-i de mirare că, deși ud până la piele, am rămas la cârmă până în zori.

Se apropia și sfârșitul călătoriei noastre; cu toate că nimic nu ne îndrituia să credem că uscatul ar fi aproape, pe plută se instaurase un sentiment vag de așteptare. Nimeni n-o mărturisea cu voce tare, dar știam că tovarășii mei încercau cu nerăbdare să zărească malurile stâncoase ale Scandinavici. Astfel, se întâmpla ca unul dintre noi să se caţere până în vârful catargului de opt metri înălţime, sub pretext că verifică fungile, numai și numai pentru a arunca o privire peste mare. Dar, de jur-împrejur, nu vedeai decât marea și mișcarea ei monotonă. Valurile verzi legănau pluta leneș într-un ritm pe care-l învăţasem pe de rost. Părea că nu există pe lume forţă capabilă să ne smulgă din acest ritm, că vom continua tot drumul, în dansul său bizar. Plutisem destulă vreme, ca să ne dăm seama de felul cum se comportă părţile din care era alcătuit *Nordul* nostru. Deși călătoria se desfășura în condiţii atât de grele, nu înregistraserăm, deocamdată avarii serioase. Nu puteam controla dacă bușteniii se îmbibă sau nu cu apă, dar mai târziu s-a dovedit că stratul impregnat a fost total impermeabil. Frânghiile ţineau tot atât de bine ca și în zilele când stăteam ancoraţi la căpitănia portului din Leba. Scoabele, pe care le bătusem, cedând unor sfaturi foarte insistente, se dovediseră complet inutile; grinzile transversale și puntea nu prezentau nici cele mai mici deteriorări. Cabina, care rezistase loviturilor puternice ale valurilor ce inundaseră puntea, se ţinea mai departe bine (crăpăturile mărunte pe la cusături le reparasem cu aţă groasă de vele). Când furtuna turba și trâmbele de ploaie mă turau fără milă puntea, pomeneam cu recunoștinţă, la adăpostul strâmtei cabine din foaie de cort, pe aceea care cu multă trudă o făurise.

Ideea căptușirii pardoselei cu plăci de policlorură de vinii se dovedise minunată. În timp ce adormeam, după cartul de noapte, am auzit de multe ori apa agitată izbindu-se de temelia cabinei, dar niciodată n-a reușit să se strecoare prin stratul gros al acestor plăci. Unde mai pui, că pe policlorura de vinil se putea desena

minunat cu creionul chimic! în felul acesta a luat naștere o întreagă „galerie de desene”, ilustrând viaţa noastră și fauna înconjurătoare. Velele, strălucitoare în primele zile de navigaţie, se făcuseră cenușii, mai ales grandeea inferioară a genuafocului, spălată deseori de valuri. Singura pagubă suferită a fost ruperea derivoarelor.

Dar nu numai pluta se descurca victorioasă cu greutăţile întâmpinate în decursul navigaţiei pe marea rece, învolburată. Întregul echipaj, datorită antrenamentului pregătitor expediţiei, a suportat temperatura joasă, umezeala, hrana neregulată și nici prea de calitate. Kostka, care la început suportase greu navigaţia și postise primele trei zile, se refăcuse complet. O deosebită consideraţie merită Breit, pentru perseverenţa lui în timpul orelor grele de program și pentru că a știut să suporte în tăcere multe momente foarte grele pentru el. Numai pofta de mâncare nu-i da pace. În ceea ce mă privește, raidul în sine a fost — în comparaţie cu zilele de pregătire, pline de neliniște și tensiune nervoasă — o odihnă.

Dormeam acum câte șase ore pe zi, recuperând în felul acesta orele de somn pierdute. Ne legasem de pluta noastră, așa cum se leagă un om de casa lui.

Înţelegeam acum de ce căpitanii de vas nu pot să se decidă să părăsească vasele ce se scufundă. Pentru mine, cei șase bușteni de molid reprezentau casa mea, iar uneori aproape o fiinţă vie. Adevărat, tânjeam după uscat, pe care ni-l aminteau cele două lăzi cu flori dăruite de mama, dar așa cum am tânjit după puntea legănătoare a plutei, după ce-am coborât pe uscat, cred că n-am să tânjesc niciodată. Când ne-am așezat la prânz pe lăzile cu saule, întinzând alene picioarele pe puntea ce strălucea prin mii de picături, nimeni nu bănuia că acesta era ultimul nostru dejun pe mare.

Unde îţi roteai privirea, pe acoperiș, pe sarturi, pe vele, peste tot tremurau picături mici, strălucitoare de rouă. Deoarece vântul puternic lua direcţia sud, după-masă a avut loc — cu întreaga ceremonie – prima modificare în timpul raidului a alurei vasului. Pentru prima dată, de la începutul navigării, am avut vânt de la tribord. Se încălzise și atenţia echipajului era concentrată asupra partidei de șah. Toc mai contemplam peștii, care înotau pe sub plută, când pe punte a izbucnit un strigăt: se zărise conturul uscatului!

Imediat după aceea a răsunat în receptoarele staţiei de radio chemarea bazei noastre. Ne-am înghesuit lângă aparat, ascultând noutăţile în aparenţă ne însemnate. Spicherul ne-a citit scrisorile sosite pe adresa noastră. Ne-a bucurat să găsim în ele salutări de la prietenii din toate colţurile ţării, care îşi luaseră rămas bun de la noi în ziua plecării. Am aflat, de asemenea, că avionul aeroclubului, care decolase în prima zi a raidului nostru, pentru a ţine legătura cu noi, s-a întors, după trei ore de căutări zadarnice, din cauza ceţei puternice. Când receptoarele au amu ţit, am rămas încă multă vreme tăcuţi. Gândurile noastre erau departe, departe, în urma plutei — la micul port de pescari, acolo unde, în jurul transmiţătorului, erau strânși oameni care se gândeau cu drag la noi; pe mulţi dintre ei nu-i cunoșteam și nici n-aveam să-i cunoaştem vreodată, dar cu toate acestea, ei vor rămâne pentru totdeauna în amintirea noastră, ca niște, adevăraţi prieteni. Spre seară, vremea

s-a îmbunătăţit simţitor; pânza deasă a norilor care acoperea tot cerul începuse să se destrame pe alocuri. Totuși n-am reușit să fac măsurătorile, cu toate că n-am lăsat nicio clipă sextantul din mână.

De-abia când soarele a început să se scufunde în mare, împroșcând cu roșu și purpură cerul, sau risipit și ultimii nori, spre nord.

Se anunţa o noapte rece. Am început, ca de obicei, cu punerea în ordine a punţii, întinderea fungilor și înregistrarea observaţiilor meteorologice de seară.

Am scos din sacul meu marinăresc un complet de rufărie polară — unul din darurile primite de la prieteni. Cizmele de cauciuc, care se zvântaseră de umezeala dimineţii, mi-au completat echipamentul.

Breit, care trebuia să fie de cart cu mine, și-a tras pe el două pulovere.

Urând noapte bună celorlalţi tovarăși, m-am îndreptat spre cârmă. Bătaia vântului se schimba mereu, așa că trebuia să-i ajut lui Breit la reglarea velelor.

Împinși de vântul puternic de s-v, pluteam legănându-ne pe valul lung, domol. Cerul era spuzit de stele, iar Carul Mare strălucea sus, deasupra orizontului. Superbe sunt stelele emisferei nordice! îmi amintesc ce deziluzionat am fost, când am zărit pentru prima oară vestita Cruce a Sudului — patru steluţe mici. Vântul s-a stabilit, în sfârșit, și i-am trecut cârma lui Breit. La început, am aţipit sprijinit de balustradă, dar până la urmă, obosit de poziţia incomodă m-am întins frumos pe punte, punând sub cap o legătură de saule. Stăteam așa lungit la marginea plutei, fără să-mi pese de eventualitatea unei căderi peste bord. Pluteam atât de încet, încât aș fi putut ajunge pluta înot, fără nicio greutate. Ascultând clipocitul liniștit al apei, am adormit. M-a trezit zgomotul velei, care începuse să se zbată și al valurilor, care se rostogoleau peste punte. M-am sculat și mi-am aruncat ochii spre cer. A fost cea mai puternică emoţie pe care am resimţit-o vreodată!

Stâlpi gigantici, construiţi dintr-un violet delicat, aproape transparent, se răsuceau în Spirale, înălţându-se din ce în ce mai sus, mereu mai sus. Dâre rubinii, ireale măturau bolta cerească. Pete imense, colorate, când stinse, când strălucitoare dansau asemenea flăcărilor. Fascicole strânse se descompuneau în diverse culori, ca din nou printr-o sinteză spontană să pâlpâie, să crească, să se amestece, să se aprindă. Aurora boreală! Aș fi putut oare să visez că o voi admira chiar de pe puntea plutei?

Nu simt frigul, nu aud cum se zbate vela, sunt cu totul pierdut în contemplarea acestei frumuseţi fantastice. Văd cum se schimbă culorile, absorbindu-se reciproc, cum unduiesc alene, cum tremură mii de lumini, aidoma unor policandre de cristal. Lumina cea mai intensă strălucește deasupra orizontului, spre miazănoapte; de acolo izvorăsc, se contractă și din nou se alungesc dâre de foc, care brăzdează întreaga boltă. Încet, încet, gama culorilor se stinge, se face din ce în ce mai întuneric și deodată — ca lăstarii unei plante tinere — se avântă în sus niște perdele uriașe, nespus de delicate, draperii. Sunt atât de fine, cum numai cu o pânză de păianjen sau membrana unui balonaș de săpun pot să fie. Freamătă ca niște frunze uscate în vânt și se răsucesc ca niște gigantice foi de celofan, în scânteierea luminilor colorate. Dantele delicate se mișcă lent, ca o cortină care cade.

Trebuie să mă reculeg, să intru în cabină și să iau aparatul de fotografiat și sextantul pentru a calcula în grade dimensiunile și înălţimea aurorei. Când termin aceste operaţii, ultimele draperii se destramă și dispar înghiţite de întunericul nopţii. Simt o profundă părere de rău, ca și cum m-aș fi despărţit de cineva drag, de la care mi-am luat rămas bun pentru totdeauna.

Îl trezesc pe Kostka, care cu o mână își freacă ochii adormiţi, iar cu cealaltă pune în funcţiune instinctiv emiţătorul. Cu toată noaptea târzie, obţinem legătura cu baza din Leba și transmitem informaţii despre auroră; mâine dimineaţă, acestea vor fi transmise Comitetului Internaţional al Anului Geofizic. Legătura prin radio este însă discontinuă, deseori unda dispare și recepţia se întrerupe. De-abia a doua zi, am aflat că aceste perturbări erau provocate de exploziile din soare. Tot aceste explozii generează minunatul fenomen al aurorei boreale. Electronii emiși de suprafaţa încălzită a soarelui fac să lumineze straturile de gaze rarefiate din atmosfera globului pământesc.

Curbele suplimentare ale drumului parcurs de electroni prin câmpul magnetic al globului pământesc contribuie ca acest fenomen să aibă o structură excepţional de fină și de complicată. În trecut existau foarte multe și variate ipoteze cu privire la apariţia aurorelor; nu lipseau nici acelea care considerau aurora drept un simbol al nenorocirilor și războaielor.

Astăzi, nimeni nu mai interpretează aurora ca o prevestire nefastă. Toată lumea știe că este provocată de cea mai înaltă sursă de energie — soarele, cel care ne dă viaţă, lumină și căldură. Pentru noi, aurora polară semnifica simbolul visurilor și al aspiraţiilor împlinite, simbolul încheierii expediţiei. Împreună cu Breit, am început să scoatem sacheţii velei mari. Trăgeam din răsputeri, blocul împotmolindu-se ca întotdeauna, când deodată am auzit un strigăt: văd o lumină! în primul moment, n-am zărit nici cel mai mic licăr de lumină, dar după o clipă am observat departe, la orizont, o lumină slabă, ștearsă, care a dispărut, pentru ca apoi să apară din nou de câteva ori.

M-am urcat pe cabină, apoi pe catarg. Pluta se balansa puternic, așa că măţ ineam din toate puterile cu picioarele de catarg, iar cu amândouă mâinile strângeam binoclul. Când am coborât pe punte, l-am bătut pe umăr pe Breit: — Ura! Pământ!

Lumina pe care o zărisem era lumina farului în depărtat. Uscatul! Uscatul! Am intrat în cabină. La lumina felinarului, care atârna deasupra tavanului, am început să-l zgâlţâim pe Fischbach, care a deschiș ochii încet, ne-a privit mirat, s-a așezat pe sacul de dormit și-a spus:

— Pluta se leagănă, deci nu poate fi vorba de uscat. Când însă a auzit cuvântul far, s-a repezit ca un fulger pe punte, cu Kostka după el. Dacă ne-am fi sculat tot așa de iute pentru paza de noapte! Toţi patru stăteam pe acoperișul cabinei, ce trosnea sub greutate, privind spre luminiţa îndepărtată. Nu era nicio îndoială: ne apropiam de coastă. Semnalele erau regulate; cu ajutorul ceasului am determinat caracteristicele: lumină — 4 secunde pauză; lumină — 4 secunde pauză. Am început să căutăm febril în registrul farurilor. După câte.va citiri eronate, complet

neverosimile, am identificat definitiv: era farul de la Hoburg-Gotland. Ura! Ura! — strigam cu toţii.

Nici vânturile nefavorabile nu reușiseră să ne abată de la drumul ales.

Înmânez lui Breit un pachet de ciocolată în chip de premiu oferit pentru zărirea uscatului; Breit rupe o jumătate și mi-o oferă pentru acţiunea de documentare în comun asupra descoperirii. Împărţim apoi ciocolata cu ceilalţi tovarăși. Pe punte domnește un entuziasm general; toţi elogiază calităţile plutei.

Scot, de data aceasta, într-adevăr, ultima sticlă de bere, și astfel, la ora trei dimineaţa, bem și glumim plini de voioșie. După ghidul *Pilotul mărilor,* farul Hoburg este vizibil de la o distanţă de 40 mile. Deci mâine dimineaţă, avem să acostăm pe malul Suediei.

Când toţi au adormit, iar eu am rămas singur la cârmă, m-a cuprins o senzaţie stranie; simţeam că aventura noastră se apropie de sfârșit. Eram plin de bucurie și mulţumire. Ipoteza mea cu privire la posibilitatea dirijării plutei învingea și ultimele argumente. Chiar dacă ar fi să nu dorm, să nu mănânc, să fac de pază la cârmă fără întrerupere, voi duce pluta până la capăt. Un an de zile duraseră pregătirile pentru expediţie! O sută de zile muncisem cu topoarele în mână. Și acum, raidul de două săptămâni era pe sfârșite. Nimic nu ne mai putea sta în cale pentru a ne atinge ţinta. Să fie oare într-adevăr așa?

Cum s-a crăpat de ziuă întregul echipaj a ieșit pe punte; au fost puse în funcţiune cele două binocluri pe care le aveam, dar orizontul rămânea mereu pustiu. După calculele noastre, până la uscat erau circa 50 de mile. Din măsurătorile de noapte rezulta că ne aflăm în faţa capului de sud, Gotland — cea mai mare insulă din Baltica. Am început să facem ordine generală pe punte; tot ceea ce fusese prea mult avariat în decursul raidului a fost aruncat peste bord.

Pe neașteptate au apărut pescărușii. Ne uitam cu simpatie la acești vestitori albi ai uscatului. După vechile credinţe marinărești, pescărușii ar fi sufletele navigatorilor morţi în chip tragic; însoţind vasele, ei își potolesc dorul de navigaţie. Le-am aruncat păsărilor hrană, pe care au prins-o din zbor, cu o dexteritate uimitoare.

Schimbăm sacheţii rupţi, curăţim balustradele cu sârg, până ce întreaga plută capătă o înfăţișare de sărbătoare. La prânz are loc o mică solemnitate: arborăm pe sart pavilionul suedez, culorile statului spre care plutim. După dejun, format din pesmeţi, grăsime, ceapă și mere, luăm legătura cu baza. Vorbim cu familiile noastre: sunt clipe de mare emoţie.

Dintr-odată, însă, legătura se întrerupe. Emiţătorul nostru se defectase din nou și cu toate strădaniile, nu reușim să-l punem în funcţiune până seara; S.P.L.I. nu răspunde la apelul de pe uscat. Câteva staţii ne cheamă fără întrerupere, din ce în ce mai neliniștite. Acestora li se alătură o staţie de radio germană: o clipă răsună o voce străină: „Achtung! S.P.L.I. *Nord…* Achtung! S.P.L.I. *Nord… /* Suntem ne putincioși. Kostka demontează emiţătorul; în plină mare, această operaţie nu este un lucru prea ușor.

Spre seară începe sudarea conductelor, totuși emiţătorul refuză să funcţioneze.

Stăteam mâhniţi la proră legănaţi de ritmul pendular al valurilor, când deodată am zărit în faţa plutei de astă dată foarte clar, o licărire. După prima au urmat și altele; probabil că farul de-abia începea să funcţioneze. Fără îndoială, suntem aproape de tot! Pe plută se iscă o învălmășeală de nedescris: Jerzy vrând să mă arunce în sus, era cât pe-aci să pic în apă. Ne reamintim cu toţii de cuvintele cântecului despre farul maritim: „… celor rătăciţi le întinde mâna peste valuri…” Suntem veseli, râdem și vorbim cu toţii deodată. Cu toată bucuria colectivă, aveam un motiv serios de îngrijorare.

Deși eram la înălţimea insulei, vântul de apus ar fi putut totuși să se schimbe ușor în vânt de miază noapte. Și atunci, cu toate eforturile noastre, am fi trecut de Gotland cu babordul, ceea ce n-ar fi fost de loc avantajos. Am întins velele, pentru a obţine direcţia cea mai favorabilă. M-am așezat la cârmă, ca să menţin pe cât posibil direcţia navigaţiei spre miazănoapte. Dirijăm spre farul care licăre. Am început să mă impacientez din ce în ce mai tare: staţia de radio continua să fie defectă; vântul era foarte neprielnic și se înteţea cu fiecare oră. Am atârnat de catarg un felinar care lumina pânzele, păzindu-ne de ciocnirea cu alte vase. Pentru a menţine buna dispoziţie, l-am rugat pe Fischbach să citească din colecţia *Anecdote,* a căror lectură ar fi putut înveseli chiar și pe morţi. Era din ce în ce mai greu să ne men ţinem pe punte. Valurile de apus ne împingeau lateral. Am întins și mai puternic vela mare, dar șan sale de nu a trece de insulă se micșorau mereu.

Auzeam, prin urletul vântului, uruitul motorului unui avion cu reacţie, care zbura la o înălţime mică. Și după miezul nopţii, am mai zărit câteva lumini. Tot echipajul era în picioare, iar munca în toi: am îndreptat derivoarele și am stabilit direcţia. La ora 3 eram, după măsurătorile mele, la 5 mile depărtare de ţărm.

Trebuia să luăm, de urgenţă, o hotărâre. Acostarea pe capul de sud, stâncos, cu valuri puternice, nu era de loc indicată. Pe de altă parte, lăsarea insulei pe partea vântului, însemna pierderea ei pentru totdeauna. N-aveam altă ieșire, decât aruncarea ancorei.

Niciodată până acum nu auzisem ca plutele să fi utilizat ancora, de aceea eram foarte curios de rezultatul acestei manevre. Am legat nodul de ancora de treizeci de kilograme și am verificat după hartă adâncimea — 80 m. Am legat toate saulele — 120 metri. După ce am uns-o, am dat drumul ancorei în adâncul apei întunecate, răscolite. S-a prins puternic de fundul argilos. Saula s-a întins încet și pluta a început să salte pe valul lung. Am verificat încă o dată măsurătorile. Am verificat legăturile saulelor, felinarul și ne-am pregătit de culcare. Pe punte a rămas numai Breit, înarmat cu un pistol de rachete, necesar în cazul când vreun vas, care ar trece prin apropiere, n-ar zări lumina noastră. Mâine vom vedea uscatul.

Ne-a trezit o lumină puternică, care pătrunsese prin deschizătură. Am ieșit pe punte: în faţa noastră, malul stâncos, iar mai departe vârful farului.

Ţinta navigaţiei noastre era atât de aproape, încât puteam să o atingem înot. Stâncile păreau nepopulate; nici măcar cu binoclul nu se vedeau urme de vegetaţie. O oră întreagă am privit ţărmul spre care naviga de atâtea ore grele pluta noastră *Nord.*

Vântul se potolise complet, iar valurile se domoliseră și ele și nu mai izbeau în bușteni. Ne-am așezat și-am studiat în amănunt situaţia noastră: nu era de loc favorabilă; trebuia să așteptăm schimbarea vântului; dacă ne-ar fi surprins vreo furtună, am fi fost, precis, izbiţi de stânci. Fără să vrem, ne-am gândit la ancoră: „Oare va rezista?” Nu-i de mi rare că este considerată drept simbolul speranţei.

Și noi să nu sperăm că va rezista? Nu ne rămânea nimic altceva, decât să așteptăm. Bineînţeles nu cu mâinile în sân.

Ne-am împărţit munca și într-o clipă fiecare era la treaba lui. Am răzuit oala și cutiile afumate care ne serviseră la gătit și am dereticat prin cabină.

Kostka îşi găsise de lucru la staţia de radio. Agitaţia noastră a fost întreruptă de un vas suedez care venea dinspre est; era excepţional de mare, strălucind de albul vopselei proaspete. Când ne-a ocolit, am înălţat pavilionul alb cu roșu, la care ni s-a răspuns cu un semnal de sirenă. O clipă am zărit puntea căpitanului plină de feţe curioase care ne priveau și ne făceau cu mâna. Valurile mari, stârnite de vas, ne-au legănat puternic, iar vasul alb începu să se depărteze. N-a trecut nicio oră, și am zărit un vas finlandez, care plutea încet, încărcat până la refuz cu lemne. Și cu el am făcut tot în treacăt cunoștinţă. După cum am aflat mai târziu, acest vas a fost cauza unei confuzii neplăcute. În timpul furtunii care s-a dezlănţuit a doua zi, valurile înalte au smuls câţiva bușteni mari de pe puntea vasului supraîncărcat. Bușteniі au fost zăriţi de către unul din vasele navigaţiei de coastă, care i-au luat drept resturile plutei noastre naufragiate. Căpitanul vasului s-a simţit obligat să aducă aceasta la cunoştiinţa organelor noastre, printr-un comunicat special, care se încheia cu cuvintele: „… echipajul, cu toate eforturile depuse, n-a putut fi găsit”. Deoarece de două zile uscatul nu mai avea nicio veste de la noi, comunicatul a avut rolul unei scântei deasupra butoiului cu praf de pușcă. Nu-i de mirare că la întoarcerea în ţară am fost salutaţi drept niște naufragiaţi, care au scăpat ca prin minune. Îmi închipui ce au simţit rudele și prietenii, când au citit în presă o astfel de „informaţie”.

Tocmai studiam proiectul expedierii unei dinghii spre ţărm, la o distanţă de 2 mile, când de după stâncile înalte au apărut, pe neașteptate, trei avioane argintii, având aripile puternic înclinate spre spate.

Când aparatele au zburat deasupra plutei, zgomotul motoarelor era atât de puternic, încât ne-a acoperit cuvintele. Erau probabil avioane de patrulare. Raidul lor ne-a făcut să renunţăm la excursia pe uscat; probabil că în apropiere se găseau baze militare, și nu voiam să fim luaţi drept intruși. În timpul mesei, la care au participat, în afară de echipaj, și animalele noastre șoricelul, păianjenul și musca, a domnit o mare voioșie; singur Kostka era supărat, din Cauza defectării staţiei de radio. Pentru a-l în veseli, i-am amintit de scrisoarea constructorului care ne propusese să montăm la plută un motor cu reacţie. Acum ne-ar fi fost foarte util; bătându-ne joc de vânturile nefavorabile, am fi gonit în orice direcţie. Să stăm ancoraţi, când pământul dorit se află atât de aproape, era o situaţie supărătoare.

Raidul nu se terminase încă! Până în momentul când prora plutei va lovi ţărmul, nu puteam vorbi de succes.

Mi-era teamă de noapte, deoarece în regiunea noastră se găseau zăcăminte de minereu de fier, care influenţau asupra acului magnetic. După terminarea observaţiilor meteorologice ne-am întins comod în faţa intrării în cabină, contemplând cea mele strălucitoare ale valurilor ce alunecau domol.

Kostka terminase cu montatul emiţătorului. Va merge? Nu va merge? A mers…

Radiotelegrafistul nostru îşi pune receptoarele mândru de ispravă. Deoarece am intrat în apele teritoriale suedeze, încercăm să facem legătura cu uscatul. După ghidul maritim *Pilotul mărilor,* la o distanţă de 50 mile, s-ar afla staţia maritimă Tingstet-radio. Începe apelul: „Alo, Tingstet-radio! Alo, Tingstet-radio!… *here is polish raft expedition Nord!… Polish expedition Nord Over!* Aceasta a durat aproape o oră. Începusem să ne gândim cu îngrijorare la acumulator, când deodată răsună, cu un puternic accent scandinav: *„Halo, raft expedition! Halo, raft…",* Kostka le citește textul alcătuit mai dinainte. Suedezii sunt foarte nedumeriţi, ne iau drept naufragiaţi și nu izbutim cu niciun chip să le explicăm scopul călătoriei noastre.

Resemnaţi total, încheiem convorbirea cu tradiţionalul *„over and stop!"* și ieșim pe punte.

Marea începe să se neliniștească din nou, dar vântul bătând dinspre miazăzi, avem șanse de ieșire din impasul momentan. Începea să se însereze, când a ajuns până la noi uruitul unui motor; întoarcem capul în direcţia lui și zărim îndreptându-se spre noi, în mare viteză, puternic legănat de valuri, în prăștiind jerbe de spumă albă în jur, un vas zvelt de patrulă. De-abia am avut timp să ne punem în ordine hainele de pe noi. Are loc prima întâlnire.

Noul venit se oprește alături de noi și începe discuţia. În zadar strigă căpitanul vasului printr-o pâlnie, vântul împrăștie toate cuvintele. Arătăm spre pavilionul polonez, echipajul vasului spre cel suedez, surâde, dar în afară de aceasta nu putem să ne comunicăm nimic. Se creează o situaţie comică:

Vorbim prin radio, la o distanţă de numai 20 metri!

Încet, totul începe să se clarifice. Suedezii ne întreabă de sănătate, provizii, intenţii, ne doresc succes și ne oferă ajutorul lor.

Mulţumim pentru ajutor și le înfăţișăm planurile noastre.

Comunicatul meteorologic de seară ne-a făcut să fim optimiști: toată noaptea trebuia să bată vânt de miazăzi. Voiam cu orice preţ să restabilim legătura cu ţara, pentru a liniști baza noastră, care, era, de bună seamă, destul de neliniștită. Când s-a apropiat ora stabilită, am făcut în zadar apelul, cu schimbul, la microfon; în zadar încercam să auzim glasul cunoscut: în eter domnea o liniște totală. Staţia de radio funcţiona, însă condiţiile atmosferice erau, probabil, foarte nefavorabile. Toţi, și mai ales Kostka, am căzut într-o tristeţe adâncă.

— Căzuse amurgul și pe puntea vasului s-a aprins un reflector, a cărui lumină ne cădea drept în ochi.

Am început să tragem saula de ancorare; patru perechi de mâini trăgeau cu trudă, centimetru cu centimetru, saula întinsă ca o coardă și deodată… s-a oprit. Trebuia acum să smulgem cu forţa cele treizeci de kilograme de fier, care se

împotmoliseră în noroi. Sus ancora! Eforturile noastre sunt zadarnice. Reușim, totuși, datorită unei pure întâmplări. Observăm cum pluta, coborând de pe val, alunecă în jos, și atunci tragem fulgerător saula peste grindă. Valul următor ne ridică în sus, saula suspină, trosnește, tremură și în fine cedează. Poate că ancora n-a cedat și atunci saula s-a rupt. Tragem în sus. Pocnetul lovirii fierului de bușteni ne liniștește însă. Ghearele ancorei sunt pline de argilă grasă. Pământ scandinav! Cu toate că ni se lipește de mâini, îl pipăim cu toţii, pe rând. După strângerea saulei pornim. Vântul este puternic și sprinten. Ne orientăm după luminile farului Hoburg. Suntem în contact permanent cu vasul. Fiind un vas de patrulă, deci de serviciu, nu poartă niciun nume; are numai un număr de înregistrare — T.V. 18. Întregul echipaj al vasului T.V. 18 se miră de stabilitatea plutei noastre. În timp ce vasul lor se da tină în toate părţile, noi întâmpinăm liniștiţi valurile.

Suedezii sunt deosebit de binevoitori; în fiecare frază a lor se simte o grijă sinceră pentru echipajul nostru. La rugămintea noastră, sting reflectorul și continuăm navigaţia într-o beznă cumplită, îndreptându-ne spre n-v. Noaptea este rece, dar senină; stelele clipesc, valurile cresc. Când dau în primire cârma lui Breit, primele valuri încep să se rostogolească, deocamdată timid, peste punte. Pluta și cârmacii trec astăzi printr-o încercare grea. Ţărmul este îngrijorător de aproape; ne încordăm atenţia, pentru a menţine direcţia. Stând la proră, de termin direcţia farului din Hoburg cu ajutorul micului compas, de a cărui precizie ne îndoim cu toţii.

Vântul de miazăzi ne împinge fără milă spre uscat.

Mai avem o milă marină în rezervă. Situaţia începe să devină neliniștitoare; dacă nu vom reuși să evităm capul, trebuie să fim pregătiţi pentru acostare.

Fischbach a deschis conservele, păstrate cu grijă pentru „zile negre”, ca să ne sporească puterile. După ce ne-am ospătat cu carnea prea picantă, ne înfruptăm din gemul dulce, de care Kostka este mare amator.

Ca și alte dăţi, odată cu căderea nopţii, cerul începe să se însenineze și se acoperă de stele. Din nou se aprinde aurora boreală; de data aceasta fenomenul este mult mai clar. Culorile se separă atât de tranșant între ele, încât tot cerul pare un uriaș vitraliu. Spre miazănoapte se ivește un brâu lat galben-verzui, de după care ţâșnesc în sus benzi violete.

Imaginea este minunată prin diversitatea culorilor, a formelor și prin metamorfoza lor neîntreruptă.

Toţi patru stăm pe punte, cu capetele ridicate, și aurora strălucește…

La fiecare jumătate de oră, trecem pe hartă mă surătorile. Ne-am împărţit rolurile: Kostka trasează unghiurile, Fischbach stă la cârmă, Breit urmărește ţărmul, iar eu fac releveul. După miezul nopţii trecem de Gotland, la o distanţă de numai 80 de metri. Respirăm ușuraţi și luăm direcţia n-v. Ţărmul înalt rămâne în urmă. Avem impresii multe, asupra cărora merită să meditățm: uscatul atât de dorit, prima întâlnire cu suedezii, navigaţia plină de primejdii, aurora boreală. Luna tristă pătrunde prin deschizătură, de parcă ar vrea să ne ureze noapte bună. T.V.18 se depărtase de mult; navigam în mijlocul unei liniști totale. Uneori, câte un val brizant rătăcit izbea cu zgomot pupa inundându-l pe timonier.

Întâlnire **De cart**

T.V. 18

Stâncile ţărmului

M-am mai trezit odată, deoarece vântul slăbise și trebuia să ridicăm genuafocul.

Pluteam cu vântul în plin, cu toate pânzele sus, care păreau niște aripi uriașe de pasăre preistorică.

Noaptea era caldă; stăteam împreună cu Breit, meșterind somnoros pesmeţii. Luna strălucea pe tot întinsul mării și în lumina ei se contura limpede pământul plat al insulei. Marea era liniștită; se părea că nu vom mai întâmpina niciun obstacol.

Un uruit ascuţit, pătrunzător, ne trezește din som nul adânc. Până să ieșim din sacii de dormit, uruitul supărător mai pătrunde încă de două ori în cabina noastră. Auzeam cum Breit, care era de serviciu, aleargă pe punte, strigând ceva ce nu puteam înţelege. Așa adormiţi, ieșim pe punte și vedem un avion de sport, mic vopsit în dungi galbene și roșii, care se lasă foarte jos, chiar îngrijorător de jos. Din carlinga mică, cu geamuri sclipitoare, se apleacă o siluetă, în mâini cu un aparat de filmat. Rămânem imortalizaţi așa cum ne găseam, cu părul răvășit, cu cămășile descheiate; pilotul nu se mulţumește, însă, cu atât și zboară deasupra plutei atât de jos, încât, fără să vrem, ne aplecăm și rămânem uimiţi că vedem catargul mai departe în picioare. Era prea de tot! Spre norocul nostru, pistolul pentru rachete ne este la îndemână. Pac! și racheta verde trasează o dâră în zorii dimineţii de septembrie. Pluta bubuie ca un vas de război, focurile verzi, simbolul avertismentului, nu frânează însă elanurile echilibristice ale pilotului; dimpotrivă, îi stârnește curiozitatea; avionul descrie cercuri mici, aproape atingând apa cu roţile. Stăm resemnaţi. Catastrofa atârnă de un fir de păr. Breit se pregătește cu toată seriozitatea să părăsească pluta. A fost singurul moment din toată călătoria, când pluta nu mai prezenta un loc în siguranţă. Ne vine însă o idee: ne ascundem în cabină și urmărim aparatul prin ferestruică. Avionul se depărtează, dând din aripi, în semn de rămas bun. N-am simţit de loc regrete după această despărţire.

În timp ce Breit ne povestește impresiile din timpul cartului de noapte, Kostka pune în funcţiune staţia de radio. Intrăm fără greutate în legătură cu Tingstet-radio și indicăm poziţia noastră actuală. Apoi încercăm să stabilim legătura cu baza noastră.

După multe încercări, reușim să prindem apelul staţiei din Leba. Auzim foarte clar. Cu tristeţe și neliniște, aflăm că presa ne consideră dispăruţi.

Kostka încearcă, plin de zel, să transmită; suntem auziţi dintr-odată. Recepţia este slabă, dar oricum este un mare succes pentru noi, deoarece distanţa dintre bază și noi depășește de opt ori raza de acţiune a staţiei de radio R.B.M-1, de care ne folosim.

Scurt timp după obţinerea legăturii cu baza, a apărut T.V.18, pentru care nutream o simpatie deosebită. De-abia acum avem prilejul să-i admirăm silueta**,** minunată, scânteind cu un rând de luminatoare. Căpitanul îmbrăcat în uniforma de marinar ne întreabă îngrijorat dacă totul este în ordine pe plută.

Îi relatăm despre vizita matinală a avionului și despre acrobaţiile executate. Aflăm astfel că aparatul era pilotat de unul dintre cei mai buni piloţi ai Suediei. Căpitanul oprește vasul, dar pluta, împinsă de vântul de miazăzi, se îndepărtează, așa că T.V.18 trebuie să pună din nou în mișcare motorul. Aceasta pare puţin

comic, mai ales când vasul se leagănă pe loc, iar pluta o ia razna, legănându-se pe valul plat. Conversaţia noastră este întreruptă de apariţia unei bărci cu motor, pe puntea căreia zărim aparate fotografice și lămpi.

Ziariștii suedezi! Trebuie să recunoaştem că sunt simpatici. Deschid conversaţia cu întrebări privitoare la sănătatea noastră și la starea plutei. După ce i-am liniștit, ne înmânează cadouri, care ne impresionează plăcut. De-abia acum, privind oamenii străini, ne dăm seama cât de mult ne-am schimbat. Obosiţi, trași, cu feţele crăpate de vânt, cu hainele ponosite de valuri și de ploi, arătăm mai degrabă ca echipajul unei feluci de piraţi. Noroc că am persistat în hotărârea (nu prea ușoară) de a ne rade! Ziariștii, preveniţi de raidul nostru prin Agenţia Reuter, pregătiseră un mare număr de întrebări. Spre norocul nostru se descurcau în germană și engleză mult mai bine decât echipajul vasului T.V. 18. Înainte de toate, vor să știe, cum am suportat condiţiile grele de călătorie și sunt miraţi că „depunerea ofrandelor lui Neptun” a reprezentat pe plută un ritual care se oficia rar. Se interesează foarte îndeaproape cum au suportat călătoria butoaiele, care au menţinut pluta la suprafaţă. Suntem uluiţi și nu înţelegem despre ce este vorba. De-abia când un suedez deșirat, slab ne arată ziarul, explodăm în râs. Pe prima pagină figura schiţa mare a unei plute, de o construcţie ciudată, pe a cărui punte se văd patru persoane, îmbrăcate în uniforme. De sub câteva straturi de bușteni, ieșeau din apă butoaie de tablă, din acelea folosite pentru păstrarea benzinei. Începe fotografierea. Trebuie să recunoaştem că ziariștii suedezi sunt foarte inventivi. Unul din ei insistă să-l fotografieze pe Breit cu un butoiaș de apă pe cap. Această fotografie a apărut, având următoarea legendă dedesubt: „Cel mai puternic om de pe plută. O fotografie colectivă a încheiat această vizită plăcută.

Suntem groaznic de înfometaţi, așa că nu-i de mirare că toate privirile îl cercetează pe Jurek, care, de obicei, ne salva din astfel de situaţii.

Astăzi bucătarul nostru are o sarcină deosebit de importantă, fiindcă intenţionăm să-l invităm la masă pe căpitanul vasului patrulă T.V. 18, care **ne** secondează tot timpul cu uruitul motorului său. Din păcate, în acea zi nu aveam să luăm masa.

De după orizont apăruse, vâjâind puternic, un avion argintiu. Probabil că ne observase, fiindcă s-a îndreptat în direcţia plutei. De-abia când s-a aplecat într-un viraj adânc, ne-am dat seama că era un hidroavion. Am început să ne agităm cu aparatele fotografice. În timpul acesta hidroavionul a executat câteva viraje, iar noi i-am făcut cu mâna și am înălţat pe stâlpul de antenă pavilionul. Credeam că hidroavionul va ameriza, dar pilotul, precaut, și-a înălţat aparatul, tocmai când era aproape să amerizeze, temându-se probabil să nu-și rupă flotoarele.

Apoi a descris din nou câteva cercuri, neputându-se decide, deoarece valurile erau înalte. Ne părea niţel rău că hidroavionul nu era pilotat de cutezătorul său coleg, a cărui îndrăzneală o admirasem în dimineaţa acelei zile. El cu siguranţă n-ar fi ezitat.

În timpul acestor manevre, am observat scris cu roșu pe corpul hidroavionului *Stockholm Express.*

Mai târziu, am aflat că fusese trimis special ca să fotografieze pluta și să filmeze pentru televiziune. Aceste fotografii au apărut de altfel chiar a doua zi, în toate ziarele din Stockholm.

În învălmășagul atâtor vizite, nici n-am băgat de seamă că Breit reușise să cerceteze nenumăratele cadouri care debarcaseră pe plută, și, cu o expresie fericită, trăgea cu sete dintr-o ţigară.

Ne-am hotărât să luăm legătura cu Tingstet-radio, în vederea obţinerii acordului organelor de rigoare, pentru ancorarea plutei. Ni s-au propus două alternative: sau ne îndreptăm spre capitala Gotlandului — Visba, sau spre insula Lilla Kariso. Rugându-i să ne dea informaţii mai amănunţite cu privire la insulă, ni s-a comunicat că reprezintă o rezervaţie naturală și că este nepopulată. Dacă n-aș fi citit pe Stevenson și Conrad, probabil că aș fi stat la îndoială înainte de a lua o hotărâre definitivă. Aș fi putut, oare, chiar în cele mai îndrăzneţe visuri, să-mi imaginez un loc mai nimerit pentru încheierea raidului nostru? Am determinat noua direcţie.

În bătaia vântului în creștere, ne-am îndreptat cu viteză direct spre Lilla Kariso cea misterioasă. După calculele noastre, ar fi trebuit să debarcăm chiar în aceeași zi. Pe plută domnea o atmosferă de destindere. Nimeni dintre noi n-ar fi putut bănui că peste câteva ore vom sta în faţa unui pericol de moarte.

Priveam fără grijă malurile știrbe ale Gotlandului, pe care le lăsam în urmă. Navigând cu vântul în plin, am dispus velele „în fluture”, ceea ce ne-a obligat să mărim atenţia. Compasul cel cumsecade indica din nou bine direcţia. Am comunicat în ţară decizia luată cu privire la ancorare; din păcate — după cum am aflat mai apoi — comunicarea n-a fost recepţionată. Făceam ultima curăţenie pe punte, aruncând peste bord obiectele inutile. Din ungherul staţiei de radio se răspândeau cuvintele sentimentale ale unui cântec; o atmosferă idilică plutea pe punte.

Instalat pe lada cu acumulatoare, studiam împreună cu Kostka harta; pe ea săgeata roșie a drumului nostru se apropia încet de un cerculeţ mic, pe care era scris — Lilla Kariso.

Pe neașteptate, muzica s-a întrerupt, iar în receptor au răsunat cuvintele îngrijorătoare: „Atenţiune! Atenţiune! Se anunţă furtună… “

INSULA

La capătul stâncii Beaufort. Iadul alb. În lumina rachetelor. Stâncile. Sfârșitul. Acostarea. Lupta pentru plută. Stabilirea în Golful Salvării. Televiziunea suedeză. Cu T. V. 18 spre Visba. Din nou printre oameni. În căutarea epavei. Sub apă. Ploile.

Valurile uriașe se prăvăleau cu vuiet peste plută, împroșcându-ne cu stropii lor care ajungeau până la jumătatea catargului. Apa luase o culoare cenușie de oţel. Velele vâjâiau desfășurând deasupra noastră for mele lor burtoase. Zguduituri surde smuceau buș tenii. Un vânt nemaipomenit de puternic a măturat tot ceea ce nu avusesem timp să ascundem. Puntea alunecoasă ne fugea mereu de sub picioare. În cabină se răsturna cu zgomot echipamentul. Uneori, ne întâmpinau munţi de apă înalţi cât orizontul, de-ai fi crezut că ne vor inunda, înainte ca pluta să reuşească să se caţere deasupra lor. Înaintam într-un ritm nebun, bătând toate recordurile de până atunci.

Ni se părea că vântul nu ar putea atinge o viteză mai mare, dar toate acestea nu erau decât un joc lin, în comparaţie cu ceea ce avea să ne aștepte. Două perechi de mâini manevrau cu greutate cârma. Binecuvântam în gând momentul în care mă hotărâsem să utilizez cârma cu timonă. Vâsla lungă, pe care o folosiseră numeroase expediţii, nu era de loc indicată pentru cârmirea pe ţărmul scurt al Balticii. Cerul era neguros și se făcea din ce în ce mai întuneric. Cu mare greutate am izbutit să aprindem lampa compasului, ca să putem controla încontinuu direcţia.

Cu toate că încercam să ne depărtăm cât mai mult de uscat, malurile lui perfide ne ameninţau necontenit.

În timpul acesta furtuna se înteţea din ce în ce mai mult, iar în jurul nostru marea era toată numai o spumă albă. Valurile plate, cu care se descurca atât de bine pluta, se transformaseră într-un vârtej puternic, haotic. Marea clocotea. Potopiţi de stropii care ne șfichiuiau ca niște bice, ne luptam cu focul. Ca de obicei, în astfel de împrejurări nu s-a întâmplat nimic. Funga se împotmolise la rodantă, așa că trebuia să tăiem saula umflată. Am încercat să tragem în doi pânza pe punte; am smucit-o, ne-am agăţat de ea cu toată greutatea — în zadar. Cheile se împotmoliseră și nu voiau să cedeze. Totuși, până la urmă, am reușit să coborâm pânza de pe strai. Pluteam acum numai cu o mică velă-strai, confecţionată dintr-o pânză — groasă. Sub loviturile valurilor, catargul se cutremurase de câteva ori, scoţând niște gemete surde.

Pluta se clătina fără răgaz, ridicându-se sau coborând, de parcă însuși zeul Neptun se lupta s-o ridice cu tridentul său deasupra vârtejului vijelios. Întunericul înserării creștea; se făcea din ce în ce mai groaznic.

Vântul se înteţise atât de mult, încât mătura coamele valurilor, pulverizând în aer apa sărată. Valuri uriașe izbeau buștenii cu forţa unor berbeci: smulgeau, inundau, scufundau totul. Situaţia era gravă: îmi era teamă ca talazurile turbate să

nu dărâme cabina și catargul… Cârmeam, căutând să primim cât mai domol valurile care se prăvăleau. Era de neînţeles de unde căpăta, marea această putere monstruoasă.

Aveam impresia că fundul mării se încovoaie, con torsionat în paroxismul unei agonii groaznice.

Imaginea mării dezlănţuite era grandioasă, dar, în același timp, te înspăimânta.

Era greu să calculăm viteza și direcţia; ne consolam, însă, cu gândul că furtunile violente nu sunt niciodată de lungă durată. Cu ochii aţintiţi asupra stihiei dezlănţuite, ne ţinem din răsputeri de balustradă, iar insula se apropia mereu. Marea se înfuriase de-a binelea; probabil că noi stăteam în calea dansului ei nebun, împotrivindu-ne pornirii ei sălbatice, și de aceea devenea din ce în ce mai agresivă.

Prin vuietul neîntrerupt al vântului, care horcăia ca un vampir în greement, noi izbuteam să navigăm, îndreptându-ne spre nord. Când ţineam cârma, mi se părea că sunt scufundat într-o mâzgă groasă; fiecare mișcare implica încordarea tuturor mușchilor. Staţia noastră de radio recepţionase apelul de S.O.S. a doua vase, care luptau cu disperare cu furtuna. De-abia după aceea, am aflat ce pagube imense a provocat acest vânt, care atingea până la 10° Beaufort. Printre altele, s-au scufundat trei iahturi de sport, împreună cu echipajul lor.

La ora 22 am cedat locul la cârmă lui Breit, iar eu am început să verific dacă totul este în ordine pe plută. Deodată izbucni strigătul îngrijorat al timonierului:

— Aud trosnituri!

— Unde?!

Să fie derivoarele? Să fie frânghiile? Zgomotul este din ce în ce mai puternic, se aude clar cum se îndoaie și se rup scânduri de doi palmaci grosime.

— Derivoarele pe punte!

Ne luptăm în trei să tragem scândurile de câte cincizeci de kilograme fiecare, pentru a le feri de deteriorare. Crăpate, ele se agaţă de bușteni, iar valul smucește încolo și încoace puntea. Muncim din greu, pe mâini ni se preling șuviţe de sânge. Pe deasupra tuturor necazurilor ni se stinge mereu și lanterna electrică. Până la urmă izbutim să aducem pe punte derivoarele sfărâmate. Trebuie să le legăm neîntârziat de peretele cabinei, altfel vor fi măturaţte peste bord.

Insula Lilla Kariso se apropie. Un mal necunoscut, ascuns undeva, în întuneric, ne așteaptă. Fischbach împarte zahăr cubic și pesmeţi, dar este imposibil să turnăm apă din butoiaș. Distribui fiecăruia torţe și rachete. Cu toate că încercăm să glumim, atmosferă este mai degrabă sumbră. Îi îndemn pe toţi la muncă: este cel mai eficace medicament, într-o astfel de situaţie. Valurile ating înălţimea catargului; asaltul lor are puterea lavinelor. Mica plută, pierdută în vârtejul sălbatic al apei, luptă pentru viaţă ca o fiinţă cu judecată.

Insula trebuie să fie foarte, aproape. La proră, Kostka descarcă rachetele luminoase, care însenineză pentru moment peisajul sumbru. Clipele lungi ale nopţii se prelungesc la nesfârşit, dar nici cel mai mic semne de uscat nu se zărește încă. Suntem gata de acostare; pregătim parâma, scoatem cangele. În mână cu harta mototolită și uda, lupt să-mi menţin stabilitatea, deoarece pluta, se clatină

încontinuu. Se apropie nordul. Furtuna a ajuns la zenit. Picăturile fine de apă purtate de vânt ne biciuiesc obrajii. Uraganul, urlând, se luptă să rupă vela strai, strălucitor de albă, de deasupra capetelor noastre. Torentele de apă inundă pluta. Patru oameni fac eforturi disperate ca să menţină direcţia.

Deodată — drept în faţa noastră, stânci înalte, ce cad vertical în mare, pe care valurile le izbesc cu îndârjire, ridicând jerbe de pulbere albă. Am îngheţat de groază. Soarta plutei părea pecetluită. Încă o clipă și… se va sfărâma de stâncile colţuroase. Fulgerător, schimbăm direcţia. Patru perechi de mâini trag de vela mare. Încercăm, cu orice preţ, să evităm insula.

Gonim acum de-a lungul ţărmului ei, împinși de valuri în direcţia stâncilor golașe. Pereţii lor negrii, abrupţi se conturează din ce în ce mai limpede în întunericul nopţii. Câteva secunde încă… încă… încă…

Niciunul din noi n-are șanse de salvare. În ultimul moment, când era clar că n-aveam cum scăpa de catastrofă, tăiem cu cuţitele vela. Pânza albă, luată de vânt, zboară spre insulă. Pluta intră în valurile învolburate de coastă. În lumina jerbei de foc îl văd pe Kostka, ţinându-se de strai, strângând în mână pistolul de rachete. Începe dansul diabolic: înclinaţiile ajung până la 45°. Uraganul îndoaie catargul, din cabină, al cărei perete s-a spart, se rostogolește cu zgomot echipamentul. Ţinându-ne cu disperare de cabină și balustrade, striviţi de presiunea apei, simţim o violentă lovitură de fund, dar valul următor ridică din nou pluta. Apa rece ca gheaţa se prăvale nu numai peste punte, dar și peste cabină, încercând să ne azvârle spre stâncile lunecoase.

— Colacii de salvare! răcnesc din răsputeri, nefiind sigur dacă voi fi auzit.

— Pregătiţi-vă să părăsiţi pluta!

Valul următor mătură dinghea. Pun mâna pe racheta cu parașuta. Trag. În rotocoale de fum și scântei, șarpele de foc se înalţă în sus. În lumina lui văd peisajul spectral. Vântul îi vine însă repede de hac parașutei și din nou se lasă un întuneric de nepătruns. Simţim totuși cum valurile devin din ce în ce mai mici. Pluta nu se mai lovește de fund. Încă vreo câteva valuri rătăcite se prăvălesc greu peste punte și, în sfârșit, prora se izbește de ţărm. Coborâm pe plaja acoperită cu milioane de pietre, dincolo de care se ridică pantele abrupte.

Mai târziu, am fost deseori întrebat ce anume mi-a rămas întipărit în minte din primele clipe ale acostării. Îmi amintesc cum m-am oprit complet ameţit pe malul pietros, iar Fischbach încerca, aproape cu forţa, să tragă peste mine colacul de salvare, deoarece n-avusesem vreme să mi-l pun până atunci. Cu colacul peste umeri, am făcut primii pași, încă nesiguri, pe pământul scandinav. Nu știu dacă din cauza oboselii, sau a legănării îndelungate pe mare, tot ce mă înconjura — pietrele, stâncile, marea și tovarășii mei — se clătina ritmic. Am început să mă uit jur-împrejur. Blocurile negre al stâncilor, care se conturau posomorâte în întunericul nopţii, inegale, ca niște muchii zimţuite dădeau insulei o înfăţișare de planetă îndepărtată, ai cărei locuitori pieriseră fără urmă.

Era miezul nopţii. Printr-o ciudată coincidenţă, am acostat la aceeași oră, la care, cu două săptămâni în urmă, părăsisem Polonia. Stăteam tăcuţi. Impresiile

ultimelor ore erau atât de puternice, încât niciunul dintre noi n-avea chef de discuţie. Primul care a deschis vorba a fost Jerzy; el nu-și pierdea niciodată buna dispoziţie:

— Călătoria a fost minunată, cu toate că n-a lipsit mult ca să se termine mult mai devreme!

Apoi au început să vorbească toţi deodată, și s-au dezlănţuit impresiile și confidenţele. Uitând de primejdia prin care trecusem nu demult, discutam nestingheriţi, remarcând cu toţii că ultima etapă a călătoriei noastre a decurs într-un ritm prea rapid.

În realitate, era greu de crezut că pluta izbutise să evite, norocoasă, zecile de stânci ce ieșeau deasupra apei, acostând pe bucăţica îngustă a plajei.

Simţeam o ușurare imensă. Expediţia se încheiase! Navigasem 300 de mile printr-o Baltică agitată!

Aveam o poftă grozavă să ne întindem pe jos și să dormim, dar nu era timp de odihnă. Fiecare val ar fi putut să arunce pluta dincolo de ţărm.

Trebuia să legăm *Nordul* nostru cu saule, pentru a-l feri de distrugere. După multe căutări am găsit dinghea, pe care valurile o împinseseră spre ţărm.

Am încărcat-o cu saulă groasă și am pornit spre mare. Începea din nou lupta cu vântul și valurile.

Breit și Fischbach luptau din răsputeri, dar vântul ne împingea mereu înapoi. Eram la capătul puterilor, când am ajuns, în sfârșit, la stânca de care trebuia să fixăm saula. Am legat de picior un capăt al saulei, m-am ghemuit la marginea bărcuţei de cauciuc, care, plină ochi cu apă era ca o albie mare, și am sărit, depărtându-mă cu toată forţa de dinghe. Mă lăsaseră puterile, tot cățărându-mă cu mâinile și picioarele de-stânca lunecoasă. În această clipă, s-a rosto golit peste mine un val; m-am aplecat, ca să nu mă ducă cu el. Până a venit cel de-al doilea, am reușit să leg saula, dar acum se împotmolise cel de-al doilea capăt. Trebuia să mă întorc la mal, să descurc legăturile de saule.

Munca cea mai grea a fost însă la plută, și anume la întinderea și legarea saulelor. Era de ajuns să aluneci pe fundul pietros, ca să nimerești drept sub bușteni. Uzi până la piele, cufundaţi până la brâu în apă, am muncit până în zori. A fost o recompensă modestă din partea noastră, pentru fidelitatea și truda dovedite de pluta *Nord* de-a lungul raidului.

Răsăritul soarelui a împodobit cu raze vesele ţărmul. Au dispărut, stâncile negre, spectrale și-au apărut pante acoperite cu iarbă verde și mușchi, deasupra cărora alunecau lin norii albi. Stâncile cenușii se înălţau pline de măreţie. Apele de coastă înspumate clocoteau încă în jurul stâncilor, dar marea îşi pierduse înfăţișarea sumbră. Valurile verzi rostogoleau cu freamăt pietrele de pe mal. Pescărușii, ţipând, se roteau deasupra mării, care strălucea în soare.

Insula ne saluta acum în toată splendoarea și frumu setea ei.

Dacă a existat vreodată raiul, atunci trebuie să fi fost aidoma insulei Lilla Kariso. De-abia simţeam cu adevărat bucuria și mulţumirea: ne strângeam mâinile, amintindu-ne de toate clipele grele, iar pluta noastră iubită, infailibilă, se legăna liniștită la ţărm.

Ne așteptau o mulţime de treburi. Înainte de toate, trebuia să anunţăm cât mai repede în patrie, că am terminat cu bine raidul. Am coborât antena de pe catarg și-am hotărât s-o întindem pe unul din vârfurile stâncoase. Încărcaţi cu saule și pari lungi, din care trebuia să construim stâlpul antenei, am început să ne cățărăm în sus. A fost o excursie foarte grea. Picioarele, dezobișnuite de efort, se descurcau, cu greu pe pantele din ce în ce mai abrupte. Când, în sfârșit, cu chiu cu vai, am ajuns sus, cu echipamentul necesar, am fost răsplătiţi de priveliștea minunatului peisaj.

Întreaga insulă este un platou acoperit de mușchi și arbori pitici, cu ramurile pline de fructe mici, sălbatice. În depărtare, spre apus, se zărește insula geamănă — Stora Karlsö. Fixăm stâlpul și legăm de el dipolul nostru. Apoi ne întindem pe pietrele încă! ezite și privim cum Kostka pune în funcţiune staţia de radio, pentru a transmite în ţară comunicatul; după o clipă și-au luat zborul în direcţia uscatului îndepărtat cuvintele: „Aici S.P.L.I! Aici S.P.L.I! Staţia de radio a expediţie *Nord,* de pe insula suedeză Lilla Karlsö… “ în câteva cuvinte transmitem totul: acostarea fericită, înfăptuirea cu succes a scopului urmărit și aventura dramatică a ultimei nopţi. Când becul de control s-a stins, gândurile noastre, care în timpul comunicării alergaseră departe, în ţară, au revenit pe insulă.

De pe platoul înalt l-am reperat pe T.V. 18, care se îndrepta spre Lilla Karlsö. Am coborât spre plută, ca să-i înștiinţăm, cu ajutorul semnalelor fumigene, despre prezenţa noastră pe insulă. N-a trecut mult, și trei coloane de fum de culoare purpurie se înălţau în văzduh înviorând peisajul. T.V. 18 a descris un arc și-a început să se apropie de insulă. După câteva minute pe plută au și apărut primii oaspeţi: în frunte, căpitanul vasului T.V. 18, iar în urma lui, un grup mare de ziariști.

— *How are you? — Very good. I am happy that we are in Swedish land,* răspund eu.

Suedezii erau uimiţi, cum de am rămas teferi, după o noapte atât de cumplită. Au urmat primele cuvinte de salut, apoi ne-au luat în primire ziariștii și din nou a început fotografierea. Eram într-o dispoziţie atât de minunată, încât nimic pe lume n-ar fi putut să mi-o strice. Am invitat oaspeţii să ne viziteze pluta, ca să se convingă singuri că am scăpat cu bine de furtună. Dând din cap, au afirmat cu toţii că pluta noastră este miraculoasă, de vreme ce nu a naufragiat împreună cu echipajul.

În timpul micului dejun, am început să discutăm din ce în ce mai nestingheriţi. La început, ambele părţi întâmpinau greutăţi din cauza limbii, — dar după câtva timp ne-am descurcat de minune, într-o limbă împestriţată cu termeni din toate ţările baltice. Oas peţii noștri, care erau totodată și gazdele noastre, s-au interesat foarte îndeaproape de plută și de întreaga expediţie, au examinat cu mult interes pluta, echipamentul și harta pe care era marcat traseul expediţiei. Eram primii polonezi pe Lilla Karlsö! Am primit numeroase cadouri, fotografiile luate din avion și ziarele în care apăruseră articole despre călătoria noastră. Discuţiile s-au prelungit până la prânz. Căpitanul ne-a încredinţat că insula Lilla Karlsö este unul din colţurile cele mai frumoase din Suedia, iar noi — unicii ei locuitori.

După masă, ne-am luat rămas bun de la simpaticii noștri oaspeţi și am început

să hoinărim de-a lungul ţărmului insulei. Pietrele de culoarea cretei se sfărâmau sub cizmele noastre de cauciuc. Plaja era acoperită de lemnele aduse de furtună — scânduri, grinzi și alte resturi de la vasele naufragiate. Ne-a uimit numărul mare de sticle, purtând gravată inscripţia — *Scotish Whisky.* Ce libaţiune grozavă trebuie să fi fost, de s-au putut consuma cantităţi atât de mari de rachiu! De-abia mai târziu am aflat că provenienţa acestor sticle era mai degrabă tristă”.

Cu câţiva ani în urmă, în apropierea insulei a fost prinsă o ambarcaţiune de contrabandă. Paza vamală a vărsat în mare conţinutul câtorva mii de sticle de whisky. Dacă un observator foarte subtil ar fi putut să vadă ce s-a petrecut atunci în adâncul mării, mă îndoiesc că ar fi fost capabil să descrie bacanalele de la curtea lui Neptun, ale bancurilor de pești și ale altor creaturi marine.

După golirea sticlelor, păzitorii intransigenţi ai Zeiţei Themis le-au aruncat peste bord, iar curenţii și vânturile au purtat prada spre insulă.

Afară de acestea am mai găsit și alte mărunţișuri, aruncate la ţărm de furtună. Făcând un înconjur imens, am ajuns la punctul în care plaja pietroasă, acoperită cu mușchi, se ridică în sus. Stâncile alcătuiau în acest loc o mică firidă, în faţa căreia străjuia o cruce de lemn de patru metri înălţime. Am rămas tăcuţi; cu o sută de ani în urmă, poate într-o noapte tot atât de întunecată ca cea de aseară, pe malul insulei Lilla Kariso naufragiase un vas mare.

Trei sute de persoane, care reușiseră, datorită norocului, să se salveze, au debarcat pe pământul stâncos și au început să vieţuiască pe insulă, în adăposturi primitive, construite din resturile vasului naufragiat. O soartă crudă îi urmărea însă pe acești oameni, salvaţi ca prin minune: s-a dezlănţuit o epidemie. Nu se știe cât timp voi fi reușit să lupte acești nenorociţi, lipsiţi de puteri, cu frigul, foamea și bolile, în tot cazul din întreg echipajul n-a mai rămas nimeni în viaţă. Lilla Kariso nu era deci de loc im colţ atât de fericit, cum ne apăruse nouă în razele soarelui de dimineaţă.

Am pornit mai departe; treptat plaja se îngusta, iar stâncile se apropiau din ce în ce mai mult de mare, până ce ne-au barat drumul. Vuind și clocotind, marea năvălea cu înverșunare peste stânci, se năpustea peste ţărm, pentru a-l părăsi apoi după o clipă.

Încleștarea mării cu uscatul va mai dura încă multă vreme, până ce, într-o zi, valurile vor acoperi și ultima bucăţică din insulă. De n-ar fi omul, cine știe dacă, cu vremea, n-ar avea aceeași soartă toate continentele globului nostru. Cât de imensă este puterea mării!

Pentru a evita stâncile care ne închideau drumul, am început, împreună cu Kostka, să escaladez panta înaltă. Fischbach și Breit au rămas jos. Mergând de-a lungul crestei acoperite cu sfărâmături de stâncă, am ajuns pe platou. Era o întindere mare și netedă, care ar fi putut foarte bine să servească ca teren de rugbi unor uriași. Cu privirea aţintită asupra platoului, care se pierdea pe fondul mării albastre, n-am observat când de după stâncile alăturate a dat buzna o turmă de mufloni.

Împingând coarnele în semn de atac, masculii ies în fruntea turmii, apleacă

capetele din ce în ce mai jos și într-o clipă atacă în direcţia noastră. Arunc o privire lui Kostka, care aruncă fulgerător rucsacul și… o luăm la goană cât ne ţin picioarele, bătând toate recordurile existente. Ne vine în ajutor Fischbach, trăgând de câteva ori în aer cu pistolul de rachete. Lumina și zgomotul au speriat turma; mufionii au făcut cale întoarsă, refugiindu-se după stâncile de unde apăruseră. Retragerea lor a fost plină de demnitate, neavând nimic asemănător cu fuga. Pe distanţă de un kilometru, stâncile insulei erau invadate de mare. Am admirat aici stânci minunate, șlefuite de mii de ani de apă, cu cele mai fantastice forme. Profitând de prilej am fotografiat cele mai interesante fragmente…

Șederea pe insulă mi se pare un șir neîntrerupt de bucurii și de clipe de odihnă. La fiecare pe, întâlnim specii; de floră necunoscute. Vegetaţia care acoperă; stânca abundă în licheni, mușchi și tufe.

Iepuri, sălbatici și iepuri mici de miazănoapte se fugăresc. În tihnă printre pietrele împrăștiate, fără să dea vreo atenţie noilor veniţi. Numai șopârlele cenușii, cu capete turtite, care se încălzeau liniștit la razele soarelui de toamnă, dispar în grabă la vederea noastră.

Partea de nord a insulei este brăzdată de fisuri adânci, unele dintre ele prelungindu-se în beznă.

Cercetând acești pereţi plini de crăpături, care aminteau de zidurile de apărare ale unor cetăţi medievale, am dat de peșteri, ale căror coridoare înguste răspundeau spre masivul insulei. În stânci am găsit câteva schelete de păsări. Pe piciorul uneia din ele era un inel, provenind de la Institutul Arnitologic din Stockholm. Tot făurind planuri năstrușnice pentru următoarele zile, am coborât pe poteca îngustă, care șerpuia deasupra ţărmului mării. Soarele începuse să se lase încet spre asfinţit, iar noi — încărcaţi cu minerale, lemne și felurite specii de vegetaţie — încă hoinăream, fermecaţi de Frumuseţea peisajului.

Pe malul micului golfuleţ, Breit descoperă o cutie de conserve, smulsă de valuri de pe puntea plutei, în timpul acostării. A încolţit speranţa că vom regăsi și restul echipamentului pierdut. După o clipă, zărim vâsla de la dinghe, o legătură de saule, precum și mica mea pipă, având încrustat un chip de zeu indian — o amintire din ziua plecării. O pierdusem noaptea în timp ce mă-ntorceam înot spre insulă, de la stânca de care legasem saulele. Acestea reprezentând numai o parte din obiectele pierdute, ne-am zis că și celelalte lucruri or fi în drum spre insulă.

Când am ajuns la plută, soarele începuse să apună, iar stâncile de coastă să se împresoare de întuneric.

Apa scăzuse și prova plutei *Nord* se rezema de fundul stâncos. Fiind posibil ca noaptea apa să scadă și mai mult și să ne pomenim cu pluta înţepenită printre stânci, n-avem încotro, intrăm în apă și începem să întindem saulele, slăbite de năvala valurilor, care loveau încontinuu *Nordul* nostru. De asemenea, batem pene ca să împiedicăm deplasarea plutei. Timp de patru ore muncim din greu; în cele din urmă, pluta noastră este pusă la adăpost. Prima zi de ședere pe insula Lilla Kariso s-a sfârșit. După ce discutăm programul zilei următoare și după efectuarea măsurătorilor meteorologice și completarea jurnalului de bord, putem, în fine, să ne

lungim în sacul de dormit și să ne destindem picioarele obosite. Copleșiţi de impresii adormim, Visând valuri verzi, pe care alunecă spre nord, în jerbe de spumă albă, cu vela întinsă semeţ — pluta noastră.

A doua zi, am început dis-de-dimineaţă să punem totul în ordine: am coborât de pe plută lăzile cu alimente, restul de vase salvate, velele, plăcile din policlorură de vinii și tot ce mai rămăsese din echipament. Am hotărât să ne instalăm tabăra chiar în locul în care acostasem, după o navigaţie de două săptămâni. Am proiectat o construcţie cu două încăperi: una pentru echipaj și alta pentru echipament.

Material de construcţie aveam berechet; cât vedeai cu ochii, strălucea albul imaculat al scândurilor, din care intenţionam să înjghebăm pereţii., Velele în tinse aveau să ne servească drept acoperiș, iar plaja, căptușită cu plăci de material plastic — drept pardoseală. Am strâns repede lemnul, am bătut pilonii și am întins pânza. Bucătăriei i-am acordat o atenţie specială: peste trei pietre plate, alcătuind o vatră solidă, am așezat „grătarele", iar deasupra lor, unica oală — veteran salvat din luptele grele cu valurile.

Astfel s-a înfiripat așezarea noastră deasupra golfului denumit de noi *Golful Salvării,* în memoria încheierii fericite a expediţiei. Am; înălţat stâlpul pentru antenă, în vârful căruia tot timpul șederii noastre a fluturat steagul. În portul miniatural se legănau două dinghe, gata oricând să pornească în larg. Nu era nevoie să facem economii la baterii, așa că ra dioul ne incinta tot timpul cu muzică. De-abia acum, când priveam spre mica noastră așezare, spre pluta care se legăna ritmic, când le admiram farmecul, am înţeles ce noroc am avut acostând pe o insulă ne populată. Aici putem să ne odihnim în voie bucurându-ne de libertate.

După dejun, am plecat împreună cu Breit în explorarea apei potabile. Rezervele noastre erau pe sfârșite. La început, cercetările s-au rezumat la plimbări de-a lungul pantelor acoperite de pietriș.

Cum era ușor de bănuit, acestea n-au dat, însă, rezultate. Ne-am decis atunci să căutăm apa în peșteri.

Ne-am întors la tabără după lanterne și am început să ne afundăm încet, în grota întunecoasă. Cu fie care pas, umezeala te pătrundea şi mai mult, iar de-a lungul pereţilor luceau picături mici de apă. Până la urmă, lumina zilei, care se strecura prin crăpătura intrării, a dispărut cu desăvârșire și ne-am afundat într-un întuneric de nepătruns. Lanternele măturau pereţii negrii, acoperiţi de mușchi, care repetau ecoul surd al pașilor noștri. Înaintam de-a lungul unui coridor, fără să știm cât de departe ne-ar fi putut duce. Aerul rece și bezna care domnea aici făceau ca atmosfera să nu fie prea îmbietoare. Încet, încet, trecerea a început să se îngusteze așa de mult, încât de — abia mai înaintăm. Până la urmă, pereţii au barat aproape complet trecerea, formând un mic tunel. Ne-am oprit și am stins lanternele a căror lumină începuse să slăbească. Deodată, în tăcerea profundă, auzim — pic, pic, pic — era picuratul slab al stropilor de apă care cădeau. În același timp a răsunat și glasul lui Breit: Apă! Când o să mă usuc!?

Am aprins lanterna; peste cămașa în pătrăţele a lui Breit picurau stropi strălucitori. Am pus sub picăturile care se prelingeau din perete recipientul de

cauciuc și ne-am îndreptat spre ieșire.

Lumina soarelui, care ne-a întâmpinat la ieșirea din peșteră, mi s-a părut atât de minunată în.com paraţie cu palida strălucire a lanternei, încât o clipă am rămas cu privirea aţintită asupra mării schimbătoare, asupra plutei verzi, care mi se părea că iradiază numai viaţă.

În tabără se făceau pregătiri în vederea primirii noastre: în funcţie de rezultatul căutărilor, ne aștepta o omletă imensă din pesmeţi rași sau… o bâtă, de dimensiuni nu mai puţin impunătoare.

Omleta a fost într-adevăr minunată; noua vatră îi permitea lui Jerzy să-și desfășoare din plin talentele culinare. Merita să-l fi văzut, cum se tot sucea și învârtea în jurul vetrei, gătit cu o tichie albă de bucătar și înroșit de jar.

Apa, care se adunase din plin în timpul nopţii, s-a dovedit neobișnuit de gustoasă. Adevărat că analiza indica o mare cantitate de săruri de fier, totuși conţinutul lor nu depășea normele prevăzute.

Pentru prima dată, am băut pe săturate; numai intervenţia lui Fischbach, care nici pe insulă nu-și neglija funcţia de medic al echipajului, a putut pune capăt „orgiei „noastre.

În ziua aceea am primit vizita reprezentanţilor televiziunii suedeze: trei bărci cu motor au acostat pe malul de est al insulei. După ce ne-au salutat și ne-au înmânat stocul de ziare, devenit aproape tradiţional, operatorii bine dispuși s-au pus pe lucru.

Trebuia să reconstituim scena acostării noastre; în zadar am protestat, explicându-le că aceasta s-a pe trecut pe vreme de furtună, într-o beznă de nepătruns. Operatorii ne-au explicat că s-au descurcat ei în probleme mult mai grele și ne-au asigurat că au la arhivă filme cu furtuni nocturne și deci să fim convinși că cele trăite de noi aveau să fie redate întru totul. Nu ne pierdusem cumpătul nici chiar în timpul celei mai cumplite furtuni, dar operatorii de televiziune ne depășeau din acest punct de vedere.

Ca niște recruţi pedepsiţi alergam în toate părţile, ne căţăram pe catarg, intram îmbrăcaţi în apă, preumblam de colo până colo staţia de radio și regi zorii noștri tot nu erau mulţumiţi. După părerea lor, redăm mult prea palid atmosfera de groază. Eram gata să consimt ca tovarășii mei să mă pescuiască din mare, apoi să mă înmormânteze de viu numai să se termine odată cu acest supliciu. Dar neobosiţii fii ai vikingilor n-aveau de gând să capituleze. Acest exerciţiu a durat încă multă vreme, în timp ce apa ratele de filmat ţăcăneau pe plaja sălbatică. Numai epuizarea rezervelor de filme a izbutit să le curme zelul. Când, în sfârșit ne-am așezat pe o bancă de piatră, șeful echipei i-a spus ceva în suedeză colegului său; dacă nu mă înșel, îi mărturisea că nu suntem buni pentru cariera actoricească. Fischbach, ca întotdeauna cu idei năstrușnice, a făcut cu glasul pe jumătate o remarcă:

— Dar ce-ar fi fost… dacă veneau cu mai multe filme!?

La plecare, operatorii ne-au încredinţat că televiziunea suedeză ne va mai face o vizită. Acum îmi era tot una.

— Numai nu uitaţi să luaţi mai multe filme – le-am aruncat eu.

Încă mai urmăream cu privirea bărcile cu motor care se îndepărtau, când am auzit prin radio chemarea lui T.V. 18. Basul puternic al căpitanului ne anunţa: *„Hello boys you have to go to Visby”.* Am aflat că autorităţile Gotlandului vor să ne cunoască.

Spre norocul nostru, reușisem să ne aducem hainele într-o stare oarecum prezentabilă. Ne dezobișnuisem de viaţa de lume! Zilele petrecute pe pluta primitivă. În mijlocul apei nesfârșite, popasul pe insula nepopulată ne-au făcut să pășim spre mica șalupă – care trebuia să ne ducă spre T.V. 18, ancorat ceva mai departe — fără un entuziasm prea pronunţat.

Vrând să se revanșeze pentru primirea pe care i-o făcusem în prima zi a sosirii noastre pe insulă, căpitanul ne-a invitat în sufrageria vasului, unde pe o masă, acoperită cu o pânză albă, străluceau tacâmurile de nichel. Luând loc în jurul ei am observat câteva obiecte, după părerea noastră, inutile — ca furculiţe și șerveţele. Căpitanul s-a scuzat pentru o clipă și a ieșit să dea comanda de pornire. Prin construcţia de metal a trecut un fior ușor și vasul a luat-o încet din loc.

Dejunul a fost minunat; cel mai mult mi-a plăcut nu sucul de portocale, nici peștele excelent pregătit, nici diferitele specialităţi de carne, ci pâinea cea de toate zilele, după care tânjeam de atâta vreme. Tocmai terminasem de discutat cu căpitanul, când vasul s-a apropiat de portul pescăresc Klintehamn.

De pe mal ne priveau feţele pescarilor, trăgând liniștiţi din pipe scurte. Vase mari cu pânze, cu câte trei catarge, acoperind orizontul cu pânza de păianjen a greementului lor, așteptau ancorate în micul bazin portuar. Încă nu reușisem să cuprindem totul cu privirea, când s-au apropiat două mașini mari, negre, și doi gentlemani, îmbrăcaţi în costume de culoare închisă, ne-au invitat să luăm loc în mașină. După ce portierele au fost închise, am pornit cu o viteză vertiginoasă, de parcă Klintehamn era amenințat să dispară. Zadarnic am încercat să legăm o conversaţie; din păcate, nimic nu ne-a fost de folos, nici chiar limba germană, cu care, — după cum fusesem informaţi — puteai să te „înţelegi” cu orice suedez. La toate întrebările noastre, conducătorul mașinii ne răspundea cu un surâs dezarmant. În scurt timp, mașina a apucat-o pe o șosea largă de beton, împărţită în două zone de o dungă galbenă-neagră.

Foarte mirat, am observat că mașina ţine partea stângă și că viteza ei crește cu o rapiditate neliniștitoare. Obișnuiţi cu viteza mică a plutei noastre, nu suntem de loc încântaţi. Prin geam văd cum cea de-a doua mașină încearcă ușor să ne depășească.

Nu sunt un pasionat al curselor automobilistice, mai ales când ţin partea stângă. De aceea, când acul kilometrajului depășește fulgerător cifra 140, bat cu degetul în geamul cadranului. Faţa surâzătoare a conducătorului își pierde imediat înfăţișarea voioasă, el nu îngăduie nimănui să-și bată joc de mașina lui, căci posibilităţile ei sunt cu mult mai mari. Clipește ușor din ochi, se înalţă puţin deasupra volanului și ambalează motorul. Îi explic, în limba polonă, că n-am trecut marea cu pluta ca să-mi zdrobesc capul de primul pom. Mă uit la Breit, arătându-i cu un gest semnificativ cerul.

— Fie ce o fi — îmi răspunde el resemnat, aprinzându-și o țigară.

— Când, la întoarcerea în țară, am fost întrebat ce m-a surprins cel mai mult în Suedia, am răspuns, fără să ezit: Drumul încheiat cu bine până la Visby.

În capitala Gotlandului, am fost salutaţi de reprezentantul organelor locale. În decursul discuţiei, ne-a comunicat că sunt foarte încântaţi că am ales ca ţintă a expediţie? Suedia. Am fost întrebaţi, cu o grijă sinceră, despre sănătate, despre rezervele de alimente etc. Ni s-a propus să ne mutăm în oraș;

I-am mulţumit, rugându-l să ne permită să rămânem mai departe pe insulă. Cum gazdele noastre au insistat să vizităm Gotlandul, am primit cu plăcere. A trebuit să povestim în amănunt toate aventurile prin care am trecut. Când am ajuns la momentul acostării, asistenţa noastră nu izbutea să se dumirească cum de am reușit să ajungem cu bine pe insulă.

În cele din urmă discuţia s-a mutat asupra plutei.

Am aflat că vasele suedeze sunt dotate cu plute mici, care se umflă automat în momentul când sunt aruncate pe apă, acestea fiind mai sigure decât șalupele.

Am fost puternic impresionat, când mi s-a comunicat că și astăzi încă, se mai pomenește de plutele, utilizate altă dată pe Baltica, pentru transportul mărfurilor și chiar al animalelor. Mi-am amintit cum, în decursul unei discuţii, la una din redacţiile noastre, mi-au fost respinse ipotezele mele, destul de timide, că și pe Baltica se naviga odată cu pluta. Câteva zile mai târziu avea să apară — cu prilejul raidului nostru — un articol în care se trata pe larg istoria plutăritului pe Baltica. Discuţiile pe teme maritime s-au prelungit până seara târziu. Nu mai eram singuri, redacţia ziarului *Gotlänmingen* se angajase să ne ia sub ocrotirea ei, pe toată durata șederii noastre în Suedia. Uţnul din redactori avea să se ocupe personal de noi.

Cu toată ora înaintată din noapte, orașul era inundat de lumina neoanelor colorate, sunete antrenante de jaz veneau din numeroase localuri, vitrinele bogate erau splendid aranjate, iar mașinile se pierdeau într-o viteză nebună.

În timpul șederii noastre la Visby am vizitat orașul și am făcut o serie de vizite oficiale. Suedezii, extrem de ospitalieri, și-au dat toată silinţa ca să ne destindem după oboseala expediţiei. Petreceam ore întregi într-una din cele mai elegante biblioteci, răsfoind periodicele și depănând amintiri. Ne uitam prin ziarele care publicaseră fotografiile plutei și articolele despre raidul nostru. Serile le petreceam la cinematografele panoramice sau la televizor.

Ne-am simţit foarte bine și la clubul tineretului, unde ascultam muzica oferită în orice moment de automate, ca să facem puţină variaţie.

Încetul cu încetul, însă, a început să ni se facă dor de libertate; luminile cele mai minunate nu puteau să rivalizeze cu spectacolul aurorei boreale, iar strălucirea neoanelor de reclamă ni se părea fadă, în comparaţie cu apusul soarelui privit de pe platou. De aceea ne-am simţit în elementul nostru, când am auzit din nou scârţâind sub picioare plaja acoperită cu pietre.

Eram numai trei. Breit rămăsese pe uscat: trebuia să scrie câteva reportaje și să facă o călătorie cu avionul deasupra teritoriului Gotlandului. Ne-am dus imediat să vedem ce face pluta. Am găsit-o în singurată; părea că în căutare de societate

s-a ghemuit lângă malul stâncos.

Vânturile puternice de miazănoapte aduseseră multe pagube taberei noastre; unele din obiectele luate de vânt le-am găsitla o sută de metri depăr tare. Vremea se înrăutăţise, faţă de primele zile ale ședерii noastre pe Lilla Kariso. Din când în când cădea o ploaie măruntă, iar vântul aţâţa focul din vatra noastră, făcându-l să ia proporţii nemaivăzute.

Într-o bună zi, ne-a venit ideea să înotăm sub apă, în apropierea ţărmului insulei. Am luat pe ne răsuflate micul dejun, am umflat dinghea galbenă și am încărcat-o cu echipamentul, necesar. Săltând caraghios pe valurile mici, plutim de-a lungul malului; spre norocul nostru, cerul este senin, iar vizibilitatea bună, Aplecându-ne peste bord, ne cu fundăm feţele în apa rece. Vedem conturându-se clar pe fund fragmente de stânci de culoare închisă, acoperite cu alge. Vâslim încet, pentru a evita stâncile. Apa verde mișună de bancuri sprintene de peștișori argintii, care se apropie neîncrezătoare de dinghe, gata în orice clipă s-o ia la fugă. Fundul fuge încet în jos; suntem la o distanţă de o sută de metri de insulă, când ţărmul acesteia începe să se șteargă. La o adâncime egală cu înălţimea stâlpului nostru pentru antenă, observăm sub noi un canal întunecos, care duce oblic spre insulă. Niciodată n-am întâlnit până acum modificări de adâncime atât de violente. Kostka îşi pune masca și dând din labe se afundă; dacă va observa ceva interesant vom arunca aici mica ancoră. După o clipă, la suprafaţă apare un nor perlat de aer și-l vedem pe Kostka ivindu-se cu două sticle în mână, aidoma acelora aruncate la mal. După spusa lui într-o adâncitură de pe fundul mării ar fi zeci de astfel de sticle. Kostka se mai afundă de câteva ori, ca să scoată la suprafaţă câteva sticle cu forme frumoase. Suntem cu toţii de părere că vameșii, care goliseră sticlele de conţinut, erau oameni lipsiţi complet de spirit de prevedere.

Cercetările noastre au ţinut până la amiază. Fie care s-a afundat de cel puţin zece ori, așa că eram destul de zgribuliţi. Ne-am lăsat purtaţi de valurile line până la ţărm, unde ne-am apucat să pregătim dejunul.

Plonjatul Sub apă numai cu masca, cu respiraţia reţinută, nu era nici ușor, nici comod. Nevoia imperioasă de a ieși mereu la suprafaţă pentru o rezervă nouă de aer era foarte supărătoare, totuși ne-am hotărât să continuăm căutările.

Cercetând fundul metru cu metru, am plonjat sub apă atât de mult, încât începuseră să ne doară urechile. Am găsit sute de sticle, scânduri scufundate, resturi de plase pescărești, dar n-am izbutit să dăm de urma vasului. Cum se întâmplă adesea, am scotocit suprafaţa întinsă, în timp ce obiectul căutat era chiar sub nasul nostru. Înotând în apa diabolic de rece, în după amiaza însorită de septembrie am zărit deodată, în apropie rea insulei, contururile de culoare închisă ale nervurilor și ale carlingii groase. În jur, numai mormane de grinzi și scânduri rupte, acoperite cu scoici și cu benzi lungi de alge. Ne-am lăsat repede la fund, care atingea în acest loc o adâncime de cinci metri. Sprijinindu-mă cu o mână de lemnul tare ca piatra, priveam scheletul vasului. Bărbi dese de alge unduiau alene, somnoroase, într-o liniște totală.

***Nord* la ţărmul insulei Lilla Karlsö**

Mufloni

Perete vertical

Sfărâmături de stânci

Privelişte de pe insulă

Breit la bucătărie

Kostka și Fischbach — aplecaţi — culegeau niște obiecte mărunte. Nu știam dacă era ceva neînsemnat sau niște midii, cu care aveam să ne ospătăm la dejun. În clipa aceea orice lucru era lipsit de importanţă pentru mine. M-am apropiat de prora, ale cărei resturi se odihneau pe pietre. Am mai apucat să zăresc contururile căptușelii bordului și… a trebuit să revin la suprafaţă. Între timp, dinghea reușise să se depărteze, așa că trebuia să ne apucăm de vâslit. Întins pe fundul de cauciuc al bărcii, mă uitam la o bucată de scândură ruptă din epavă. Era atât de dură și de înnegrită, încât nu mai aducea de loc a lemn.

Tot plonjând sub apă, ne-am familiarizat cu epava de douăzeci de metri. Interiorul ei era complet gol; chiar dacă odinioară s-o fi găsit ceva acolo, totul fusese luat de curenţii de apă. Priveam cu atenţie elementele vasului, vrând să-i reconstituim tipul. Într-un desiș de vareh, am dat peste ancoră, foarte bine păstrată, cântărind circa două sute de kilograme. Unul din braţe era prea puternic încovoiat: poate că acesta cunoștea cauza tragediei!

Plonjatul devenise pentru noi o obișnuinţă; nici apa din ce în ce mai rece nu ne putea împiedica să renunţăm la curiozităţile care ne așteptau sub apă.

Eram nerăbdători să vină Breit, nutrind speranţa deschisă — că se va ocupa de pregătitul mesei, lăsându-ne mai mult răgaz pentru cercetarea întinderilor

submarine. Regretam mult că nu luasem cu noi aparate de scafandru ușoare, cu care puteam rămâne sub apă un timp nelimitat! Tot discutând asupra posibilităţii prelungirii șederii sub apă, ne-a venit o idee, care pe moment ni s-a părut minunată: să ţinem legătura cu suprafaţa prin intermediul unui furtun de cauciuc, pentru a putea astfel respira sub apă, ţinând în gură capătul furtunului. Cum n-aveam la îndemână un furtun suficient de lung, am intrat în legătură cu Visby prin radio și l-am rugat pe Breit să ne cumpere vreo opt metri de furtun de cauciuc.

Când am ieșit în întâmpinarea bărcii cu motor, care ni-l aducea înapoi pe ziaristul nostru, ne smulgeam unul altuia binoclul din mână, căutând să zărim rotocolul de cauciuc. În sfârșit barca cu motor s-a apropiat de ţărm și Breit a coborât pe uscat.

— Furtunul! Ai cumpărat furtunul? îl între băm noi, nerăbdători.

— Cu părere de rău, trebuie să vă aduc la cunoştinţă că în tot Gotlandu-l nu există nici urmă de furtun — Răspunse Breit, dând din umeri. Dar, în definitiv, continuă el, ce nevoie aveţi de furtun? Nu vă e bine?

Cum însă surâdea șiret, ne repezim la rucsacul lui, din care scoatem un tub minunat, flexibil, de grosimea unui deget. Strângem furtunul și-l ducem în barcă, dăm din cap către Breit în semn de rămas bun și ne îndreptăm spre apa adâncă. Kostka e primul care introduce mușțiucul provizoriu în gură, apoi se depărtează de marginea bărcii și se afundă.

În apa transparentă, îl văd cum începe deodată să se zbată, luptându-se să iasă cu orice preţ la suprafaţă. Întindem mâinile și-i ajutăm să se urce în dinghe. Scuipând apă și trăgându-și jos masca, gesticulează și încearcă să ne explice ceva, dar vorbește atât de neclar, încât nu-i chip să-l putem înţelege.

Nerăbdător, îi smulg din mână capătul furtunului, îl strâng în dinţi și sar în apă. Simt o durere puternică în buze, în timp ce o forţă necunoscută îmi trage limba spre tub. Apuc cu ambele mâini furtunul, încercând să-l smulg din gură. Fără să-mi dau seama de cauza fenomenului neașteptat, mă preocupă un singur lucru: să înlătur cu orice preţ furtunul, înainte de a mă fi absorbit în interiorul lui, împreună cu labele și masca. Sufocându-mă, mă zbat din răsputeri, dar gura furtunului aderă atât de puternic la buzele mele, încât mai degrabă mi-aș putea rupe gâtul, decât să smulg gura din jurul tubului. Timpul stă pe loc. În jur se răspândește sunetul disperat al clopotelor. Instinctiv, caut la brâu cuţitul. Apoi simt cum mă ridic în sus, tras de furtunul de cauciuc.

Adus la suprafaţă, mi-am revenit repede. Am constatat cu bucurie că limba se află la locul ei, iar buzele, cu toate că se umflaseră serios, puteau totuși, cu chiu cu vai, să se miște. În primul moment, nu-mi venea să cred că toată aventura durase numai câteva secunde.

— Știu ce s-a întâmplat, am murmurat eu deodată, schimonosindu-mă îngrozitor.

— Știm și noi, mi-au răspuns tovarășii mei.

Totul ni se părea acum surprinzător de simplu. În timpul cufundării în apă, presiunea acesteia crește încontinuu. La o adâncime de cinci metri, presiunea se

mărește cu o jumătate de atmosferă. Dacă cel care se găsește sub această presiune vine în contact cu suprafaţa, unde presiunea este normală, prin intermediul unui furtun de cauciuc, acela va avea impresia că ţine în gură conducta unei pompe aspiratoare.

De-abia după câteva luni, am aflat că astfel de experienţe se soldau cu accidente mortale.

În ziua următoare, vremea s-a înrăutăţit complet. A început să toarne dis-de-dimineaţă fără întrerupere și să se lase ceaţă. Prin acoperișul adăpostului nostru începuse să treacă apa. Stăteam ca niște motani sub duș, plictisindu-ne de moarte. Ne-am amintit de zilele ploioase din timpul raidului; lip sea numai legănarea plutei, ca să avem impresia că suntem pe mare. Dac-am auzi prin preajmă și scârţâitul catargului și geamătul surd al șarturilor, iluzia ar fi completă. Totuși toate acestea aparţineau trecutului; niciunul dintre noi nu voia s-o recunoască cu voce tare, dar știam cu toţii că se apropie sfârșitul expediţiei. Deocamdată trăim încă într-un ritm normal, caracteristic taberei noastre.

Tocmai discutam proiectul unei expediţii în direcţia stâncilor, când am auzit zgomote de pași. Nici n-am reușit să ieșim afară, că, în faţa intrării joase a casei noastre, au și apărut doi marinari de pe vasul T.V. 18, uzi leoarcă. Neputând să stabilească legătura cu noi prin radio, veniseră să vadă cum ne simţim pe insulă.

DESPĂRŢIREA

Ultimele plonjări sub apă. Pe stânci. Furtuna. Se apropie Noteć. Rămas bun. Printre ai noștri. Plecarea.

După ce apa a fost cercetată cu de-amănuntul și formele ei macabre au încetat să ne mai intereseze, am zărit, în decursul uneia din plonjările sub apă, niște pietre, curios de regulate, risipite pe fundul solid, stâncos. După ce-am ieșit la suprafaţă, le-am înmânat lui Fischbach. Priveam cu satisfacţie faţa lui plină de uimire. Cred că oricine ar fi mirat, dacă ar vedea în faţa lui o fiinţă cu labe, șiroind de apă, care îi înmânează două ciuperci, scoase atunci din fundul mării. Aceste ciuperci creșteau cu mulţi ani înainte de construirea primei plute. Pietrificate, datând de mii de ani, reprezentau acum obiectul uimirii noastre.

De atunci, pescuitul fosilelor pietrificate a devenit pasiunea mea. Pe fundul mării și pe plaja din apropierea malului, am găsit zeci de astfel de exemplare, care de care mai felurite. Colecţiile mele sau îmbogăţit cu resturi de fosile ale unor animale pre istorice, cu plăci lungi, rotunde, acoperite cu inele simetrice, ca niște sculpturi, cu amprente de pești în piatră, cu scoici, cu tulpini și frunze de diferite plante, precum și cu multe alte exemplare. În această, privinţă, rezervele insulei Lilla Kariso păreau nesfârșite. Am întâlnit, de asemenea, foarte interesante exemplare de minerale, care, supuse ana lizei, au dovedit un conţinut bogat în fier.

Cel mai frecvent, se întâlneau hematitele. Nu lipseau, însă, nici minerale cu structură cristalină, structurate uneori nemaipomenit de frumos. Am găsit, de asemenea, cristale transparente, lipite de stânci; multe din ele aveau un colorit splendid, de peruzea.

Plonjând sub apă, am întâlnit deseori pești; erau însă foarte vigilenţi, așa că n-am reușit niciodată să ne apropiem prea mult de ei. Câteodată, în golfuleţele stâncoase, pătrundeau bancuri mici de pești, căutându-și hrana în vegetaţia de coastă; încercam atunci să le barez ieșirea cu o plasă cârpită, dar reușeau întotdeauna să găsească, o cât de mică portiţă și să se strecoare spre libertate. Numai o pură întâmplare ne-a determinat să consacrăm peștilor o atenţie mai mare.

Ne bălăceam într-unul din sutele de golfuleţe. Cizmele de cauciuc, pline cu apă, plescăiau ritmic. Din când în când, vreunul dintre noi se apleca pentru a scoate afară un exemplar mai interesant. Pietricele șlefuite, scoici și tulpini de plante luau calea traistelor atârnate de brâu. Deodată, am observat cum de pe fund se desprind câteva obiecte plate ca nişte & farfurioare și se îndreaptă în mate viteză spre adâncuri. Auzisem multe despre „talerele zburătoare”, dar niciunul dintre noi nu știa ceva despre activitatea lor submarină. De-abia după câteva observaţii, ne-am lămurit că aceste misterioase rondele erau pur și simplu calcani. Calcanul, stând pe fundul mării, îi împrumută culoarea. În felul acesta îşi camuflează prezenţa, apărându-se de dușmani. Am încercat să prindem calcanul cu niște suliţe improvizate și cu arma noastră de apă, dar culoarea lor protectoare și viteza s-au

dovedit arme deosebit de eficace. Ne-am luat însă revanșa pentru primele insuccese, pescuindu-i cu undiţa. Îmi amintesc că odată, pescuind singur pe o stâncă, am prins câteva zeci de calcani într-o singură după-amiază.

În timpul ședерii noastre pe insulă, n-a existat nici măcar o singură clipă în care să ne fi putut plânge de o soartă vitregă. Chiar în zilele cu ploi reci, de toamnă, găseam cu ce să ne omorâm vremea: ne puneam în ordine notiţele, reparam echipamentul sau citeam. Trăiam astfel, de parcă ar fi trebuit să rămânem aici toată viaţa. Se apropia însă iarna; cu toate că era încă departe, începuse să ne dea primele semne. Zorile erau atât de reci, încât dimineaţa, când ieșeam din sacul de dormit, trebuia să alergăm în jurul taberei, pentru a face încălzirea.

Conform hotărârii organelor noastre diplomatice, trebuia să ne întoarcem în ţară pe puntea vasului *Noteć.* Ne-am decis să petrecem ultimele zile, luând fotografii și explorând partea de nord-est a insulei, acoperită de stânci calcaroase. Încărcaţi cu saule, cu aparate fotografice, ne aburcam cu pași mari pe stânci. Stâncile nu erau înalte, însă ascensiunea pe ele era dificilă. Ne-am întâlnit aici cu unii dintre locuitorii insulei, — despre a căror existenţă n-avusesem știre până atunci. Într-unul din pereţii stâncoși, am observat un stol de păsări negre mari, care-și întindeau spre noi gâturile lungi, croncănind gălăgios. Când și-au luat zborul, am rămas surprinși de dimensiunile aripilor: erau atât de mari, încât atingeau un metru și jumătate. Aceste păsări necunoscute se hrăneau cu pești; numeroasele schelete și oase pe care le-am găsit sub stâncă constituiau o dovadă. Nici vorbă să putem ajunge până la cuiburi: stâncile calcaroase erau foarte abrupte, iar păsările

— Foarte vigilente. Am luat deci câteva imagini cu păsările răpitoare, regretând că nu le-am putut vedea mai de aproape. Aceasta a fost ultima noastră escapadă pe insulă.

Trebuia să ne pregătim de întoarcere. Am început să ambalăm în lăzi modesta noastră avere. Am distrus stâlpul pentru antenă, ștergând astfel orice urmă a popasului nostru pe insulă. Eram gata de plecare.

Noaptea s-a dezlănţuit furtuna; valurile furioase izbeau ţărmul, făcând să răsune insula de bubuitul lor surd. Ziua, furtuna s-a mai potolit puţin, dar marea continua să fie agitată. Am fost înștiinţaţi că vasul *Noteć* va întârzia, din cauza vremii nefavorabile. Cu toate acestea, l-am aşteptat toată dimineaţa, ţinând sub observaţie, de pe platou, partea de nord a orizontului.

La ora cincisprezece, am observat un vas îndreptându-se spre noi: era T.V. 18, care se întorcea din recunoaşterile zilnice. În scurt timp, apăru totuși și *Noteć.* În comparaţie cu vasul de mic tonaj T.V. 18. *Noteć* părea imens; plutind lin, se apropia de insulă.

De pe mal am văzut cum a fost lansată o șalupă, care a luat-o în direcţia noastră. Gesticulând din mâini, i-am arătat locul de acostare.

Suntem din nou printre ai noștri. Din toate părţile, întrebări afectuoase, pline de grijă; fraţii noștri marinari ne strâng mâinile și ne ajută să ne îmbarcăm pe șalupă. Mulţi dintre ei au citit în presă despre expediţia noastră; toţi au de întrebat câte ceva. Se pune în mișcare motorul; legănându-ne, spintecăm apa spre *Noteć,* pe

care și fuseseră aprinse luminile. Când am ajuns pe bord, pe punte se afla înșirat tot echipajul. Ne cățărăm pe scară în sus și… suntem pe vas. Căpitanul ne conduce spre cabina lui, unde are loc primirea oficială. Auzim în jurul nostru limba polonă, iar ospitalitatea, un lucru de mândrie pentru orice căpitan, ne face să ne simţim ca acasă la noi.

Întinși în fotolii. Comode, ne povestim aventurile, glumind și râzând vesel. Ne face plăcere să auzim că raidul nostru a fost apreciat de bătrânii lupi de mare. Toţi se interesează de planurile noastre de viftor. Cum ne-au mai rămas o mulţime de filme, ne fotografiem împreună; cu toate că este târziu, vizităm vasul, strălucind de o curăţenie exemplară.

Pe puntea căpitanului admirăm câteva amenajări foarte moderne, care reprezintă mândria echipajului.

După ce luăm cina în mijlocul marinarilor, ne îndreptăm spre mica cabină a radiooperatorului, pentru a lua legătura cu ţara. Deasupra apelor nesfârșite se transmite din nou raportul echipajului expediţiei *Nord,* de data aceasta — ultimul. Căpitanul ne remite instrucţiunile consulatului nostru: trebuie să aducem cu *Noteć* întregul echipament, pluta urmând să fie îmbarcată pe primul vas care se va îndrepta spre ţară…

A doua zi, am început să transportăm echipamentul spre malul golfuleţului, de unde trebuia să-l ridice o barcă cu motor. În sfârșit, tot bagajul a fost adus pe platou. L-am purtat pe rând în spinare și, înotând printre tufe, l-am cărat de partea cealaltă a nisipului pe ţărmul golfuleţului. Când am încărcat ultima ladă pe șalupă, căzuse amurgul. Valurile murmurau, rostogolindu-se pește plaja pietroasă, iar vântul se laiţienta printre stâncile de pe coastă.

Ne-am îndreptat către *Golful Salvării.* În tăcere, am pășit pe puntea plutei, legănată de rostogolirea ritmică a valurilor. Apa clipocea liniștit printre bușteni. Rezemat de catarg, contemplam valurile de coastă. Știam că și tovarășii mei trec, în această clipă, prin aceleași simţăminte ca și mine, căci *Nord* nu reprezenta pentru noi doar prima plută care reușise să navigheze în condiţii atât de vitrege, ci și opera mâinilor noastre.

Amurgul cobora repede; contururile pereţilor masivi ai insulei Lilla Karlsö se desenau din ce în ce mai clar în înserarea crescândă, Trebuia să ne întoarcem la șalupa care ne aștepta. Încet, cu părere de rău, tovarășii mei au coborât de pe plută.

Am rămas singur. Se înnegurase de-a binelea. Stând așa, pe puntea legănândă a plutei, mi se părea că navighez din nou în largul mării. Nu era mult, de când albul velelor, umflate, de vântul de apus, strălucea deasupra acoperișului cabinei noastre; Valurile reci se rostogoleau peste punte, balansând puternic pluta. Cu mâna pe timona cârmei, pluteam spre nord. Pe cer strălucea Steaua Polară. Spre ea se îndrepta prova plutei *Nord.*

Da, nu era demult.

În cele din urmă am coborât și eu pe uscat.

Leba, ianuarie 1958

În *timpul raidului, pluta* Nord *a parcurs circa trei sute de mile marine, atingând 57° 15' N. Ipoteza mea cu privire la posibilitatea construirii unei plute capabilă să navigheze independent de direcţia vânturi lor și a curenţilor fusese demonstrată; în pofida condiţiilor atmosferice neobișnuit de grele — ploi, ceaţă rece și vânturi mereu schimbătoare —* Nord *și-a urmat cursul ales. Nicio plută nu ajunsese încă atât de departe spre nord. S-a dovedit, totodată, că o plută reprezintă un mijloc ideal de navigaţie; cu toate dimensiunile ei mici, este de un mare randament, iar posibilitatea ei de plutire este superioară șalupelor de salvare; cel mai mare avantaj al acesteia constă în faptul că nu se scufundă.*

Staţia noastră de radio în miniatură, tip R.B.M. - 1, a intrat în legătură nu numai cu baza expediţiei din Leba, ci și cu multe alte staţii de coastă din Polonia și alte ţări.

În decursul raidului, am efectuat măsurători și observaţii în legătură cu domeniul medicinei maritime, radiocomunicaţiei, radionavigaţiei, precum și al meteorologiei. Am verificat noul echipament de salvare, în special cel fabricat din mase plastice (policlorură de vinii). În afară de acestea, am efectuat unele observaţii, mai puţin însemnate, privitoare la domeniul biologiei și al mineralogiei.

Raidul nostru a fost precedat de o perioadă de muncă obositoare. Am descris-o pentru ca tinerii entuziaști să știe că, în toate expediţiile de acest fel, îi așteaptă înainte de toate munca. Pentru romantism și aventură rămâne, credeţi-mă, foarte puţin timp.

Acum expediţia noastră s-a încheiat, echipajul se odihnește și proiectează următoarea expediţie. În numele lui, mulţumesc tuturor acelora care ne-au acordat sprijin tehnic și material, care ne-au ajutat cu mâinile lor în timpul pregătirilor, care ne-au înţeles și ne-au încurajat cu un cuvânt bun în momentele grele, tuturor celor care au avut încredere în victoria noastră.

A. URBAŃCZYK

MIC DICŢIONAR MARINĂRESC

Alura vasului — Poziţia unui vas cu pânze în mişcare faţă de vânt.

Ancora de furtună — Un fel de ancoră plutitoare.

Armarea — Dotarea navei cu arboradă și greement, montarea și ajustarea ei.

Babord — Partea stângă a unei nave privind spre partea dinainte a vasului.

Balustradă — Bară în jurul punţii unui vas.

Bompres — Mic catarg orizontal sau oblic, fixat la prova vasului, care servește pentru întinderea greementului și a velaturii, precum și la menţinerea echilibrului.

Bord — Partea laterală a vasului.

Carlinga — Element constructiv principal al vasului — piesă de legătură longitudinală, centrală, care leagă diferite părţi ale unui vas.

Catamaran — Ambarcaţiune cu vâsle și pânze, răspândită pe coasta asiatică a Oceanului Indian.

Cheie — Partea metalică a velaturii, care servește la învergarea velelor triunghiulare pe strai.

Cod — Sistem de semne convenţionale, pentru a se putea înţelege la distanţă, după o cheie stabilită.

Deriva — Devierea vasului de la direcţia lui de deplasare, sub acţiunea vântului și a valului

Derivor — Chilă mobilă care mărește slabitlitatea vasului și acţionează împotriva derivei.

Dinghi — barcă de salvare din cauciuc.

Dipol — Antenă scurtă de emisie-recepţie.

Foc — Vela principală pe stâlpul din provă.

Fungă— Saula greementului mobil, care servește la ridicarea velelor și a unei părţi a arboradei.

Foc triunghiular — velă triunghiulară din provă, ridicată pe straiul legat de bompres.

Genuafoc — Velă triunghiulară, cu curbură mare.

Ghiul — Vergă mobilă orizontală, de care este fixată grandeea inferioară a velei.

Grandee — Muchia velei.

Greement — Totalitatea saulelor și sfilatelor care susţin velatura unui vas; greementul fix – saulele care servesc la fixarea și legarea în poziţia corespunzătoare a vergelelor catargului; greementul mobil — Saulele care servesc la ridicarea, coborârea și la manevrarea velaturii.

Manșon — Apărătoare metalică care ferește saula de uzură, situată de obicei la inelul saulei.

Parâmă — Cablu (metalic sau vegetal) care servește la legarea vasului de coastă.

Patarasină — Cablul de oţel, făcând parte din greementul fix, care pleacă de la partea superioară a catargului în direcţia pupei, în linie simetrică cu vasul.

Pilotul mărilor — (aici) publicaţie pentru naviga tori, în mai multe volume, care

cuprinde descrierea oceanelor și mărilor, precum și a coastelor care le înconjoară de pe întreg globul pământesc.

Proră — Partea de dinainte a unei nave.

Pupă — Partea din spate a vasului.

Relevment — Direcţia de la observator la obiectul vizibil, determinată în grade, în raport cu linia nord-sud.

Rodanţă — Piesă de lemn sau metalică, care servește la protejarea capetelor parâmelor contra uzurii.

Sachet — Stilată care servește la legarea velei.

Sarturi — Cabluri de oţel care leagă catargele în borduri.

Saulă — Parâmă subţire folosită pentru fixarea diferitelor obiecte la bordul unei nave.

Schiper — Căpitanul, conducătorul unei ambarcaţiuni mici.

Sextant — Instrument de navigaţie optic, servește pentru măsurarea înălţimii corpurilor cerești „precum și a unghiurilor orizontale între obiectele văzute de pe navă.

Strai — Cablu de oţel al greementului fix care leagă catargul cu prova sau pupa.

Strai proră — Cablu de oţel care face parte din greementul fix, pleacă de la partea superioră a catargului în direcţia provei, simetric cu vasul.

Terţarolare — Reducerea suprafeţei velei în timpul vântului puternic.

Timona — Roata de lemn sau metal fixată de capul cârmei, care servește pentru schimbarea poziţiei cârmei.

Torţa — O făclie sau o rachetă luminoasă.

Vela balon — Velă triunghiulară mare cu curbură puternică.

Velatura bemudiană — Tip de velatură în care vela triunghiulară mare este deschisă între catargul înalt și ghiul.

Vela mare — Vela principală ridicată pe ea târgul respectiv.

Vela pupă — Velă pe catargul din pupă.

Vela strai — Velă triunghiulară ridicată pe saule, care merge simetric cu vasul.

Verga — Piesă orizontală a arboradei care servește la fixarea grandeei superioare a velei dreptunghiulare.

Vârful (catargului) — partea superioară a catargului.

CUPRINS

ÎNCEPUTUL 7
PRIMELE GREUTĂŢI 13
TOTUL PENTRU UN SINGUR SCOP 19
ÎN TOIUL MUNCII 30
STARTUL 38
ÎN LARGUL MĂRII 59
PLUTA 75
INSULA 93
DESPĂRŢIREA 111
MIC DICŢIONAR MARINĂRESC 115